

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประเมินภายใน รูปแบบการใช้ผล
การประเมินภายใน และผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

นางสาวรติกร ชันติยานันท์

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-14-1880-9

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF RELATIONSHIPS BETWEEN THE QUALITY OF AND THE UTILIZATION
OF INTERNAL EVALUATION AND THE RESULTS OF EXTERNAL EVALUATION OF
BASIC EDUCATION INSTITUTIONS

Miss Ratikorn Kuntiyanun

สถาบันวิทยบริการ

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Educational Measurement and Evaluation
Department of Educational Research and Psychology

Faculty of Education

Academic Year 2005

ISBN 974-14-1880-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประเมินภายใน
รูปแบบการใช้ผลการประเมินภายใน และผลการประเมินภายนอก
ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
โดย   นางสาวรติกร ชันติยานันท์
สาขาวิชา   การวัดและประเมินผลการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐภรณ์ หลาวทอง

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณะบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.พอทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐภรณ์ หลาวทอง)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)

นางสาวรติกร ชันติยานันท์ : การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประเมินภายใน รูปแบบการ
ใช้ผลการประเมินภายใน และผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (A STUDY OF
RELATIONSHIPS BETWEEN THE QUALITY OF AND THE UTILIZATION OF INTERNAL
EVALUATION AND THE RESULTS OF EXTERNAL EVALUATION OF BASIC EDUCATION
INSTITUTIONS) อ.ที่ปรึกษา: ผศ.ดร.ณัฐภรณ์ หลาวทอง, 160 หน้า. ISBN 974-14-1880-9.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินคุณภาพการประเมินภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรฐาน
การประเมินงานประเมิน 2) ศึกษาการใช้ผลการประเมินภายในของสถานศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพ
การประเมินภายในและผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษา และ 4) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ผลการประเมินภายใน
และผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษา ประชากร คือ โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก
ในรอบแรกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จำนวน 15,245 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1) โรงเรียน
ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 348 โรงเรียน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ คณะกรรมการ
สถานศึกษา และ 2) โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 36 โรงเรียน การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็น
2 ขั้นตอน คือ 1) การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติภาคบรรยายและภาคสรุปอ้างอิง
2) การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1) คุณภาพการประเมินภายในของโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 2.51 ขึ้นไป) โดยโรงเรียนขนาดเล็ก
ที่มีผลการประเมินภายนอกในระดับควรปรับปรุงมีคุณภาพของการประเมินภายในระดับพอใช้ (ค่าเฉลี่ย = 2.49) โรงเรียนส่วนใหญ่
มีคุณภาพการประเมินภายในทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านอรรถประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้อง
ในระดับดี ยกเว้นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีผลการประเมินภายนอกในระดับควรปรับปรุงมีคุณภาพการประเมินภายในด้านอรรถ
ประโยชน์และด้านความถูกต้องระดับพอใช้ (ค่าเฉลี่ย = 2.41, 2.45 ตามลำดับ) จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า โรงเรียน
มีการปฏิบัติงานประเมินภายในสอดคล้องกันในด้านการวางแผนการประเมิน ผู้ให้ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการตรวจสอบ
ผลการประเมิน ส่วนประเด็นที่มีความแตกต่างกัน ได้แก่ มาตรฐานที่ใช้ในการประเมิน การแบ่งหน้าที่ของผู้รับผิดชอบในการ
ประเมิน การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดทำรายงานประเมิน และการเผยแพร่ผลการประเมิน

2) โรงเรียนมีการใช้ผลการประเมินภายในอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 2.51 ขึ้นไป) โรงเรียนส่วนใหญ่มีการใช้ผล
การประเมินภายในทั้ง 4 รูปแบบ คือ เชิงแนวคิด เชิงตรวจสอบยืนยัน เชิงสัญลักษณ์ และเชิงปฏิบัติ ในระดับดี ยกเว้นโรงเรียนขนาดเล็ก
ที่มีผลการประเมินภายนอกควรปรับปรุงมีการใช้ผลการประเมินภายในเชิงตรวจสอบยืนยันในระดับพอใช้ (ค่าเฉลี่ย = 2.48)
จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า โรงเรียนมีการนำผลการประเมินภายในมาทำความเข้าใจสภาพการดำเนินงานประเมิน
แต่ละรอบปี นำผลการประเมินมาวิเคราะห์สาเหตุ และวิธีแก้ปัญหา มีการนำผลการประเมินมาตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมต่างๆ
ในรอบปีเพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมนั้นในปีต่อไป มีการนำผลการประเมินมาเป็นเครื่องช่วยกำกับ ติดตาม ควบคุม เป็นแนว
ทางในการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียน และวางแผนปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ และการดำเนินกิจกรรมโครงการ

3) คุณภาพการประเมินภายในมีความสัมพันธ์กับผลการประเมินภายนอกของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05 โดยมีค่าสหสัมพันธ์ 0.21

4) การใช้ผลการประเมินภายในทุกรูปแบบมีความสัมพันธ์กับผลการประเมินภายนอกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05 โดยมีค่าสหสัมพันธ์ 0.16

ภาควิชา..... วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา.....ลายมือชื่อนิสิต..... รติกร ชันติยานันท์
สาขาวิชา.....การวัดและประเมินผลการศึกษา.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา.....2548.....

478 37184 27 : MAJOR EDUCATIONAL MEASUREMENT AND EVALUATION

KEY WORDS: QUALITY OF INTERNAL EVALUATION / UTILIZATION OF INTERNAL EVALUATION

RATIKORN KUNTIYANUN : A STUDY OF RELATIONSHIPS BETWEEN THE QUALITY OF AND THE UTILIZATION OF INTERNAL EVALUATION AND THE RESULTS OF EXTERNAL EVALUATION OF BASIC EDUCATION INSTITUTIONS. THESIS ADVISOR: ASST.

PROF. NUTTAPORN LAWTHONG, Ph.D., 160 pp. ISBN 974-14-1880-9.

This research purposes were 1) to evaluate the quality of internal evaluation of basic education institutions according to the standard of Meta-evaluation, 2) to study level of the utilization of internal evaluation of schools, 3) to study of relationship between the quality of internal evaluation and the results of external evaluation of schools, and 4) to study of relationship between the utilization of internal evaluation and the results of external evaluation of schools. The total 348 samples were the basic education schools. They were firstly evaluated by The Office for National Education Standards and Quality Assessment and involved with people stratified random sampling from 15,245 schools in Thailand. The participants consisted of school administrators, teachers, and institutions' boards. The data were collected in two stages, the first stage: data were collected by using questionnaires and analyzed by descriptive and inferential statistics. The second stage: data were collected by the case study interview and analyzed by content analysis.

The results of this research were as follows:

1) The quality of internal evaluation of most schools were at good level (average scores were 2.51 upper). The small schools, there were receive poor level external evaluation and had quality of internal evaluation in fare level (average score was 2.49). The most schools had the quality of internal evaluation in terms of utility, feasibility, propriety, and accuracy standards in good level to except the small schools. There were poor level external evaluation in the small that had the utility and accuracy standards in fare level (average scores were 2.48, 2.45). The finding from the qualitative data showed that the internal evaluation of schools were the same direction in terms of operation plans, participants, analyses, and detections of internal evaluation. In addition, the internal evaluation were the different directions in terms of evaluation standards, responsibilities, data collections, reports, and disseminations of evaluation results.

2) The utilizations of internal evaluation of schools were at good level (average scores were 2.51 upper). The most schools had the utilization of internal evaluation in the terms of conceptual use, legitimate use, symbolic use, and instrumental use in good level to except the small schools, which received poor level external evaluation that had the legitimate use in fare level (average score was 2.48). The finding of the qualitative data showed that the schools leaded evaluation results to analyze causes and solutions to these problems, to monitor and support these activities, and to change the school vision, strategy, and activities.

3) The quality of internal evaluation was significantly relation with the result of external evaluation with the correlation coefficient of .21.

4) The utilization of internal evaluation was significantly relation with the result of external evaluation with the correlation coefficient of .16.

Department.....Educational Research and Psychology.....Student's signature.....*รติกร กุญชรินทร์*

Field of study..Educational Measurement and Evaluation.. Advisor's signature.....*น.พ.ดร.สุวิทย์*

Academic year.....2005.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสะดวกตากรุดอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐภรณ์ หลาวทอง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาดูแลเอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือ สละเวลาในการให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์และมีคุณค่ายิ่ง รวมถึงให้ความสนับสนุนส่งเสริม ให้ กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดเวลา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูง ไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอมอร จังศิริพรปกรณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อวยพร เรืองตระกูล ที่ให้ข้อเสนอแนะและ คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์จากการเรียนนิพนธ์การออกแบบวิจัย นอกจากนี้ขอกราบ ขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษาที่ประสิทธิประสาทวิชาให้แก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี และรองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ ที่ให้ความกรุณาในการเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และให้คำแนะนำในการ ปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชญาพิมพ์ อุสาโห ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชัยศักดิ์ ชังใจ และ ดร.เพชร พิพัฒน์สันติกุล ที่กรุณาให้คำแนะนำและสละเวลาในการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ที่รับผิดชอบการประเมินภายใน และคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างสำหรับความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เป็น ประโยชน์สำหรับงานวิจัยและให้ความสะดวกแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดีตลอดช่วงเวลาที่ดำเนินการเก็บ ข้อมูล

ทำนี่ยังขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัวที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจ ให้ผู้วิจัยมาโดยตลอด นอกจากนี้ขอขอบคุณ นายเนติสิทธิ์ ปฐมกาลบุตร ที่เป็นกำลังใจและคอย ช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี ตลอดจนพี่และเพื่อน ในภาควิชาวิจัยและจิตวิทยา การศึกษาทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจที่ดีในการทำวิจัยตลอดมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่	
1. บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามวิจัย	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
ข้อจำกัดของการวิจัย	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	7
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	12
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ตอนที่ 1 การประกันคุณภาพการศึกษา	14
1.1 ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา	14
1.2 แนวคิดในการประกันคุณภาพการศึกษา	15
1.3 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา	16
1.4 ขั้นตอนในการดำเนินการประกันคุณภาพ	16
ตอนที่ 2 คุณภาพการประเมินภายในของสถานศึกษา	17
2.1 ความหมายของการประเมินภายในของสถานศึกษา	17
2.2 หลักการของการประเมินภายในของสถานศึกษา	18
2.3 ระบบและขั้นตอนการประเมินภายในของสถานศึกษา	19
2.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประเมินคุณภาพภายใน	19
2.5 ปัญหาของการประเมินคุณภาพภายใน	21
2.6 มาตรฐานของการประเมิน	21

	หน้า
ตอนที่ 3 การใช้ผลการประเมิน	24
3.1 ความหมายของการใช้ผลการประเมิน	24
3.2 องค์ประกอบของการใช้ผลการประเมิน	24
ตอนที่ 4 คุณภาพการศึกษา	29
4.1 ความหมายของคุณภาพการศึกษา	29
4.2 องค์ประกอบที่ทำให้การศึกษามีคุณภาพ	30
ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
3. วิธีดำเนินการวิจัย	
ชั้นตอนที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	37
ชั้นตอนที่ 2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	42
ชั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	55
ชั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล	56
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง	58
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับคุณภาพการประเมินภายในของ โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	63
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้ผลการประเมินภายในของ โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	104
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประเมินภายใน การใช้ผลการประเมินภายใน และผลการประเมินภายนอกของ โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	113
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	123
อภิปรายผลการวิจัย	126
ข้อเสนอแนะ	132
รายการอ้างอิง	134
ภาคผนวก	140
ภาคผนวก ก. หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย	141
ภาคผนวก ข. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	148

	หน้า
ภาคผนวก ค. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	150
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	160

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 เกณฑ์การพิจารณาระดับคุณภาพจากการประเมินภายนอกในมาตรฐานแต่ละด้าน ของโรงเรียน	38
3.2 จำนวนโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจำแนกตาม ระดับคุณภาพจากการประเมินภายนอกและขนาดของโรงเรียน	41
3.3 จำนวนโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจำแนกตาม ระดับคุณภาพจากการประเมินภายนอกและขนาดของโรงเรียน	42
3.4 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC ของแบบสอบถาม เรื่อง "คุณภาพการประเมินภายในสถานศึกษาและรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายใน ของสถานศึกษา"	45
3.5 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม เรื่อง "คุณภาพการประเมินภายในสถานศึกษาและ รูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในของสถานศึกษา"	51
3.6 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC ของแบบ สัมภาษณ์ เกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานและการใช้ผลการประเมินภายในของ สถานศึกษา	53
4.1 จำนวนและร้อยละกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามสถานะ เพศ อายุราชการ และ วุฒิการศึกษา	58
4.2 จำนวนและร้อยละกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและระดับ คุณภาพจากการประเมินคุณภาพภายนอก	60
4.3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และ คณะกรรมการสถานศึกษา เกี่ยวกับระดับคุณภาพการประเมินภายในและรูปแบบการ ใช้ผลการประเมินภายในของโรงเรียน	61
4.4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และคณะกรรมการ สถานศึกษา เกี่ยวกับระดับคุณภาพการประเมินภายในและรูปแบบการใช้ผลการ ประเมินภายในของโรงเรียน	61
4.5 ผลการทดสอบรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับคุณภาพการประเมินภายใน และรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในของโรงเรียนของผู้บริหาร อาจารย์ และ คณะกรรมการสถานศึกษา	62
4.6 จำนวนและร้อยละกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและระดับ คุณภาพจากการประเมินคุณภาพภายใน	63

ตารางที่	หน้า
4.7 ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพการประเมินภายในของโรงเรียน ตามมาตรฐาน การประเมินจำแนกตามขนาดโรงเรียนและผลการประเมินภายนอกของโรงเรียน	64
4.8 สรุปข้อมูลเชิงคุณภาพของการประเมินภายในของโรงเรียน	99
4.9 ผลการวิเคราะห์ระดับการใช้ผลการประเมินภายในของโรงเรียน จำแนกตามขนาด โรงเรียนและผลการประเมินภายนอกของโรงเรียน	104
4.10 สรุปข้อมูลเชิงคุณภาพของการใช้ผลการประเมินภายในของโรงเรียน	112
4.11 ความถี่คุณภาพการประเมินภายในของโรงเรียนกับผลการประเมินภายนอก	113
4.12 ความถี่คุณภาพการประเมินภายในด้านต่างๆ กับผลการประเมินภายนอก และการ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประเมินภายในด้านต่างๆ และ ผลการประเมินภายนอก โดยใช้สถิติทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square).....	114
4.13 ความถี่การใช้ผลการประเมินภายในของโรงเรียนกับผลการประเมินภายนอก.....	116
4.14 ความถี่การใช้ผลการประเมินภายในรูปแบบต่างๆ กับผลการประเมินภายนอก และ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ผลการประเมินภายในรูปแบบต่างๆ และ ผลการประเมินภายนอก โดยใช้สถิติทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square).....	117
4.15 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประเมินภายในด้านต่างๆ และระดับ การใช้ผลการประเมินภายในด้านต่างๆ โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation)	119

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1. ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมิน การใช้ผลการประเมินและผลกระทบของ การประเมิน	25
2. กรอบแนวคิดที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประเมินภายในและผลการประเมิน ภายนอกของสถานศึกษา	36
3. กรอบแนวคิดที่ 2 การศึกษารูปแบบการใช้ผลการประเมินภายใน	36

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวิจัย

ในการพัฒนามนุษย์ให้มีคุณภาพ และมีศักยภาพในการดำรงชีวิตเพื่อการพัฒนาสังคม และประเทศชาติ นั้น ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งก็คือ การจัดการศึกษา การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ จะสามารถดึงศักยภาพและส่งเสริมประสิทธิภาพในตัวบุคคลได้เป็นอย่างดี แต่ในการจัดการศึกษา ของประเทศไทยที่ผ่านมา ยังพบว่า มีประสิทธิภาพค่อนข้างต่ำ สังเกตได้จาก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน คุณภาพของนักเรียน และผลการทดสอบวัดความรู้ในด้านต่างๆ อยู่ในระดับไม่สูงมากนัก ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากหลายประการด้วยกัน เช่น รูปแบบการจัดการศึกษาที่ไม่ได้มาตรฐาน และไม่เป็นไปเพื่อการพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคล รวมทั้งไม่ได้มีการกำกับดูแล ติดตามเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ดังนั้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายทางการศึกษาฉบับแรก ของประเทศไทย จึงมีการให้ความสำคัญเกี่ยวกับการรับรองคุณภาพของผู้เรียนที่ได้จากการจัดการศึกษา โดยกำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษา ไว้ในบัญญัติหมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐาน และการประกันคุณภาพการศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, 2545: 7) โดยหลักการสากลถือว่า การประกันคุณภาพเป็นเรื่องสำคัญ ที่ต้องดำเนินการควบคู่กับการจัดการศึกษา แต่ประเทศไทยเพิ่งมาตื่นตัวและได้มีการกำหนด เรื่องดังกล่าวไว้ในกฎหมายเป็นครั้งแรก (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา [สมศ.], 2546: 8) ซึ่งก็คือเป็นการเริ่มต้นการเปลี่ยนแปลงการพัฒนามาตรฐาน การศึกษาไทยในทางที่ดี

การประกันคุณภาพการศึกษามีภารกิจหลักอยู่ 4 ส่วน ซึ่งแยกบทบาทหน้าที่รับผิดชอบ อย่างชัดเจน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา [สมศ.], 2546: 10) คือ

1. การกำหนดมาตรฐานหรือหลักเกณฑ์ของระบบประกันคุณภาพ ซึ่งจะเป็นหน้าที่ของส่วนกลาง เช่น กระทรวงศึกษาธิการ เป็นต้น

2. การประเมินภายใน เป็นหน้าที่ของสถานศึกษา โดยดึงชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มามีส่วนร่วมในการเป็นกระจกส่องตัวเอง เพื่อมองหาจุดเด่น จุดด้อยของสถานศึกษาเอง และหาแนวทางในการพัฒนาจุดเด่น และแก้ไขปรับปรุงจุดด้อย

3. การประเมินภายนอก โดยให้องค์กรอิสระในรูปองค์กรมหาชนทำหน้าที่ในการประเมินคุณภาพ ซึ่งเป็นการประเมินคุณภาพจากบุคคลภายนอกที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา โดยในการประเมินภายนอกในรอบแรกนี้ จะเป็นการยืนยันสภาพจริงของสถานศึกษา แต่ในรอบต่อไปจะเป็นการประเมินเพื่อตัดสินคุณภาพของสถานศึกษา

4. การนำผลการประเมินไปใช้เพื่อการปรับปรุง เป็นหน้าที่ของฝ่ายบริหารการศึกษาเพื่อนำผลที่ได้จากการประเมินทั้งภายนอกและภายในไปใช้พัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้

ปัจจุบันมีการดำเนินการทั้ง 4 ส่วนไปพอสมควรแล้ว โดยเฉพาะการดำเนินการประเมินภายนอกของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2544 และจำเป็นต้องเร่งดำเนินการเพื่อให้ทันตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดในการประเมินภายนอกในรอบแรก คือ ภายในวันที่ 19 สิงหาคม 2548 (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์กรมหาชน) [สมศ], 2548) และเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับการประเมินภายนอก สถานศึกษาจึงต้องมีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้มีความสอดคล้องกับการประเมินภายนอก เพื่อการพัฒนาคุณภาพของตนเอง โดยต้องดำเนินการประกันคุณภาพภายในผสมผสานในกระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอนตามปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนต่อเนื่องตลอดเวลา (สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ, 2545) ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในคือ คุณภาพด้านการบริหาร (สุกัญญา แซ่มซ้าย, 2545) ทั้งในส่วนของความสามารถของผู้บริหารและกระบวนการจัดการบริหารที่ควรยึดหลักวงจรคุณภาพ PDCA หรือการช่วยกันคิดช่วยกันวางแผน (Plan) ว่าจะต้องทำอย่างไรที่จะทำให้เด็กมีคุณภาพดี แล้วช่วยกันลงมือทำ (Do) ช่วยกันตรวจสอบ (Check) และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง (Act) เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง โดยร่วมกันทำงานเป็นทีม (สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

ในสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในปัจจุบัน ยังประสบปัญหาต่าง ๆ เช่น ความเข้าใจและความร่วมมือของบุคลากรต่อการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษายังเข้าใจไม่ตรงกัน และยังไม่ให้ความร่วมมืออย่างเพียงพอทำให้ขาดความมุ่งมั่น พุ่มเทต่อการทำการประกันคุณภาพ การฝึกอบรมครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจ สามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาระบบคุณภาพ

ภายใน และเตรียมรับการประกันคุณภาพภายนอกยังไม่ครอบคลุมและกว้างขวางเพียงพอ กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียนยังมิได้รับการส่งเสริมอย่างเป็นรูปธรรม เพียงพอ การผดุงรักษา การประเมิน การติดตาม และการขยายผลระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษายังมีประสิทธิภาพไม่เด่นชัด โดยเฉพาะการปฏิบัติงานประเมินผลภายใน สถานศึกษาไม่เป็นไปตามหลักการที่ถูกต้องเหมาะสม (พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุญ และ ชรินทร์ ภูมิพันธ์กุล, 2543; สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2545; สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา, 2546) ซึ่งการประเมินภายในเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการที่จะทำให้บุคลากร และผู้ที่เกี่ยวข้องมองเห็นสภาพการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคต่างๆ รวมถึงจุดเด่น จุดด้อย ของสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่การส่งเสริมและพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาให้ได้ มาตรฐานและเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมากยิ่งขึ้น การประเมินผลจึงเป็นเรื่องที่มีนัย ทั้งในเชิงความเป็นเลิศของการศึกษา และประสิทธิภาพของการบริหารระบบการศึกษาที่ทุกฝ่าย ต้องช่วยกันพัฒนาอย่างเต็มที่ ซึ่งการประเมินผลภายใน เป็นกลไกสำคัญในการบริหารจัดการ สถานศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด (สุวิมล ว่องวานิช, 2543)

จากความสำคัญของการประเมินภายใน ทำให้สถานศึกษาชั้นพื้นฐานทุกสังกัดได้ มีการดำเนินการประเมินภายใน ซึ่งยังถือว่าอยู่ในวงจำกัด การนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษายังมีน้อย สาเหตุอาจเนื่องมาจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการทำ การประเมินภายใน ยังไม่เห็นคุณค่าของการประเมิน และมีข้อจำกัดด้านความรู้ความเข้าใจในวิธี การประเมิน (สุวิมล ว่องวานิช, 2543; จงดี แซ่ตัน, 2544) หากมีข้อจำกัดดังกล่าวมานี้ ในการจัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาเพื่อรายงานผลการดำเนินงานต่อ หน่วยงานต้นสังกัดเพื่อเตรียมรับการประเมินภายนอกอาจมีปัญหากำหนดให้รายงานไม่ตรงตามสภาพ ที่แท้จริงของสถานศึกษาและส่งผลต่อการประเมินภายนอก ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องมีการตรวจสอบคุณภาพของการประเมินภายในสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานและตรงกับ สภาพที่เป็นจริง เพื่อให้เกิดการดำเนินการประเมินที่เกิดประโยชน์และคุ้มค่า รวมทั้งรองรับ การประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในการนำผลการประเมินไปใช้ซึ่งจะก่อให้เกิดการพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพ โดยสถานศึกษาควรนำ ผลการประเมินทั้งภายนอกจาก สมศ.และผลการประเมินภายในที่สถานศึกษาดำเนินการเอง มาพิจารณาร่วมกันเพื่อทำให้ได้สารสนเทศที่มีความถูกต้องน่าเชื่อถือ นำมาพัฒนาการจั ดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (วราภรณ์ บุญเจียม, 2546)

การใช้ผลการประเมิน (evaluation utilization) เป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญในวงจรการทำงาน โดยเป็นการนำผลหรือสารสนเทศที่ได้จากการประเมินมาก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การปฏิบัติงานหรือนโยบาย ช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารเกี่ยวกับการวางแผนและการดำเนินงาน (ศิริวัฒน์ วรรณาม, 2540) และทำให้วงจรการทำงานเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป้าหมายสำคัญของการประเมิน คือ การได้สารสนเทศสำหรับนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมิน (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2547) ดังนั้นในการประเมินภายในของสถานศึกษาจะทำให้เกิดประโยชน์และคุ่มค่านั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องจึงควรจะนำผลที่ได้จากการประเมินไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ในด้านของคุณภาพการศึกษานั้น จินตนา หัวใจเพชร (2542) ได้กล่าวไว้ว่า การจะทำให้การศึกษามีคุณภาพนั้นจะต้องประกอบไปด้วยกระบวนการพัฒนาคุณภาพทางด้านต่างๆ โดยเฉพาะการบริหาร ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญ เพราะเป็นกลไกในการผลักดันให้ส่วนประกอบอื่น ๆ ทำงานไปได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งได้แก่ กระบวนการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา การควบคุม และการตรวจสอบคุณภาพของผลผลิตจากการจัดการศึกษา ซึ่งขั้นตอนสำคัญ คือ ต้องมีการวัดและประเมินผลการศึกษา ซึ่งจะทำได้ข้อมูลมาเพื่อดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป นอกจากนี้ Castetter (1992) ยังให้ความสำคัญต่อกระบวนการประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพของบุคลากร โดยกล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรมี 4 ขั้นตอน ประกอบไปด้วย การกำหนดความจำเป็นในการพัฒนาการวางแผน การปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนา และการประเมินผลการพัฒนา

จากความสำคัญและความจำเป็นของคุณภาพของการประเมินภายในของสถานศึกษา และการใช้ผลการประเมินในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพของสถานศึกษา จึงมีผู้ศึกษาในประเด็นของปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินและรูปแบบของการใช้ผลการประเมินของสถานศึกษาในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาเป็นจำนวนมาก (แคทลียา ศรีแปลก, 2544; ศิริวัฒน์ วรรณาม, 2540; วราภรณ์ บุญเยี่ยม, 2546) แต่ยังไม่มีการประเมินคุณภาพของการประเมินภายในและการศึกษารูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในของสถานศึกษา รวมถึงการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินภายในและการประเมินภายนอก ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะประเมินคุณภาพของการประเมินภายในของสถานศึกษา และศึกษารูปแบบของ

การใช้ผลการประเมินภายในของสถานศึกษาในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินภายในและการประเมินภายนอกของสถานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญในการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

คำถามวิจัย

1. สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในปัจจุบัน มีคุณภาพของการประเมินภายในตามมาตรฐานของการประเมินงานประเมินเป็นอย่างไร
2. สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในปัจจุบัน มีการใช้ผลการประเมินภายในในรูปแบบใด
3. คุณภาพการประเมินภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสัมพันธ์กับคุณภาพของสถานศึกษาที่ได้จากการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือไม่อย่างไร
4. รูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับคุณภาพของสถานศึกษาที่ได้จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือไม่อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินคุณภาพของการประเมินภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรฐานการประเมินงานประเมิน
2. เพื่อศึกษารูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประเมินภายใน และผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายใน และผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผ่านการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาในรอบแรก จำนวน 15,245 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มโรงเรียนที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ คือ โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผ่านการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาในรอบแรกในปี พ.ศ. 2546 – 2548 จำแนกตามระดับคุณภาพโรงเรียนจากการประเมินภายนอก 3 ระดับ และขนาดโรงเรียน 4 ประเภท จำนวน 400 โรงเรียน และกลุ่มโรงเรียนที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ผ่านการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาในรอบแรกในปี พ.ศ. 2546 – 2548 จำแนกตามระดับคุณภาพโรงเรียนจากการประเมินภายนอก 3 ระดับ และขนาดโรงเรียน 4 ประเภท โดยแบ่งโรงเรียนแต่ละหน่วยการวิเคราะห์เป็น 3 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น จำนวน 36 โรงเรียน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

2.1 คุณภาพของการประเมินภายในตามมาตรฐานการประเมิน แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่

2.1.1 มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ (utility standards)

2.1.2 มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (feasibility standards)

2.1.3 มาตรฐานด้านความเหมาะสม (propriety standards)

2.1.4 มาตรฐานด้านความถูกต้อง (accuracy standards)

2.2 รูปแบบการใช้ผลการประเมินภายใน แบ่งเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่

2.2.1 รูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในเชิงแนวคิด (conceptual use)

2.2.2 รูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในเชิงตรวจสอบยืนยัน (legitimate use)

2.2.3 รูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในเชิงสัญลักษณ์ (symbolic use)

2.2.4 รูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในเชิงปฏิบัติ (instrumental use)

2.3 ระดับคุณภาพของโรงเรียน จากผลการประเมินภายนอก ซึ่ง วราภรณ์ บุญเจียม (2546) ได้จำแนกระดับผลการประเมินภายนอกออกเป็น 3 ระดับ คือ ผลการประเมินภายนอกในระดับดี ระดับพอใช้ และระดับปรับปรุง ตามจำนวนมาตรฐานการศึกษาในแต่ละด้านที่ได้รับผลการประเมินในระดับดี

2.4 ขนาดของโรงเรียน แบ่งออกเป็น 4 ประเภทตามจำนวนนักเรียน ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

ข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาคุณภาพของการประเมินภายในสถานศึกษา ซึ่งโรงเรียนทุกแห่งจะต้องมีการประเมินภายในและจัดทำรายงานประเมินตนเองทุกปี แต่เนื่องจากโรงเรียนแต่ละแห่งมีการใช้มาตรฐานในการประเมินภายในแตกต่างกัน รวมทั้งช่วงเวลาในการรับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกัน ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการประเมินภายใน จึงอาจมีข้อจำกัดในการนำผลการประเมินภายในสถานศึกษาจากรายงานประเมินตนเองของสถานศึกษามาใช้เป็นข้อมูลคุณภาพการประเมินภายในของสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงศึกษาคุณภาพการประเมินภายในจากการประเมินตนเองของสถานศึกษาตามมาตรฐานการประเมินงานประเมิน (Meta-Evaluation)

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

โรงเรียน หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาในรอบแรกเรียบร้อยแล้ว

คุณภาพของโรงเรียนจากผลการประเมินภายนอก หมายถึง ผลสรุปคุณภาพของโรงเรียนจากผลการประเมินภายนอกในรอบแรก โดยใช้หลักการจำแนกของ วราภรณ์ บุญเจียม (2546) ที่พิจารณาตามจำนวนมาตรฐานที่ได้รับการประเมินภายนอกในระดับดี ในมาตรฐานด้านผู้เรียน ครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษา แบ่งได้เป็น 3 ระดับ คือ โรงเรียนที่มีผลการประเมินในระดับดี โรงเรียนที่มีผลการประเมินในระดับพอใช้ และโรงเรียนที่มีผลการประเมินในระดับควรปรับปรุง

โรงเรียนที่มีผลการประเมินในระดับดี หมายถึง โรงเรียนที่ได้รับผลการประเมินภายนอกมีคุณภาพอยู่ในระดับ 3 ตามหลักการจำแนกของ วราภรณ์ บุญเจียม (2546) ในทุกด้าน คือ มีจำนวนมาตรฐานในแต่ละด้านที่ได้รับผลการประเมินภายนอกในระดับดี ร้อยละ 75 ขึ้นไป ทั้งด้านผู้เรียน ครูผู้สอน และผู้บริหาร กล่าวคือ มีจำนวนมาตรฐานที่ได้รับการประเมินภายนอกในระดับดี ในด้านผู้เรียน จำนวน 6-7 มาตรฐาน จากทั้งหมด 7 มาตรฐาน, ด้านครู จำนวน 2 มาตรฐาน จากทั้งหมด 2 มาตรฐาน และด้านผู้บริหาร จำนวน 4-5 มาตรฐาน จากทั้งหมด 5 มาตรฐาน

โรงเรียนที่มีผลการประเมินในระดับพอใช้ หมายถึง โรงเรียนที่ได้รับผลการประเมินภายนอกมีคุณภาพอยู่ในระดับ 2 ตามหลักการจำแนกของ วราภรณ์ บุญเจียม (2546) ในทุกด้าน คือ มีจำนวนมาตรฐานในแต่ละด้านที่ได้รับผลการประเมินภายนอกในระดับดี ร้อยละ 50-74 ทั้งด้านผู้เรียน ครูผู้สอน และผู้บริหาร กล่าวคือ มีจำนวนมาตรฐานที่ได้รับการประเมินภายนอกในระดับดีในด้านผู้เรียน จำนวน 4-5 มาตรฐานจากทั้งหมด 7 มาตรฐาน,

ด้านครู จำนวน 1 มาตรฐาน จากทั้งหมด 2 มาตรฐาน และด้านผู้บริหาร จำนวน 3 มาตรฐาน จากทั้งหมด 5 มาตรฐาน หรือได้รับผลการประเมินภายนอกมีคุณภาพอยู่ในระดับ 3 และระดับ 2 ในบางด้าน

โรงเรียนที่มีผลการประเมินในระดับปรับปรุง หมายถึง โรงเรียนที่ได้รับผลการประเมินภายนอกมีคุณภาพอยู่ในระดับ 1 ตามหลักการจำแนกของ วราภรณ์ บุญเจียม (2546) ในทุกด้าน คือ มีจำนวนมาตรฐานในแต่ละด้านที่ได้รับผลการประเมินภายนอกในระดับดีต่ำกว่าร้อยละ 50 ทั้งด้านผู้เรียน ครูผู้สอน และผู้บริหาร กล่าวคือ มีจำนวนมาตรฐานที่ได้รับผลการประเมินภายนอกในระดับดีในด้านผู้เรียน จำนวน 0 – 3 มาตรฐาน จากทั้งหมด 7 มาตรฐาน, ด้านครูผู้สอน จำนวน 0 มาตรฐาน และด้านผู้บริหาร จำนวน 0 – 2 มาตรฐาน หรือได้รับผลการประเมินภายนอกมีคุณภาพอยู่ในระดับ 1 ในบางด้าน

การประเมินภายในของโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงานบริหารจัดการศึกษา เพื่อตรวจสอบและควบคุมคุณภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยบุคลากรภายในโรงเรียน เป็นผู้ประเมินการดำเนินงานของตนเอง

คุณภาพของการประเมินภายในของโรงเรียน หมายถึง คุณภาพของการดำเนินการประเมินภายในโรงเรียน โดยประเมินจากมาตรฐานในการประเมินงานประเมิน 4 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ (utility standards) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (feasibility standards) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (propriety standards) และมาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy standards)

มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ (utility standards) หมายถึง มาตรฐานที่ใช้ประเมินงานประเมินในด้านของกระบวนการประเมินที่ก่อให้เกิดสารสนเทศตรงตามความต้องการของผู้ใช้ผลการประเมิน ได้แก่ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา เป็นสำคัญ ประกอบด้วย

1. มีการระบุผู้เกี่ยวข้องที่ต้องการใช้สารสนเทศ
2. ความเป็นที่เชื่อถือของผู้ประเมิน ผู้ประเมินต้องรู้สิ่งที่มุ่งประเมิน
3. มีการรวบรวมข้อมูลครอบคลุมและตอบสนองความต้องการของผู้ใช้สารสนเทศ
4. การแปลความหมายและการตัดสินคุณค่ามีความชัดเจน
5. รายงานการประเมินมีความชัดเจนทุกขั้นตอน
6. การรายงานผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบอย่างทั่วถึง
7. การประเมินส่งผลกระทบต่อในการกระตุ้นให้มีการดำเนินการประเมินอย่างต่อเนื่อง

มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (feasibility standards) หมายถึง มาตรฐานที่ใช้ประเมินการประเมินที่มีความสอดคล้องกับความเป็นจริง ปฏิบัติได้ ยอมรับได้ ประหยัดและคุ้มค่า ซึ่งประกอบไปด้วย

1. วิธีการประเมินสามารถนำไปใช้ได้จริง
2. เป็นที่ยอมรับของผู้ถูกประเมิน และผู้ได้รับผลกระทบจากการประเมิน ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

3. ผลที่ได้มีความคุ้มค่ากับผลงานสามารถนำไปปรับปรุงปฏิบัติงานขยายงาน หรือล้มเลิก

มาตรฐานด้านความเหมาะสม (propriety standards) หมายถึง มาตรฐานที่ใช้ประเมินการประเมิน เพื่อตรวจสอบว่าการประเมินปฏิบัติได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ ศีลธรรม จรรยาบรรณ มีการคำนึงถึงสวัสดิภาพของผู้เกี่ยวข้องในกาประเมินและผู้ได้รับผลกระทบประกอบด้วย

1. การกำหนดข้อตกลงของการประเมินอย่างเป็นทางการ
2. ความสนใจแก้ปัญหาของความขัดแย้งในการประเมินด้วยความเป็นธรรม
3. การรายงานผลการประเมินตรงไปตรงมา เปิดเผย และความสมบูรณ์ของการประเมิน
4. การให้ความสำคัญต่อสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของสาธารณะ
5. การคำนึงถึงสิทธิส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล
6. การเคารพสิทธิในการปฏิสัมพันธ์กับผู้เกี่ยวข้อง
7. การรายงานผลการประเมินที่ยุติธรรม และเสนอจุดเด่นจุดด้อยของสิ่งที่ประเมิน
8. การประเมินด้วยความรับผิดชอบ และมีจรรยาบรรณ

มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy standards) หมายถึง มาตรฐานที่ใช้ประเมินการประเมินในด้านที่เกี่ยวข้องกับการใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ ตลอดจนวิธีเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลตามหลักวิชาการ เป็นไปอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมา ประกอบด้วย

1. การระบุและอธิบายรายละเอียดของการประเมินอย่างชัดเจน
2. การวิเคราะห์บริบทของการประเมิน
3. การระบุจุดประสงค์และอธิบายกระบวนการประเมินอย่างชัดเจน
4. การอธิบายการใช้เครื่องมือวัดผลอย่างชัดเจน
5. การวัดผลมีความตรง
6. การวัดผลมีความเที่ยง
7. การจัดระบบควบคุมสำหรับการเก็บข้อมูล วิเคราะห์และรายงาน
8. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณอย่างมีประสิทธิภาพ
9. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพอย่างมีประสิทธิภาพ

10. การสรุปผลการประเมินอย่างมีเหตุผล
11. การรายงานผลการประเมินมีความเป็นปรนัย
12. การประเมินมีการตรวจสอบผลการประเมิน

การดำเนินงานประเมินภายใน หมายถึง กระบวนการ ขั้นตอน และวิธีการที่โรงเรียนใช้ในการดำเนินงานประเมินภายใน ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การสัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายในของโรงเรียน โดยประกอบไปด้วย 8 ประเด็น ได้แก่ 1) การวางแผนการดำเนินงานประเมินภายในของโรงเรียน 2) การเก็บรวบรวมข้อมูล 3) ผู้ให้ข้อมูล 4) การวิเคราะห์ข้อมูล 5) การตรวจสอบผลการประเมิน 6) การจัดทำรายงานประเมิน 7) การเผยแพร่ผลการประเมิน และ 8) ปัญหาและแนวทางแก้ไข

การวางแผนการดำเนินงานประเมินภายในของโรงเรียน หมายถึง วิธีการที่โรงเรียนกำหนด หรือออกแบบเพื่อใช้ในการดำเนินการประเมินภายในแต่ละปีการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล หมายถึง กระบวนการที่โรงเรียนใช้ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อดำเนินการประเมินภายใน

ผู้ให้ข้อมูล หมายถึง ผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ที่ให้ข้อมูลในการดำเนินงานประเมินภายในของโรงเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล หมายถึง กระบวนการที่โรงเรียนใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อสรุปผลการประเมินภายใน

การตรวจสอบผลการประเมิน หมายถึง กระบวนการที่โรงเรียนตรวจสอบความถูกต้องของผลการประเมินภายในว่ามีความสอดคล้องกับสภาพที่แท้จริงของโรงเรียน

การจัดทำรายงานประเมิน หมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอนที่โรงเรียนใช้ในการจัดทำรายงานประเมินภายใน

การเผยแพร่ผลการประเมิน หมายถึง วิธีการที่โรงเรียนใช้ในการเผยแพร่ผลการประเมินภายในให้สาธารณชนรับทราบ

ปัญหาและแนวทางแก้ไข หมายถึง ปัญหาที่โรงเรียนพบในการดำเนินการประเมินภายใน และแนวทางแก้ไขปัญหา

รูปแบบของการใช้ผลการประเมินภายใน หมายถึง รูปแบบการนำผลหรือสารสนเทศจากการประเมินภายในไปใช้ในการปรับเปลี่ยน หรือทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งแนวคิด นโยบาย และการปฏิบัติงานของโรงเรียน ซึ่งประกอบไปด้วย 4 รูปแบบ ได้แก่ การใช้ผลการประเมินภายในเชิงแนวคิด การใช้ผลการประเมินภายในเชิงตรวจสอบยืนยัน การใช้ผลการประเมินภายในเชิงสัญลักษณ์ และ การใช้ผลการประเมินภายในเชิงปฏิบัติ

การใช้ผลการประเมินภายในเชิงแนวคิด (conceptual use) หมายถึง การที่โรงเรียนหรือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจใช้ผลการประเมินภายในเพื่อทำความเข้าใจสภาพของการดำเนินงานภายในโรงเรียน โดยผลการประเมินภายในมีอิทธิพลต่อความคิดของผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ แต่ไม่ได้นำไปสู่การลงมือปฏิบัติกิจกรรมโดยตรง

การใช้ผลการประเมินภายในเชิงตรวจสอบยืนยัน (legitimate use) หมายถึง การที่โรงเรียนหรือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจใช้ผลการประเมินภายในเพื่อเป็นเหตุผลยืนยันและสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมในโรงเรียนที่กระทำก่อนหน้านี้ เพื่อยืนยันผลการตัดสินใจ

การใช้ผลการประเมินภายในเชิงสัญลักษณ์ (symbolic use) หมายถึง การที่โรงเรียนหรือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจใช้ผลการประเมินภายในเพื่อเป็นเครื่องช่วยกำกับ ติดตาม ควบคุม และเป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรมภายในโรงเรียน เพื่อแสดงว่าการดำเนินกิจกรรมภายในโรงเรียนเป็นไปอย่างเหมาะสมและมุ่งพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง

การใช้ผลการประเมินภายในเชิงปฏิบัติ (instrumental use) หมายถึง การที่โรงเรียนหรือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจใช้ผลการประเมินภายในในการลงมือปฏิบัติหรือดำเนินกิจกรรมภายในโรงเรียน

ขนาดของโรงเรียน หมายถึง ประเภทของโรงเรียนโดยใช้จำนวนนักเรียนหรือจำนวนห้องเรียนในการจำแนก แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1 – 499 คน หรือ 1 – 12 ห้องเรียน

โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 500 – 1,499 คน หรือ 13 – 36 ห้องเรียน

โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500 – 2,499 คน หรือ 37 – 60 ห้องเรียน

โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 2,500 คนขึ้นไป หรือ 61 ห้องเรียนขึ้นไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของโรงเรียนที่มีคุณภาพต่างกันในด้านของการใช้ผลการประเมินภายในและคุณภาพของการประเมินภายใน ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อไป

1. เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการวางแผน และวางนโยบายให้มีการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานการประเมินภายในของโรงเรียน รวมถึงการส่งเสริมให้มีการใช้ผลการประเมินภายในในรูปแบบต่างๆ ให้เป็นไปตามแนวทางที่จะก่อให้เกิดคุณภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนต่อไป

2. เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการที่จะส่งเสริมให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพการประเมินภายใน และส่งเสริมให้เกิดการใช้ผลการประเมินภายในในรูปแบบต่างๆ เพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาให้รองรับการประเมินภายนอกได้อย่างมีคุณภาพ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ประเมินคุณภาพของการประเมินภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรฐานการประเมินงานประเมิน 2. เพื่อศึกษาระดับการใช้ผลการประเมินภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประเมินภายในและผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการใช้ผลการประเมินภายใน และผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญตามประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา การประเมินภายในสถานศึกษา การใช้ผลการประเมิน รวมถึง คุณภาพการศึกษา โดยมีลำดับการนำเสนอแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย

- 1.1 ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา
- 1.2 แนวคิดในการประกันคุณภาพการศึกษา
- 1.3 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
- 1.4 ขั้นตอนในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 2 การประเมินภายในของสถานศึกษา

- 2.1 ความหมายของการประเมินภายในของสถานศึกษา
- 2.2 หลักการของการประเมินภายในของสถานศึกษา
- 2.3 ระบบและขั้นตอนการประเมินภายในสถานศึกษา
- 2.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประเมินคุณภาพภายใน
- 2.5 ปัญหาของการประเมินคุณภาพภายใน
- 2.6 มาตรฐานของการประเมิน

ตอนที่ 3 การใช้ผลการประเมิน

- 3.1 ความหมายของการใช้ผลการประเมิน
- 3.2 รูปแบบการใช้ผลการประเมิน

ตอนที่ 4 คุณภาพการศึกษา

- 4.1 ความหมายของคุณภาพการศึกษา
- 4.2 องค์ประกอบที่ทำให้การศึกษามีคุณภาพ

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพและการประเมินภายในของสถานศึกษา

5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ผลการประเมิน

ตอนที่ 1 การประกันคุณภาพการศึกษา

1.1 ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance) หมายถึง นโยบาย ทัศนคติ การปฏิบัติ และกระบวนการที่จำเป็นในการรับรองคุณภาพของการศึกษาและการลงทุนซึ่งจำเป็นต้องมีการรักษาและการพัฒนา (Thenney อ้างถึงใน สุพัตรา ทรัพย์เสถียร, 2546) โดยเป็นการบริหารจัดการและดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2546) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและเป็นหลักประกันให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องว่าสถานศึกษาจะสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผลผลิตหรือผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม (British Standards Institution อ้างถึงใน ลลิตา จันทรแก้ว, 2543; ไพบุลย์ แจ่มพงษ์, 2541; วชิรี เทพพุทธานุกร, 2544; วิรุฬห์ แสงงาม, 2543; วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ และดิเรก วรณเศียร, 2544; สุพัตรา ทรัพย์เสถียร, 2546; หน่วยศึกษา นิเทศก์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2543)

นอกจากนี้ อุทุมพร จามรมาน (2541) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาต่างไปจากข้างต้น โดยให้ความหมายการประกันคุณภาพว่าเป็นการควบคุมคุณภาพการตรวจสอบภายในและภายนอก แล้วตัดสินตามเกณฑ์

ดังนั้น ผู้จัดทำสรุปว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการ กิจกรรม วิธีการ หรือระบบที่ผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอนตามปกติของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความมั่นใจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อมว่าผู้เรียนหรือผลผลิตจากการดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ของสถานศึกษาจะมีคุณภาพเป็นไปตามที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องการ

1.2 แนวคิดในการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาการศึกษาที่ช่วยสร้างความพึงพอใจและความเชื่อมั่นให้กับผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมว่าผู้เรียนที่จบการศึกษาจะมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม โดยมีแนวคิดหลัก ดังนี้ (กรมสามัญศึกษา, 2542 อ้างถึงใน วัชรวิ เทพพิพิธทางกูร, 2544)

1. การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา (Children-Centered Development) เป็นแนวความคิดที่มุ่งให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ทั้งปวง และยึดประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีความเชื่อว่ามนุษย์มีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต
2. การใช้โรงเรียนเป็นฐานในการบริหารจัดการ (School-Based Management) เป็นแนวความคิดที่มุ่งให้โรงเรียนมีอำนาจในการตัดสินใจบริหารจัดการศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งมีความเชื่อว่าโรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการผลิตที่สามารถสร้างผลผลิต คือผู้เรียนให้มีคุณภาพดี
3. การมีส่วนร่วมและการร่วมคิดร่วมทำ (Participation & Collaboration) เป็นแนวคิดที่มุ่งให้การศึกษาเป็นแหล่งของสาธารณชนที่ทุกคน ทุกส่วนของสังคมต้องเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินการ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับบุคคลทุกคนและกับสังคมโดยส่วนรวม การศึกษาจึงเป็นเรื่องของทุกคน (All for Education)
4. การกระจายอำนาจทางการศึกษา (Decentralization of Education) เป็นแนวความคิดที่มุ่งกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา (Stakeholders) ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด ได้แก่ โรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม
5. การแสดงความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ (Accountability) เป็นแนวความคิดที่มุ่งให้สถานศึกษาแสดงความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ในการจัดการศึกษาต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้ได้มาตรฐาน ซึ่งสามารถให้ผู้ปกครอง ชุมชน สังคมและหน่วยงานต้นสังกัดตรวจสอบได้ เพื่อเป็นหลักประกันและสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมได้อย่างแท้จริง

1.3 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา จำแนกได้เป็น 2 ส่วน (ชุตินันท์ อิทธิรัตน, 2546) ได้แก่

1. การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง กิจกรรมการควบคุมคุณภาพภายในสถาบันหรือสถานศึกษา โดยการดำเนินการภายในของสถาบันหรือสถานศึกษาเอง เพื่อให้ความมั่นใจว่าสถาบันหรือสถานศึกษาดำเนินการตามภารกิจหลักอย่างมีคุณภาพ กระบวนการประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วย 1) การควบคุมคุณภาพ 2) การตรวจสอบคุณภาพ 3) การประเมินคุณภาพ

2. การประกันคุณภาพภายนอก หมายถึง การดำเนินการตามระบบควบคุมภายใน พร้อมทั้งการตรวจสอบและการประเมินผลทั้งระบบ โดยหน่วยงานภายนอกเพื่อประกันว่า สถาบันหรือสถานศึกษาดำเนินการตามภารกิจหลักได้อย่างมีคุณภาพ การประกันคุณภาพภายนอกประกอบด้วย 1) การตรวจสอบคุณภาพที่ผ่านการประกันคุณภาพภายใน 2) การประเมินคุณภาพ และ 3) การให้การรับรอง

1.4 ขั้นตอนในการดำเนินการประกันคุณภาพ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่าขั้นตอนในการดำเนินการประกันคุณภาพประกอบด้วย (Harman อ้างถึงใน ลลิตา จันท์แก้ง, 2543, ชุตินันท์ อิทธิรัตน, 2546, ลลิตา จันท์แก้ง, 2543)

1. การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) หมายถึง กระบวนการหรือกลไกภายในสถาบันหรือระบบหรือการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ ที่ใช้เพื่อรองรับคุณภาพมาตรฐานหรือการบรรลุความสำเร็จในการปรับปรุงการปฏิบัติ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการประเมินและการรับประกันมาตรฐาน ในกระบวนการศึกษาการควบคุมคุณภาพจะมุ่งไปที่ปัจจัยนำเข้า (input) ผลผลิต (output) และกลไกที่ใช้เพื่อติดตามคุณภาพ

2. การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Audit) หมายถึง กระบวนการตรวจสอบทั้งจากการตรวจสอบด้วยตนเองตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นและการตรวจสอบจากภายนอกเพื่อประกันว่าสถาบันหรือสถานศึกษามีกลไกที่เหมาะสมในการควบคุมคุณภาพ

3. การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) หมายถึง การหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้ เพื่อการทบทวนและตัดสินคุณภาพของผลผลิตหรือบริการของหน่วยงาน สถาบัน หรือสถานศึกษาตามเกณฑ์ที่กำหนด

นอกจากนี้ อุทุมพร จามรมาน (2541) ยังเพิ่มขั้นตอนในการดำเนินการประกันคุณภาพ อีก 1 ขั้นตอน คือ การรับรองคุณภาพ (Quality Accreditation) ซึ่งหมายถึง การรับรองหรือไม่รับรองคุณภาพตามมาตรฐาน

ผู้จัดทำ สรุปว่า ขั้นตอนการประกันคุณภาพมี 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) หมายถึง ระบบ หรือการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ทุกขั้นตอน
2. การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Audit) หมายถึง การติดตามตรวจสอบคุณภาพของการดำเนินการตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น โดยจะมีการตรวจสอบทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา
3. การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) หมายถึง การตัดสินผลการดำเนินการตามแผนที่วางไว้ว่าเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดหรือไม่ ซึ่งจะทำให้เกิดการรับรองหรือไม่รับรองคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นๆ

ตอนที่ 2 คุณภาพการประเมินภายในของสถานศึกษา

2.1 ความหมายของการประเมินภายในของสถานศึกษา

การประเมินภายในของสถานศึกษา (Internal evaluation) หมายถึง กระบวนการดำเนินงานการบริหารจัดการศึกษาเพื่อตรวจสอบและควบคุมคุณภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยให้บุคลากรภายในโรงเรียนเป็นผู้ประเมินและตรวจสอบการปฏิบัติงานของตนเอง เพื่อนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้มาจากการสะท้อนการปฏิบัติงานของโรงเรียนมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ที่กำหนด (Harvey, L. 2004; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2542; สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543; สุวิมล ว่องวานิช, 2543; สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543; วรภัทร์ ภูเจริญ, 2544; สีนีนากู ศรีพัฒนนะพิพัฒน์, 2545)

2.2 หลักการของการประเมินภายในของสถานศึกษา

การประเมินภายในของสถานศึกษาทำให้ได้สารสนเทศที่จะสะท้อนถึงการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงหรือพัฒนาโรงเรียน โดยค่านึงหลักการ ดังนี้ (สินีนานู ศรีพัฒนะพิพัฒน์, 2545)

1. การประเมินภายในของสถานศึกษา ควรเป็นกระบวนการของทั้งโรงเรียน (whole school process) ที่ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดความเปลี่ยนแปลงด้วยความเต็มใจและรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของร่วมกัน

2. การประเมินภายในเป็นกระบวนการที่ต้องพิจารณาด้วยเหตุผล ความเป็นจริง ในการเลือกระดับของการประเมิน เช่น ระดับโรงเรียน หมวดวิชาหรือบุคคล โดยพิจารณาถึงความครอบคลุม (coverage) และความลึก (depth) ของการประเมิน

3. การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการประเมิน ให้รวมเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินภายใน

4. การประเมินภายในควรเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการปกติของสถานศึกษา โดยดำเนินการตลอดปี

5. การประเมินภายในของสถานศึกษาต้องแทรกอยู่ในงานปกติหรือทุกขั้นตอนของการทำงานเพื่อให้เกิดประโยชน์จากการประเมินที่เป็นไปอย่างธรรมชาติ หากเป็นการประเมินผู้เรียนการวางระบบการประเมินก็ต้องแทรกอยู่ในกิจกรรมการเรียนการสอน มิใช่ทำการประเมินเป็นงานเฉพาะกิจ (สุวิมล ว่องวาณิช, 2543; สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2544)

6. ข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการประเมินภายใน ต้องมาจากการออกแบบระบบการประเมินที่นำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล ไม่ใช่การประเมินภาพรวมเพียงอย่างเดียว

7. การประเมินภายในโรงเรียนเน้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยผู้เกี่ยวข้องทุกคนมีส่วนร่วมในกระบวนการประเมิน

8. การประเมินภายในสถานศึกษาเป็นการประเมินโดยบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา แต่ต้องสอดคล้องกับการประเมินภายนอก (วรภัทร์ ภูเจริญ, 2544)

9. การสร้างบรรยากาศของการประเมินภายในของโรงเรียนเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด

2.3 ระบบและขั้นตอนการประเมินภายในสถานศึกษา

สุวิมล ว่องวาณิช (2543) ได้เสนอระบบการประเมินภายในของโรงเรียน โดยประกอบด้วยระบบย่อย 5 ระบบ ได้แก่ 1) ระบบการวางแผนและปฏิบัติ เป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา แผนการทำงานและการปฏิบัติงานตามแผน การวางแผนการประเมินในสิ่งที่ต้องการประเมิน เกณฑ์การประเมิน กรอบการประเมินและ ผู้รับผิดชอบ 2) ระบบข้อมูลและการประมวลผล เป็นระบบเกี่ยวกับการจัดกระทำกับข้อมูลและการประมวลผลข้อมูล 3) ระบบการตรวจสอบการประเมินผล เป็นระบบที่เกี่ยวกับการตรวจสอบความถูกต้องน่าเชื่อถือของผลการประเมิน 4) ระบบการรายงานผลการประเมิน เป็นระบบที่ประกอบด้วย การกำหนดผู้ใช้ผลการประเมิน สารสนเทศและรูปแบบการรายงานผลการประเมิน และการเผยแพร่ การกำหนดเวลาในการรายงานผลการประเมิน 5) ระบบการใช้ผลการประเมิน เป็นการนำจุดแข็ง จุดอ่อน มาวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไข เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนา และตรวจสอบผลตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ โดยการดำเนินงานตามระบบการประเมินผลภายในเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมาย IPO standards นั้น การประเมินคุณภาพภายในจะต้องเกิดจากการทำงานแบบ TEAM ซึ่งประกอบไปด้วย 1) Team – work 2) Eternity 3) Awareness 4) Monitoring ซึ่งต้องดำเนินการภายใต้วงจรการทำงานแบบ PDCA โดยผูกติดกับการดำเนินงานปกติ ซึ่งหลักการประเมินแบบอิงโรงเรียน (School – based evaluation) ต้องคำนึงถึงหลักการดำเนินงานที่เน้นการมีส่วนร่วม การนำผลไปใช้พัฒนา การทำงานอย่างยั่งยืน และทำด้วยจิตสำนึกที่ดี

ขั้นตอนของการประเมินภายใน ประกอบไปด้วย 1) การเตรียมความพร้อมของบุคลากร และการวางแผนการประเมินทั้งแผนระยะยาวและระยะสั้น โดยกำหนดจุดมุ่งหมายของการประเมิน ขอบข่ายของการประเมิน ระยะเวลา รูปแบบวิธีการประเมิน มาตรฐาน และ เกณฑ์การประเมิน รวมทั้งตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมินภายในของสถานศึกษาที่เหมาะสม 2) การเก็บข้อมูลและประมวลผล เพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ และดำเนินการประเมิน โดยนำแผนปฏิบัติการมาดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบสอดคล้องกิจกรรมการประเมินในทุกขั้นตอนของการทำงาน 3) การตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่บอกถึงจุดเด่นและจุดด้อยของสถานศึกษา 4) การรายงานผลการประเมินต่อผู้ใช้ผลและผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรายงานต่อสาธารณชน 5) การใช้ผลการประเมินเพื่อนำจุดเด่นและจุดด้อยมาวางแผนการพัฒนาและการปรับปรุงแก้ไขต่อไป (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2544; กรมสามัญศึกษา, 2544; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2542; สิ้นีนานุกศรีพัฒนนะพิพัฒน์, 2545)

นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนการประเมินภายในเพื่อนำไปใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ดังนี้ 1) ขั้นการสร้าง ความตระหนัก เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการประเมินตนเอง สสำรวจการรับรู้เกี่ยวกับการประเมินตนเองของบุคลากรทุกคน สร้างความเข้าใจร่วมกัน โดยจัดการประชุมชี้แจงบุคลากรทุกคน เสริมสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการประเมินตนเองให้บุคลากรในโรงเรียนทุกคน ทดลองประเมินตนเอง 2) ขั้นการเตรียมความพร้อม ศึกษาสภาพปัจจุบันของบุคลากร กำหนดรูปแบบและวิธีการเสริมสร้างความรู้ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภารกิจกับมาตรฐานการศึกษา 3) ขั้นการวางแผนการประเมินตนเอง กำหนดกรอบการประเมินตนเอง กำหนดกระบวนการ วิธีการประเมินตนเอง กำหนดเกณฑ์ในการประเมินตนเอง กำหนดผู้ประเมินและบทบาทหน้าที่ กำหนดระยะเวลาและแผนติดตามกำกับ 4) ขั้นการลงมือประเมินตนเอง ผู้ประเมินจะต้องเป็นผู้สร้างเครื่องมือสำหรับการประเมิน และมีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือก่อนนำไปใช้จริง 5) เขียนรายงานการเผยแพร่ ต้องสรุปและรายงานผลการประเมินให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ รูปแบบการรายงานผล 6) การนำผลการประเมินไปใช้เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานในโรงเรียนและชั้นเรียน

2.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประเมินคุณภาพภายใน

Hopkins (1989 อ้างถึงใน Cuttance, 1994) ได้กล่าวถึงลักษณะของโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพสำหรับการประเมินตนเองไว้ ดังนี้ 1) ทำงานบนพื้นฐานที่เป็นระบบ และเป็นกระบวนการประเมิน 2) มีวัตถุประสงค์ในการที่จัดการเกี่ยวกับสภาพของโรงเรียน จุดมุ่งหมายของโรงเรียนและผลผลิตของโรงเรียน 3) มีผู้นำในการทำโดยมาจากความคาดหวังของการจัดการในโรงเรียนหรือหลักสูตร 4) มีกิจกรรมกลุ่มให้มีส่วนร่วมในกระบวนการทำ 5) จุดมุ่งหมายคือการปรับปรุง หรือพัฒนาโรงเรียน และมีความมุ่งมั่นที่จะก้าวหน้า และสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543) ที่ได้สรุปลักษณะโรงเรียนที่จะประสบความสำเร็จในการประเมินตนเอง ดังนี้ 1) ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้นำที่เข้มแข็ง 2) ครูที่เป็นหัวหน้าทีมประเมินมีการจัดการที่จริงจัง 3) แผนปฏิบัติการมีความชัดเจน โดยมีการระบุเป้าหมายและผลการดำเนินงานที่สามารถวัดได้ ประเมินได้ 4) ครูมีความตั้งใจจริงที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ 5) มีการติดต่อสื่อสารที่ดีระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน 6) มีแผนพัฒนาที่สอดคล้องกับหลักสูตร 7) มีการจัดการด้านการเงินและปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่มีประสิทธิภาพ

2.5 ปัญหาของการประเมินคุณภาพภายใน

Cuttance (1994) กล่าวว่าปัญหาที่พบ คือ การไม่วางโครงสร้างที่ชัดเจนในการตรวจสอบ และในการดำเนินงานในโรงเรียน การประเมินมักทำเป็นแบบป้องกันไม่让自己เสียชื่อเสียง และไม่ได้เน้นที่กระบวนการเรียนการสอนอย่างแท้จริง ซึ่งจะทำให้สำเร็จได้นั้นการประเมินต้องเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาโรงเรียน ส่วน Boyd (1989) ได้ระบุถึงปัญหาที่การประเมินนั้นไม่เกิดผลเท่าที่ควร เนื่องจาก 1) ครูไม่มีส่วนกำหนดเกณฑ์การประเมินเหมือนวิชาชีพอื่น ทำให้ครูไม่มีความเชื่อถือในกระบวนการประเมินผล และไม่เข้าใจเกี่ยวกับความถูกต้องของผลการประเมิน 2) นักประเมินไม่ค่อยให้เวลาในการประเมินในการให้ข้อมูลป้อนกลับที่เป็นประโยชน์ 3) นักประเมินไม่ได้ผ่านการฝึกอบรมมา และส่วนใหญ่ไม่มีความรู้หรือประสบการณ์ในชั้นเรียน เกณฑ์การประเมินจึงเชื่อถือไม่ค่อยได้ 4) ผลการประเมินยังไม่ได้นำไปใช้ในการพัฒนาครูอาจารย์

นอกจากนี้ พจน์ สะเพียรชัย (2544 อ้างถึงใน ปิยะธิดา ทองอร่าม, 2545) กล่าวถึง อุปสรรคของการประเมินผล ดังนี้ 1) เรื่องการประสานงานระหว่างบุคลากร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2) ระบบข้อมูลไม่ได้พัฒนาให้พร้อมต่อการประเมิน เช่น ไม่ได้อยู่แหล่งเดียวกัน 3) ทักษะคติของบุคคลที่มีต่อการวิจัยและการประเมินผล 4) เทคนิคการวิจัย มีความละเอียดอ่อน ต้องได้รับการฝึกฝนอย่างสูง 5) การวางแผน ขาดการวางแผน มักใช้ประสบการณ์ส่วนตัว ในการตัดสินใจมากกว่าจะใช้ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาใช้

2.6 มาตรฐานของการประเมิน

คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการประเมินการศึกษา (Joint Committee on Standard for Educational Evaluation) ของ Stufflebeam และคณะ (1981) ได้กำหนด มาตรฐานของการประเมิน ประกอบไปด้วย 4 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ มาตรฐานด้านความเหมาะสม และมาตรฐานด้านความถูกต้อง โดยแต่ละ มาตรฐานประกอบด้วยเกณฑ์ดังต่อไปนี้ (Daniel L. Stufflebeam, 1999; อมรรัตน์ พันธุ์งาม, 2543; สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2539)

1. **มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ (Utility standards)** เป็นการประเมินด้านกระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศตรงกับความต้องการของผู้ใช้ผลการประเมินเป็นสำคัญประกอบด้วย 8 เกณฑ์ คือ

- 1.1 มีการระบุผู้เกี่ยวข้องที่ต้องการใช้สารสนเทศ
- 1.2 ความเป็นที่เชื่อถือของผู้ประเมิน ผู้ประเมินต้องรู้สิ่งที่มุ่งประเมิน
- 1.3 มีการรวบรวมข้อมูลครอบคลุม และตอบสนองความต้องการของผู้ใช้สารสนเทศของผู้เกี่ยวข้อง
- 1.4 การแปลความหมายและการตัดสินคุณค่ามีความชัดเจน
- 1.5 รายงานการประเมินมีความชัดเจนทุกขั้นตอน
- 1.6 การรายงานผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องทราบอย่างทั่วถึง
- 1.7 การประเมินส่งผลกระทบในการกระตุ้นให้มีการดำเนินการประเมินอย่างต่อเนื่อง

2. **มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility standards)** เน้นความเป็นจริงของการประเมิน ประกอบด้วย 3 เกณฑ์ คือ

- 2.1 วิธีการประเมินสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง
- 2.2 การเป็นที่ยอมรับของผู้ถูกประเมิน และผู้ได้รับผลกระทบจากการประเมิน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
- 2.3 ผลที่ได้มีความคุ้มค่ากับผลงาน สามารถนำไปปรับปรุงปฏิบัติงานขยายงานหรือล้มเลิก

3. **มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety standards)** มุ่งเน้นเรื่องกฎ ระเบียบ ศีลธรรม จรรยาบรรณ ที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน ประกอบด้วย 8 เกณฑ์

- 3.1 มีการกำหนดข้อตกลงอย่างเป็นทางการ
- 3.2 มีการแก้ปัญหาของการประเมินด้วยความซื่อสัตย์ ไม่บิดเบือนความเป็นจริงอย่างสิ้นดีวิธี
- 3.3 รายงานการประเมินอย่างตรงไปตรงมา เปิดเผย และคำนึงถึงข้อจำกัดของการประเมิน
- 3.4 มีการให้ความสำคัญต่อสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของบุคคลทั่วไปอย่างเปิดเผย มีการเผยแพร่ผลการประเมินและเปิดโอกาสให้ผู้สนใจได้ศึกษาผลการประเมิน
- 3.5 มีการคำนึงถึงสิทธิส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

3.6 มีการเคารพในการปฏิสัมพันธ์ของผู้ที่เกี่ยวข้อง รวบรวมข้อมูลจากบุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

3.7 มีรายงานผลการประเมินที่สมบูรณ ยุติธรรม และเสนอทั้งจุดเด่น จุดด้อยของสิ่งที่ประเมิน

3.8 ผู้ประเมินทำการประเมินด้วยความรับผิดชอบและมีจรรยาบรรณ

4. มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy standards) เกี่ยวข้องกับการใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ ตลอดจนวิธีเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลตามหลักวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย 11 เกณฑ์

4.1 มีการระบุวัตถุประสงค์ของการประเมินอย่างชัดเจน

4.2 มีการวิเคราะห์บริบทของการประเมินในรายงานการประเมินอย่างครอบคลุม และเพียงพอต่อการประเมินอย่างมีประสิทธิภาพ

4.3 มีการบรรยายจุดประสงค์และกระบวนการประเมินอย่างชัดเจน

4.4 มีการบรรยายแหล่งข้อมูลและการได้มาอย่างชัดเจน

4.5 ใช้เทคนิคและเครื่องมือที่มีความตรง และได้มาซึ่งสารสนเทศที่มีความถูกต้องแม่นยำ

4.6 ใช้เทคนิคและเครื่องมือที่มีความเที่ยง ได้สารสนเทศที่มีความคงเส้นคงวา

4.7 มีการจัดระบบควบคุมสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์และรายงาน

4.8 มีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

4.9 มีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

4.10 มีการลงสรุปที่มีเหตุผลและผลการประเมินสนับสนุน

4.11 มีการเขียนรายงานที่มีความเป็นปรนัย

4.12 การประเมินมีการตรวจสอบผลการประเมิน

เกณฑ์มาตรฐานดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการประเมิน ซึ่งต้องมีแนวทางในการปฏิบัติเพื่อให้การประเมินมีความถูกต้องและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยพิจารณาการประเมินว่ามีคุณภาพ และมีคุณค่าน่าเชื่อถือเพียงไร เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานด้านต่างๆ (กาญจนา วัฒนสุนทร, 2537) ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้เกณฑ์มาตรฐานดังกล่าวนี้ในการศึกษาองค์ประกอบของการประเมินภายในของโรงเรียน

ตอนที่ 3 การใช้ผลการประเมิน

3.1 ความหมายของการใช้ผลการประเมิน

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการใช้ผลการประเมิน จะพบว่าความหมายของการใช้ผลการประเมิน หมายถึง การนำผลการประเมิน สารสนเทศ หรือข้อค้นพบที่ได้จากการประเมินมาก่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติงาน หรือใช้ประกอบแนวคิด หรือใช้ให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงาน เพื่อช่วยในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานหรือการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานในเรื่องที่ประเมิน (Scriven, 1981; Preskill and Caracelli, 2003 อ้างถึงใน วราภรณ์ บุญเยี่ยม, 2546; แคทลียา ศรีแปลก, 2544) และจากความหมายของการประเมินภายในดังที่กล่าวมาแล้ว ดังนั้นการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน จึงหมายถึง การนำผลหรือสารสนเทศที่ได้จากการประเมินโดยบุคลากรภายในสถานศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดมาปรับปรุงพัฒนาการทำงานและนำไปสู่การรับรองคุณภาพการดำเนินงานของหน่วยงานตามมาตรฐานที่กำหนด

3.2 องค์ประกอบของการใช้ผลการประเมิน

เมื่อมีการประเมินเกิดขึ้นควรจะได้นำผลการประเมินนั้นไปใช้ประโยชน์เพื่อไม่ให้เกิดความล้มเหลวและสิ้นเปลืองทรัพยากรต่างๆ ผู้ประเมินควรเป็นผู้ให้ข้อมูลเพื่อนำไปใช้สำหรับการบริหารและการตัดสินใจ การพัฒนาหรือปรับปรุงงาน การใช้ผลการประเมินจะมีความแตกต่างกันไป (สุดนิสา พูลศิริ, 2541) โดย Preskill and Caracelli (2003, อ้างถึงใน วราภรณ์ บุญเยี่ยม) ซึ่งประกอบไปด้วย 3 รูปแบบ ดังนี้

1. **การใช้ในเชิงเครื่องมือ** (instrumental use) เป็นการใช้ผลการประเมินโดยอาศัยข้อมูลหรือข้อค้นพบจากการประเมินเป็นพื้นฐานสำหรับการตัดสินใจ หรือการแก้ปัญหาโดยตรง และมีหลักฐานสำหรับการอ้างอิง

2. **การใช้ในเชิงแนวคิด** (conceptual use) เป็นการใช้ผลการประเมินโดยอาศัยข้อมูลหรือข้อค้นพบจากการประเมินประกอบแนวคิด เป็นการใช้ที่สอดแทรกอยู่ในความคิดของนักนโยบายหรือผู้บริหาร โดยที่ไม่มีหลักฐานอ้างอิง เป็นการใช้ทางอ้อม แต่ส่วนใหญ่การใช้ในลักษณะนี้จะเกิดขึ้นได้ง่าย เพราะสามารถนำผลมาใช้สอดแทรกอยู่ในแนวคิดได้ตลอดเวลา โดยไม่จำเป็นต้องมีเอกสารมาอ้างอิง

3. การใช้ในเชิงชวนเชื่อ (persuasive use หรือ symbolic use) เป็นการนำผลการประเมินเป็นหลักฐานสนับสนุนหรือเสริมนโยบายการบริหารงานของหน่วยงาน เพื่อโน้มน้าวชวนเชื่อให้ผู้อื่นเกิดความเชื่อถือและคล้อยตามให้การสนับสนุนความคิดของตน ถือว่าเป็นการใช้ผลแบบการเมือง

ศิริชัย กาญจนวาสี (2547) กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างการประเมิน การใช้ผลการประเมินและผลกระทบของการประเมิน ดังนี้ การประเมินเป็นกระบวนการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่มีงประเมิน ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการวางแผน ดำเนินงาน จัดทำรายงาน เผยแพร่สารสนเทศทางการประเมิน และการใช้ผลการประเมิน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อมาหลังจากการใช้ผลการประเมิน ผลการประเมินอาจนำไปสู่การใช้ผลหรือไม่ใช้ผลการประเมินก็ได้ ในกรณีที่มีการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ สามารถเกิดการใช้ได้ 2 ระดับ ที่มีความสัมพันธ์กัน คือ การใช้ในระยะแรกเป็นการใช้ในเชิงความคิด ทำให้เกิดความกระจ่าง ความเข้าใจ และการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งที่ประเมิน การใช้ในระยะต่อมาเป็นการใช้ในเชิงปฏิบัติการ ซึ่งอาจเกิดขึ้นรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือส่วนผสมของ 3 รูปแบบ ได้แก่ การใช้ในเชิงตรวจสอบยืนยัน การใช้ในเชิงสัญลักษณ์ และการใช้ในเชิงปฏิบัติ อันทำให้เกิดผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงที่ตามมา

รูปที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมิน การใช้ผลการประเมินและผลกระทบของการประเมิน
(ศิริชัย กาญจนวาสี, 2547)

ลีเนนาฏ ศรีพัฒนะพิพัฒน์ (2545) ได้กล่าวถึงการนำผลการประเมินภายในของโรงเรียน
ดังนี้

1. การนำผลการประเมินมาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน

เมื่อผู้ประเมินวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินภายในของโรงเรียนแล้ว จะนำข้อมูลที่วิเคราะห์
ในแต่ละตัวบ่งชี้ไปเทียบกับเกณฑ์การประเมิน จะทำให้ทราบว่าโรงเรียนสามารถดำเนินการได้ตาม
เป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ และทำให้ทราบจุดแข็งจุดอ่อนของโรงเรียน การวิเคราะห์จุดแข็ง
จุดอ่อนของโรงเรียนสามารถทำได้ง่ายๆ โดยการเปรียบเทียบเป้าหมายที่โรงเรียนต้องการทำให้
บรรลุวัตถุประสงค์กับการปฏิบัติจริงที่ได้จากการรวบรวมข้อมูล ผลต่างที่เกิดขึ้นระหว่างเป้าหมาย
กับการปฏิบัติจริงจะสะท้อนความต้องการจำเป็นที่ต้องการได้รับการปรับปรุงพัฒนา แต่อย่างไร
ก็ตาม โรงเรียนอาจมีความต้องการจำเป็นหรือปัญหาเกิดขึ้นมากมาย และไม่สามารถแก้ไข
พร้อมกันได้ในขณะเดียวกัน จึงควรมีการจัดลำดับความสำคัญ เพื่อจะได้วางแผนแก้ปัญหา
ในจุดที่เร่งด่วนก่อน

2. การใช้ประโยชน์จากผลการประเมิน

เป้าหมายสำคัญของการประเมิน คือการได้สารสนเทศสำหรับนำไปใช้ประโยชน์
ในการพัฒนาคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมิน การนำสารสนเทศจากการประเมินไปใช้ประโยชน์มีได้
หลายรูปแบบ เช่น ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่ประเมิน นำไปใช้ยืนยันการตัดสินใจ
การนำไปใช้เชิงปฏิบัติการ ปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการนำไปใช้ประโยชน์ คือการประเมิน
ที่สามารถสนองความต้องการใช้สารสนเทศของผู้ที่เกี่ยวข้อง

ศิริชัย กาญจนวาสี (2547) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับการนำผลการประเมินไปใช้
ประโยชน์มีหลายรูปแบบได้แก่ 1) การใช้ในเชิงความคิด (conceptual use) ผลการประเมินอาจ
จุดประกายความคิดของผู้เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่ประเมินมากขึ้น 2) การใช้
ในเชิงตรวจสอบยืนยัน (legitimate use) ผลการประเมินอาจถูกใช้เป็นเหตุเป็นผล หรือยืนยันผล
การตัดสินใจที่กำหนดไว้ล่วงหน้า ทำให้แนวทางหรือนโยบายที่เลือกใช้นั้นน่าหนักและความชอบธรรม
มากยิ่งขึ้น 3) การใช้ในเชิงสัญลักษณ์ (symbolic use) ผลการประเมินอาจใช้เป็นเครื่องช่วย
ติดตามกำกับหรือควบคุมการประเมิน ว่าได้มีการทำตาม แนวทาง ระเบียบขั้นตอนที่กำหนดไว้
เพื่อให้งานประเมินมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ และ 4) การใช้ในเชิงปฏิบัติ (instrumental use)
การประเมินอาจถูกนำไปใช้โดยตรงในทางปฏิบัติ

กรมสามัญศึกษา (2542) ได้กล่าวถึงการใช้ผลการประเมินภายในว่า ข้อมูลที่ได้จากการประเมินภายในสถานศึกษาทำหน้าที่เป็นสารสนเทศที่ดีในการสะท้อนภาพความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งจุดเด่น จุดที่ต้องพัฒนา โดยผู้เกี่ยวข้องทุกระดับควรดำเนินการต่อไปนี้ 1) ศึกษาผลการประเมินภายในสถานศึกษา ทั้งด้านจุดเด่นและจุดที่ต้องพัฒนา ตลอดจนข้อเสนอแนะต่างๆ 2) นำข้อค้นพบสำคัญๆ จากการประเมินมากำหนดแนวทางพัฒนา และแผนปฏิบัติการ โดยกำหนดแนวทางการดำเนินการแก้ปัญหาหรือพัฒนาอย่างชัดเจนเป็นระบบ และแผนปฏิบัติการที่จัดทำในทุกระดับต้องมีความสอดคล้องกัน 3) ดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ และประเมินความก้าวหน้าของการดำเนินงานเป็นระยะๆ พร้อมทั้งให้การสนับสนุน ส่งเสริม ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพเข้าสู่มาตรฐาน 4) สรุปรายงานผลการดำเนินงานเสนอผู้ที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับ

ศิริชัย กาญจนวาสี (2547) กล่าวว่า การทำให้ผลการประเมินสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ขึ้นกับองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ลักษณะของการประเมิน และลักษณะของบริบทองค์กร และผู้ที่เกี่ยวข้อง ลักษณะของการประเมินที่ช่วยส่งเสริมการใช้ผลการประเมินจะต้องประกอบด้วย กระบวนการประเมินที่ตรงประเด็น วิธีการประเมินมีคุณภาพ ผลการประเมินที่มีข้อค้นพบสนองความต้องการ มีกลยุทธ์ของการเผยแพร่ ผู้ประเมินมีความน่าเชื่อถือ และมีทักษะการสื่อสาร ส่วนลักษณะของบริบท องค์กรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมขององค์กรด้านการเมือง เศรษฐกิจและลักษณะการตัดสินใจที่ต้องการ รวมทั้งลักษณะของผู้ที่เกี่ยวข้องด้านทัศนคติต่อการประเมิน และความต้องการใช้สารสนเทศ

รูปแบบการใช้ผลการประเมิน

1. **การใช้ในเชิงความคิด (conceptual use)** เป็นการใช้ข้อมูล ข่าวสารที่มีอิทธิพลต่อความคิดของผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง แต่ไม่ได้นำไปสู่การตัดสินใจโดยตรงต่อแผนงาน/โครงการ/งาน ผลการประเมินจึงสามารถทำให้เกิดผลในเชิงความคิด หรือสร้างความคิดใหม่
2. **การใช้ในเชิงปฏิบัติการ** เป็นการนำผลการประเมินไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม สามารถสังเกตได้ เป็นปฏิกิริยาที่เกิดขึ้นโดยตรงทันทีที่ทราบผลการประเมิน สารสนเทศจากการประเมินเสมือนเป็นเครื่องมือการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการตัดสินใจของผู้บริหารเกี่ยวกับแผนงาน/โครงการ/งานที่จะทำต่อไป หลักฐานที่แสดงถึงการใช้ผลการประเมินในลักษณะนี้ สามารถสังเกตได้จากรายงานผลการตัดสินใจ และการสั่งการให้ดำเนินการอันเป็น

ผลมาจากการประเมินโดยการนำผลการประเมินในเชิงปฏิบัติจะเกิดขึ้นเมื่อผู้เกี่ยวข้องสามารถเชื่อมโยงสารสนเทศจากการประเมินไปยังสถานการณ์จริงของแผนงาน/โครงการ/งาน ซึ่งเกิดขึ้นได้ 3 ลักษณะ ดังนี้

2.1 การใช้ในเชิงตรวจสอบยืนยัน (Legitimate use) เป็นการใช้ผลการประเมินเพื่อเป็นเหตุสนับสนุนหรือยืนยันผลการตัดสินใจที่กำหนดไว้ล่วงหน้าแล้ว ผลการประเมินที่ได้เป็นการสืบค้นเพื่อนำผลมาใช้อืนยันผลการตัดสินใจของผู้บริหารหรือผู้วางนโยบาย

2.2 การใช้ในเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic use) เป็นการใช้ผลการประเมินเป็นเครื่องช่วยติดตาม กำกับ หรือควบคุมการประเมิน เพื่อแสดงว่าการดำเนินการประเมินเป็นไปตามแนวทางและระเบียบขั้นตอนที่เหมาะสม ไม่สนใจการนำผลไปใช้ปฏิบัติโดยตรง เป็นการใช้ในการควบคุมคุณภาพของการประเมิน จึงอาจไม่ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงการดำเนินแผนงาน/โครงการ/งาน

2.3 การใช้ในเชิงปฏิบัติ (Instrumental use) เป็นการใช้ผลการประเมินเป็นเครื่องช่วยในการลงมือปฏิบัติ อาจส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงปรัชญา วิสัยทัศน์ขององค์กรหลักการ/ทฤษฎีของโครงการ ทรัพยากร การดำเนินงานและอนาคตของแผนงาน/โครงการ/งาน

จากความหมายของการประเมินภายในและการใช้ผลการประเมิน ผู้วิจัยจึงขอสรุปความหมายและรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายใน ดังนี้

รูปแบบของการใช้ผลการประเมินภายใน หมายถึง รูปแบบการนำผลหรือสารสนเทศจากการประเมินภายในไปใช้ในการปรับเปลี่ยน หรือทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งแนวคิด นโยบาย และการปฏิบัติงานของโรงเรียน ซึ่งประกอบไปด้วย 4 รูปแบบ ได้แก่ การใช้ผลการประเมินภายในในเชิงแนวคิด การใช้ผลการประเมินภายในในเชิงตรวจสอบยืนยัน การใช้ผลการประเมินภายในในเชิงสัญลักษณ์ และการใช้ผลการประเมินภายในในเชิงปฏิบัติ

การใช้ผลการประเมินภายในเชิงแนวคิด (conceptual use) หมายถึง การที่โรงเรียนหรือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจใช้ผลการประเมินภายในเพื่อทำความเข้าใจสภาพของการดำเนินงานภายในโรงเรียน โดยผลการประเมินภายในมีอิทธิพลต่อความคิดของโรงเรียนหรือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ แต่ไม่ได้นำไปสู่การลงมือปฏิบัติกิจกรรมโดยตรง

การใช้ผลการประเมินภายในเชิงตรวจสอบยืนยัน (legitimate use) หมายถึง การที่โรงเรียนหรือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจใช้ผลการประเมินภายในเพื่อเป็นเหตุผลยืนยันและสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมในโรงเรียนที่กระทำก่อนหน้านี้ เพื่อยืนยันผลการตัดสินใจ

การใช้ผลการประเมินภายในเชิงสัญลักษณ์ (symbolic use) หมายถึง การที่โรงเรียนหรือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจใช้ผลการประเมินภายในเพื่อเป็นเครื่องช่วยกำกับ ติดตาม ควบคุม และเป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรมภายในโรงเรียน เพื่อแสดงว่าการดำเนินกิจกรรมภายในโรงเรียนเป็นไปอย่างเหมาะสมและมุ่งพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง

การใช้ผลการประเมินภายในเชิงปฏิบัติ (instrumental use) หมายถึง การที่โรงเรียนหรือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจใช้ผลการประเมินภายในในการลงมือปฏิบัติหรือดำเนินกิจกรรมภายในโรงเรียน

ตอนที่ 4 คุณภาพการศึกษา

4.1 ความหมายของคุณภาพการศึกษา

จากการรายงานผลการศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางพัฒนาการศึกษาตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา พ.ศ. 2525 – 2534 (อ้างถึงใน จินตนา หัวใจเพชร, 2542) ได้กล่าวถึงผลของการจัดการศึกษา มุ่งพิจารณาเฉพาะผลที่เกิดแก่ตัวผู้เรียน ซึ่งเป็นผลผลิต การพิจารณาจะมุ่งเน้น 2 ด้าน คือ ด้านปริมาณและคุณภาพ จะพิจารณาคุณภาพของนักเรียนซึ่งมองได้ 2 ลักษณะ คือ

1. คุณภาพที่วัดได้โดยดูผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งด้านความรู้ การปฏิบัติ เจตคติ และคุณธรรม รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่วัดจากการสังเกตอย่างต่อเนื่อง ได้บรรลุจุดประสงค์ของทุกกลุ่มประสบการณ์ในหลักสูตรประถมศึกษาเพียงใด

2. คุณภาพด้านคุณสมบัติหลายอย่างที่พัฒนาและสะสมอยู่ในตัวผู้เรียน ตลอดจนกระบวนการทางการศึกษา และจะปรากฏผลกระทบต่อสภาพสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง และวิถีชีวิตในอนาคต คุณสมบัติเหล่านี้ ได้แก่ ความเป็นพลเมืองดี ความสามารถในการทำมาหากิน การรู้จักคิด และแก้ปัญหาของตนเอง ครอบครั้ว และสังคม การจรรโลงสถาบันของชาติให้มั่นคง ฯลฯ คุณภาพของผู้เรียนด้านนี้ บางอย่างสามารถวัดได้ระหว่างผู้ที่ยังเรียนอยู่ในโรงเรียน แต่บางอย่างไม่สามารถวัดได้ ต้องรอดูผลเมื่อผู้เรียนออกจากโรงเรียนไปแล้ว

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมายของคุณภาพการศึกษา ว่าหมายถึง ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบการศึกษาในการที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสอดคล้องกับสภาพความจำเป็นของสังคมในขณะนั้น (เกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา, 2537 อ้างถึงใน จินตนา หัวใจเพชร, 2542 ; มธุรส พะวินรัมย์, 2539)

ส่วน จินตนา หัวใจเพชร (2542) ให้ความหมายของคุณภาพการศึกษา ว่าหมายถึง การที่ระบบการศึกษาสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมทั้งในด้านสติปัญญา ทักษะ ความสามารถที่วัดได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีความพร้อมทางด้านคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะต่างๆ ที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับความต้องการของสังคมในขณะนั้น เช่น มีจิตสำนึกในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย ซึ่งทั้งนี้จะต้องบรรลุตามเกณฑ์ที่จุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้กำหนดไว้

จากการศึกษาความหมายของคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยขอสรุปความหมายของคุณภาพการศึกษาว่าหมายถึง ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานของสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและมีคุณลักษณะตามเป้าหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

4.2 องค์ประกอบที่ทำให้การศึกษามีคุณภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531, อ้างถึงใน จินตนา หัวใจเพชร , 2542) ได้ระบุถึงกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ในเอกสารประกอบการประชุมสัมมนาหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เมื่อวันที่ 6 – 20 พฤษภาคม 2531 ดังนี้ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา จำเป็นต้องพัฒนาองค์ประกอบและกระบวนการทางการศึกษาหลายอย่างพร้อมๆ กันไป กระบวนการที่สำคัญยิ่งที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนารีบด่วน คือ การเรียนการสอน การบริหาร และการนิเทศการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของสังด์ อูทรานันท์ (2530 อ้างถึงใน มธุรส พะวินรัมย์, 2539) กล่าวถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยสรุปว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้นมีเทคนิค 3 ประการ คือ การพัฒนาปัจจัยในการศึกษา การพัฒนากระบวนการในการจัดการศึกษา และการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของผลผลิตจากการจัดการศึกษา ถ้าส่วนใดส่วนหนึ่งบกพร่องก็จะส่งผลกระทบต่อส่วนอื่นๆ อีกด้วย อันจะส่งผลให้คุณภาพการศึกษาโดยส่วนรวมต้องตกต่ำผิดเป้าหมายไป แม้ว่ากระบวนการสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษาโดยตรง คือ กระบวนการเรียนการสอน แต่การเรียนการสอนของนักเรียนและครูก็ยังคงจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการบริหารเข้ามาช่วยเหลือ

อำนวยความสะดวกแก่ครูในด้านต่างๆ รวมทั้งการนิเทศ ที่สนับสนุนการเรียนการสอนของครู อีกทางหนึ่งด้วย

นอกจากนั้นคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่ทำให้ การศึกษามีคุณภาพไว้ดังนี้ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดผลสำเร็จได้นั้น จำเป็นต้อง พัฒนาทั้งระบบที่สัมพันธ์และเกื้อกูลต่อกัน ได้แก่ กระบวนการบริหาร กระบวนการนิเทศการศึกษา และกระบวนการเรียนการสอน หากทั้ง 3 กระบวนการได้รับการพัฒนาในระบบอย่างถูกต้องแล้ว การยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนย่อมเกิดประสิทธิผลมากขึ้น (อ้างถึงใน กิ่งเกียรติ มุกดาเจริญ, 2539) ส่วนจินตนา หัวใจเพชร (2542) ได้กล่าวไว้ว่า การที่จะทำให้การศึกษามีคุณภาพนั้นจะต้องประกอบไปด้วยกระบวนการพัฒนาคุณภาพทางด้านต่างๆ ได้แก่ การบริหาร ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพราะการบริหารเป็นกลไกสำคัญ ในการผลักดันให้ส่วนประกอบอื่นๆ ทำงานไปได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งได้แก่ กระบวนการเรียน การสอน การนิเทศการศึกษา การควบคุมและการตรวจสอบคุณภาพของผลผลิต จากการจัดการ การศึกษา ซึ่งจะต้องมีการวัดผลและประเมินผลการศึกษา ซึ่งจะทำได้ข้อมูลมาเพื่อดำเนินการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพและการประเมินภายในของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในและการประเมินภายใน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ผลของการศึกษาแบ่งได้เป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการประกันคุณภาพ และการประเมินภายใน ของสถานศึกษา พบว่า คุณภาพด้านการบริหาร เป็นลักษณะเด่นของประสิทธิภาพในการประกัน คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (ชาคริต ชมชื่น, 2546; สุพัตรา ทรัพย์เสถียร, 2546) โดยเฉพาะด้านผู้บริหาร ซึ่งจะต้องมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ มีภาวะผู้นำ มีจิต วิทยาในการบริหารงานร่วมกับผู้อื่น และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมถึงกระบวนการ ทำงานตามวงจรบริหารคุณภาพ PDCA อย่างต่อเนื่องซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการ ประเมินภายในสถานศึกษา (แคทลียา ศรีแปลก, 2544; สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2545) เพื่อทำให้เกิด วงจรในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา นอกจากนี้ บุคลากรภายในโรงเรียน ยังมีความเห็นว่า สภาพการใช้เทคโนโลยีภายในโรงเรียนจะมีความสำคัญต่อประสิทธิผลการ

ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามากกว่าโครงสร้างของโรงเรียน และในเรื่องเกี่ยวกับลักษณะของบุคลากรนั้น ปัจจัยที่จะทำให้เกิดประสิทธิผลในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาคือ แรงจูงใจในการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายใน รองลงมา คือ การเรียนรู้และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพและทัศนคติต่อการประกันคุณภาพภายใน (สุพัทธา ทรัพย์เสถียร, 2546) โดยจากการศึกษาพบว่า โรงเรียนยังไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างจิตลักษณะของบุคลากรในสถานศึกษา ให้เอื้อต่อการพัฒนางาน และการสร้างความตระหนักในความสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการปฏิรูปการบริหาร การจัดการเรียนรู้และการประเมินผลในระบบการประกันคุณภาพภายในในเรื่องเกี่ยวกับแนวคิดและมโนทัศน์ของบุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับการประเมินภายในสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีมโนทัศน์เกี่ยวกับเรื่องนี้ในระดับสูง แต่ยังมีการปฏิบัติงานในระดับต่ำ หรือไม่มีมโนทัศน์ต่ำแต่การปฏิบัติงานสูง หรือทั้งมโนทัศน์และการปฏิบัติงานอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งจะมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่บุคลากรในสถานศึกษามีมโนทัศน์และการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2545) ทำให้ไม่เกิดความสมดุลในด้านความรู้ความเข้าใจและการนำไปใช้ในเรื่องของการประกันคุณภาพภายใน จึงทำให้กระบวนการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษายังไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ในเรื่องของ **ความเหมาะสมของวิธีการประเมินผลภายในของสถานศึกษา** พบว่าการประเมินภายในของโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นการประเมินเฉพาะกิจ เน้นการประเมินภาพรวมมากกว่ารายบุคคล ไม่เน้นการได้ข้อมูลนำไปสู่การพัฒนา นักเรียน ครู/ผู้บริหารได้เป็นรายบุคคล มุ่งประเมินสัมฤทธิ์ผลมากกว่าความตระหนักและความพยายามในการพัฒนางาน มีการเก็บรวบรวมข้อมูลปีละครั้งซึ่งจะเป็นการเฉพาะกิจ วิธีการประเมินผลภายในยังพบปัญหาและข้อบกพร่องและความไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการประเมิน (จงดี้ แซ่ตัน, 2544) และในประเด็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายใน พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายในอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก โดยมีระดับความเหมาะสมมากที่สุดในด้านอรรถประโยชน์ นอกจากนี้ยังมีการเปรียบเทียบความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดต่างกัน พบว่าแต่ละสังกัดมีความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายในต่างกัน โดยสังกัด กทม.และเทศบาลมีความเหมาะสมมากกว่าสังกัด สปช.และ สช. (สินีนางู ศรีพัฒนะพิพัฒน์, 2545)

ประโยชน์ของการประกันคุณภาพภายใน มีการศึกษากระบวนการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนนวมวิทย์วิทยาลัย พบว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในในวงจรการบริหารคุณภาพ PDCA เพื่อให้ทราบถึงกระบวนการพัฒนาระบบของการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากการมีระบบประกันคุณภาพภายในทำให้มีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้นในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านนักเรียน นักเรียนมีพฤติกรรมดีขึ้น นักเรียนที่เรียนอ่อนตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดมีจำนวนน้อยลง และนักเรียนที่เรียนดีอยู่แล้วมีเกรดเฉลี่ย สูงขึ้น ด้านครู ครูทุกคนทำแผนการปฏิบัติงานของตนเองและแผนการสอนสั่งให้หัวหน้าหมวดพิจารณาทุกคน และดำเนินการสอนตามแผนที่กำหนดไว้ ทางด้านการบริหาร มีระบบการทำงาน ที่คล่องตัว โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ มีระบบการบริหารที่ทันสมัยเทียบได้กับบริษัทชั้นนำทางธุรกิจ (ศิริวรรณ โสตา (2547)

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ได้แก่ การจัดระบบการประเมินภายในและการพัฒนาระบบการเรียนการสอนของครูตามแนวปฏิรูป (ชาคริต ชมชื่น, 2546) ส่วนปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการใช้ผลการประเมินภายใน พบว่า สิ่งที่เป็นอุปสรรคอยู่คือ ภาระหน้าที่ของครูมีมากทำให้ไม่สามารถปรับใช้ผลการประเมินได้อย่างเต็มที่ และอุปสรรคด้านตัวนักเรียนบางคนที่ไม่เห็นความสำคัญในการให้ความร่วมมือที่จะพัฒนาตนเอง ให้มีมาตรฐานสูงขึ้น (แคทลียา ศรีแปลก, 2544)

นอกจากนี้มีการศึกษาเกี่ยวกับ **การรับรู้บทบาทและตัวบ่งชี้ในการประเมินของครูและผู้บริหาร** พบว่าครูและผู้บริหารรับรู้ที่ตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่สุดคือการเป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยและผลผลิตของโรงเรียน โดยเฉพาะปัจจัยด้านผลผลิต ข้อค้นพบหลักในการวิจัยนี้จะพบว่าครูที่รับรู้บทบาทของตนเองว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญ และผู้บริหารที่รับรู้บทบาทของตนเองว่าเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะให้ความสนใจกับข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า (input) กระบวนการ (process) และส่วนหนึ่งของผลผลิต (product) เช่น ความพึงพอใจของผู้ปกครองและนักเรียน ความพึงพอใจของบุคลากรในโรงเรียน การติดตามการเรียนรู้ของผู้ที่จบการศึกษา เป็นต้น (Etel Friedman, 2001)

ผู้วิจัยขอสรุปว่า การประกันคุณภาพภายในจะเกิดประสิทธิภาพจะต้องประกอบด้วย ความร่วมมือจากหลายฝ่าย โดยเฉพาะฝ่ายบริหาร ซึ่งจะต้องมีการจัดการบริหารเพื่อให้เกิดความมั่นใจในผลผลิตที่ได้จากการดำเนินงาน โดยการบริหารที่ยึดหลัก PDCA นอกจากนี้ความรู้ความเข้าใจในมโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของบุคลากรในสถานศึกษา ก็เป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้เกิดการปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสม และนำผลจากการปฏิบัติไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

5.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการใช้ผลการประเมิน

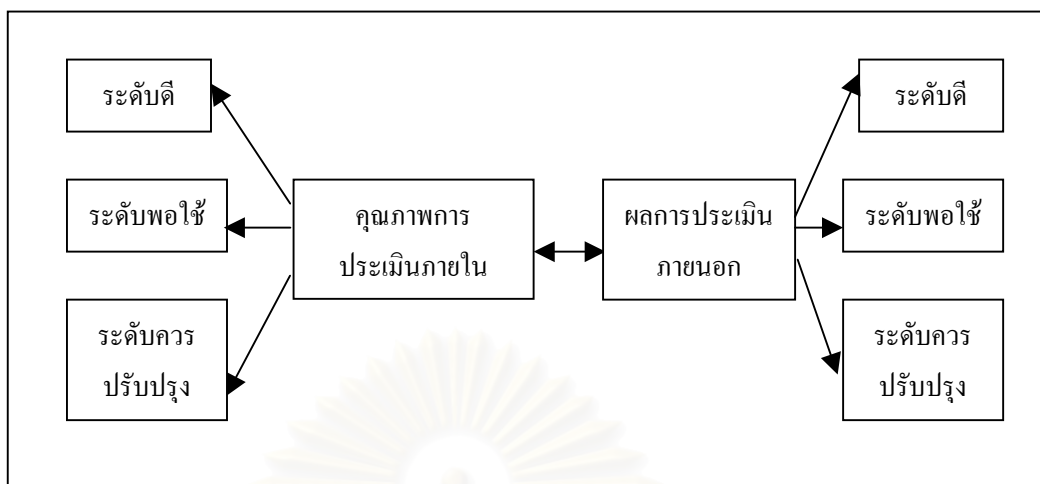
จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับ **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมิน** ดังนี้ วัชรภรณ์ บุญเจียม (2546) ได้จำแนกปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายนอกออกเป็น 4 กลุ่ม คือ 1. ลักษณะของผู้ประเมินภายนอก 2. ลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา 3. ลักษณะของสถานศึกษา และ 4. ลักษณะของผลการประเมิน และแบ่งรูปแบบการใช้ผลการประเมินเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ 1. การใช้ผลการประเมินเชิงแนวคิด 2. การใช้ผลการประเมินเชิงตรวจสอบยืนยัน 3. การใช้ผลการประเมินเชิงสัญลักษณ์ และ 4. การใช้ผลการประเมินเชิงปฏิบัติ จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายนอก ได้แก่ ลักษณะของผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาในระดับปรับปรุง และทัศนคติต่อการประเมินภายนอกของผู้บริหารมีผลต่อรูปแบบการใช้ผลการประเมินทั้ง 4 รูปแบบ สถานศึกษาที่มีผลการประเมินภายนอกในระดับพอใช้มีอิทธิพลต่อการใช้ผลการประเมินอย่างครบถ้วนในเชิงแนวคิดเชิงตรวจสอบยืนยัน และเชิงสัญลักษณ์เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น ทักษะการสื่อสารของผู้ประเมินภายนอกมีอิทธิพลต่อการใช้ผลการประเมินในเชิงปฏิบัติอย่างครบถ้วนเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น ส่วน ศิริวัฒน์ วรรณาม (2540) ได้ศึกษาสมการพยากรณ์ปริมาณการใช้ผลการประเมินในการตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยพบว่า การมีส่วนร่วมในการประเมิน ทัศนคติต่อการประเมิน องค์ประกอบด้านผู้ประเมิน และการดำเนินการประเมินสามารถอธิบายความแปรปรวนของปริมาณการใช้ผลการประเมินในการตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียนได้ร้อยละ 30 นอกจากนี้ แคทลียา ศรีแปลก (2544) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา โดยศึกษากรณีศึกษา โรงเรียนคันทนา ยาว พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายในแบ่งเป็น ปัจจัยด้านผู้บริหาร ผู้ประเมิน กระบวนการ และปัจจัยด้านอื่นๆ ส่วน Carol Tomlinson และ Lori Bland (1994) ได้แบ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินเป็น 2 ประเภท คือ ปัจจัยที่ไม่อยู่ภายใต้การควบคุมของผู้ประเมิน เช่น เงื่อนไขทางเศรษฐกิจและการเมือง และปัจจัยที่ผู้ประเมินสามารถควบคุมได้ เช่น การออกแบบ การเผยแพร่ และคุณภาพการประเมิน และจากงานวิจัยนี้พบว่าวิธีที่จะทำให้มีการปฏิบัติและใช้ผลการประเมิน

ที่ดี ประกอบไปด้วย การดำเนินการประเมินให้เป็นส่วนหนึ่งของแผนงาน การปรับปรุงพัฒนา คำอธิบายและจุดมุ่งหมายของการดำเนินการให้ชัดเจน มีการเตรียมงบประมาณและเวลา ให้เพียงพอ เตรียมความพร้อมของคณะทำงาน อธิบายการดำเนินงานให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบ ใช้แหล่งข้อมูลและวิธีการรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย มีการเผยแพร่การประเมินอย่างเหมาะสม และพัฒนาแผนงานสำหรับการปรับปรุงข้อค้นพบไปสู่การพัฒนาการดำเนินงานต่อไป นอกจากนี้ Preskill และ Caracelli (2003) ได้ทำการสำรวจการพัฒนาโมทัศน์การใช้ผลการประเมิน จากผู้มีประสบการณ์ในการประเมินพบว่ากลยุทธ์ที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินคือ การวางแผน การใช้ผลการประเมินก่อนการประเมิน การกำหนดความต้องการใช้ผลการประเมินของผู้ใช้ ออกแบบการประเมินที่ใช้งบประมาณน้อย การมีส่วนร่วมในการประเมินของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผลการประเมินตรงความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง และการรายงานผลการประเมิน

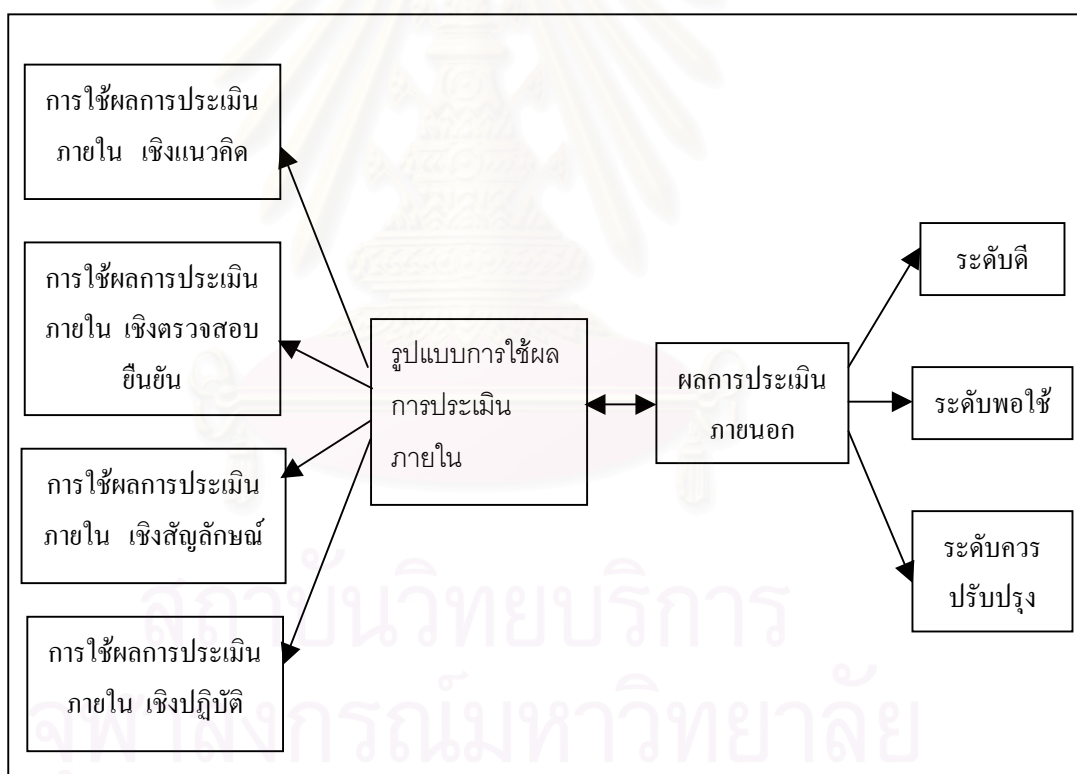
จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมิน มีหลายปัจจัยด้วยกัน รวมทั้งรูปแบบของการใช้ผลการประเมินก็มีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับ ผู้ใช้ผลและวัตถุประสงค์ในการใช้ผล แต่การใช้ผลการประเมินไม่ว่าจะในระดับใดก็ตาม ย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรหรือหน่วยงาน เพราะเป็นการนำเอาข้อเสนอแนะที่ได้ จากการตรวจสอบ มาปรับปรุงการดำเนินงานให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น แต่ในเรื่องเกี่ยวกับการใช้ผลการประเมินภายในของโรงเรียนนั้น ยังมีผู้ศึกษาไม่มาก ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา เกี่ยวกับการใช้ผลการประเมินภายในของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะประเมินคุณภาพ ของการประเมินภายในของโรงเรียน ซึ่งประเมินได้จากมาตรฐานการประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ มาตรฐานด้านความเหมาะสม และ มาตรฐานด้านความถูกต้อง และศึกษาการใช้ผลการประเมินภายนอกของโรงเรียน ซึ่งมี 4 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบการใช้ผลการประเมินเชิงแนวคิด รูปแบบการใช้ผลการประเมินเชิงตรวจสอบยืนยัน รูปแบบการใช้ผลการประเมินเชิงสัญลักษณ์ และรูปแบบการใช้ผลการประเมินเชิงปฏิบัติ ดังนั้น ผู้วิจัยขอเสนอกรอบแนวคิดในการวิจัย 2 กรอบแนวคิด ดังนี้

รูปที่ 2 กรอบแนวคิดที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประเมินภายในและผลการประเมินภายนอก
ของสถานศึกษา

รูปที่ 3 กรอบแนวคิดที่ 2 การศึกษารูปแบบการใช้ผลการประเมินภายใน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินคุณภาพของการประเมินภายใน และศึกษารูปแบบของการใช้ผลการประเมินภายในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประเมินภายใน และรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในกับการประเมินภายนอก โดยจำแนกโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามระดับคุณภาพ 3 ระดับ และขนาดของโรงเรียน 4 ประเภท ผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนของการดำเนินการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

ขั้นตอนที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา และมีผลการประเมินภายนอก ซึ่งเป็นบทสรุปสำหรับผู้บริหารในเวปไซต์ www.onesqa.or.th ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จำนวน 15,245 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ตามการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. **กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ** เพื่อประเมินคุณภาพการประเมินภายในและศึกษารูปแบบการใช้ผลการประเมินภายใน รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประเมินภายใน และรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในกับผลการประเมินภายนอก โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ โรงเรียนที่จัดการศึกษา

ชั้นพื้นฐานที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรกในปี พ.ศ. 2546 – 2548 เพราะเป็นช่วงปีที่โรงเรียนเริ่มต้นตัว และรู้วิธีการดำเนินงานประเมินภายใน การประเมินภายในจึงส่งผลต่อคุณภาพของสถานศึกษาจากการประเมินภายนอก โดยจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามระดับคุณภาพจากการประเมินภายนอก 3 ระดับ ได้แก่ ระดับดี ระดับพอใช้ และระดับควรปรับปรุง และขนาดของโรงเรียน 4 ประเภท ได้แก่ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ มีเกณฑ์ในการจำแนกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.1 การจำแนกกลุ่มโรงเรียนตามระดับคุณภาพจากการประเมินภายนอก

การแบ่งระดับคุณภาพของโรงเรียน ผู้วิจัยใช้หลักการจำแนกของวราภรณ์ บุญเยี่ยม (2546) ซึ่งได้จำแนกระดับผลการประเมินภายนอกออกเป็น 3 ระดับ โดยจำแนกจากจำนวนมาตรฐานที่ได้รับการประเมินภายนอกในระดับดี ผู้วิจัยจึงจำแนกกลุ่มโรงเรียนตามเกณฑ์ดังกล่าว ดังนี้

1. พิจารณาระดับคุณภาพในมาตรฐานแต่ละด้านของโรงเรียน จากจำนวนมาตรฐานที่ได้รับผลการประเมินภายนอกในระดับดี ตามเกณฑ์ ดังนี้

ตารางที่ 3.1 เกณฑ์การพิจารณาระดับคุณภาพจากการประเมินภายนอกในมาตรฐานแต่ละด้านของโรงเรียน

ผลการประเมินภายนอก มีระดับคุณภาพ	จำนวนมาตรฐานที่ได้รับผลการประเมินภายนอกในระดับดี		
	ด้านผู้เรียน (7 มาตรฐาน)	ด้านครูผู้สอน (2 มาตรฐาน)	ด้านผู้บริหาร (5 มาตรฐาน)
ระดับ 3	6- 7 มาตรฐาน	2 มาตรฐาน	4- 5 มาตรฐาน
ระดับ 2	4- 5 มาตรฐาน	1 มาตรฐาน	3 มาตรฐาน
ระดับ 1	0- 3 มาตรฐาน	0 มาตรฐาน	0- 2 มาตรฐาน

2. จากระดับคุณภาพในแต่ละด้าน นำมาพิจารณาจำแนกผลการประเมินภายนอกออกเป็น 3 ระดับ คือ

โรงเรียนที่มีผลการประเมินในระดับดี หมายถึง โรงเรียนที่ได้รับผลการประเมินภายนอกมีคุณภาพอยู่ในระดับ 3 ในทุกด้าน ทั้งด้านผู้เรียน ครูผู้สอน และผู้บริหาร

โรงเรียนที่มีผลการประเมินในระดับพอใช้ หมายถึง โรงเรียนที่ได้รับผลการประเมินภายนอกมีคุณภาพอยู่ในระดับ 2 ในทุกด้าน หรือ ระดับ 3 และระดับ 2 ในบางด้าน

โรงเรียนที่มีผลการประเมินในระดับควรปรับปรุง หมายถึง โรงเรียนที่ได้รับผลการประเมินภายนอกมีคุณภาพอยู่ในระดับ 1 ในทุกด้าน หรือระดับ 1 ในบางด้าน

2.2 การจำแนกกลุ่มโรงเรียนตามขนาดของโรงเรียน

ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การจำแนกขนาดโรงเรียน โดยใช้จำนวนนักเรียนหรือจำนวนห้องเรียน ซึ่งจำแนกได้เป็น 4 ประเภท (กระทรวงศึกษาธิการ, 2532) ได้แก่

โรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนตั้งแต่ 1 – 499 คน หรือ 1 – 12 ห้องเรียน

โรงเรียนขนาดกลาง มีนักเรียนตั้งแต่ 500 – 1,499 คน หรือ 13 – 36 ห้องเรียน

โรงเรียนขนาดใหญ่ มีนักเรียนตั้งแต่ 1,500 – 2,499 คน หรือ 37 – 60 ห้องเรียน

โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีนักเรียนตั้งแต่ 2,500 คนขึ้นไป หรือ 61 ห้องเรียนขึ้นไป

ผู้วิจัยได้คำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดยที่ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิด (.05)

จากการคำนวณ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จำนวน 391 โรงเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 โรงเรียน เพื่อป้องกันการขาดหายของข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวนทั้งหมด 1,200 คน ประกอบไปด้วย

1. กลุ่มผู้บริหาร ได้แก่ ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารของแต่ละโรงเรียน จำนวนโรงเรียนละ 1 คน รวม 400 คน
2. กลุ่มอาจารย์ โรงเรียนละ 1 คน รวม 400 คน
3. กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษา (ยกเว้นคณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นผู้บริหารและอาจารย์ของโรงเรียนนั้น) จำนวนโรงเรียนละ 1 คน รวม 400 คน

2. **กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ** เพื่อศึกษาการดำเนินงานการประเมินภายในและการใช้ผลการประเมินภายใน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก ในปี พ.ศ. 2546 – 2548 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกกลุ่มตัวอย่างตามระดับคุณภาพจากการประเมินภายนอก 3 ระดับ ได้แก่ ระดับดี ระดับพอใช้ และระดับควรปรับปรุง และขนาดของโรงเรียน 4 ประเภท ได้แก่ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ มีเกณฑ์ในการจำแนกกลุ่มตัวอย่างเช่นเดียวกันกับการจำแนกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (ดังตารางที่ 3.1) โดยกำหนดจำนวนโรงเรียนในแต่ละหน่วยการวิเคราะห์เป็น 3 โรงเรียน ซึ่งจะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มนี้ทั้งสิ้น 36 โรงเรียน

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายในของโรงเรียน โรงเรียนละ 1 ท่าน รวมทั้งสิ้น 36 ท่าน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 กลุ่มที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) โดยจำแนกตามระดับคุณภาพจากการประเมินภายนอก 3 ระดับ และขนาดโรงเรียน 4 ประเภท มีขั้นตอนในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. รวบรวมรายชื่อโรงเรียนที่ผ่านการประเมินภายนอกในรอบแรกและมีรายงานบทสรุปสำหรับผู้บริหารในเวปไซต์ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 15,245 โรงเรียน

2. จำแนกโรงเรียนโดยใช้เกณฑ์ในการจำแนก คือ ระดับคุณภาพจากการประเมินภายนอก 3 ระดับ และขนาดโรงเรียน 4 ประเภท

3. สุ่มโรงเรียนในแต่ละหน่วยการวิเคราะห์ตามสัดส่วนจำนวนโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 400 โรงเรียน ได้จำนวนโรงเรียนในแต่ละหน่วยการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 จำนวนโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจำแนกตามระดับคุณภาพจากการประเมินภายนอกและขนาดของโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน			รวม
	ระดับคุณภาพจากการประเมินคุณภาพภายนอก			
	ควรปรับปรุง	พอใช้	ดี	
เล็ก	35	35	40	110
กลาง	30	30	45	105
ใหญ่	30	35	30	95
ใหญ่พิเศษ	25	30	35	90
รวม	120	130	150	400

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนทั้งสิ้นจำนวน 348 โรงเรียน คิดเป็นอัตราตอบกลับร้อยละ 96.0

กลุ่มที่ 2 กลุ่มที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างโดยอาสาสมัคร (volunteer sampling) โดยจำแนกตามระดับคุณภาพจากการประเมินภายนอก 3 ระดับและขนาดโรงเรียน 4 ประเภท ซึ่งโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มนี้จะเป็นโรงเรียนที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนโรงเรียนในแต่ละหน่วยการวิเคราะห์เป็น 3 โรงเรียน รวมทั้งหมด 36 โรงเรียน มีขั้นตอนในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. รวบรวมรายชื่อโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครที่ผ่านการประเมินภายนอกในรอบแรก และมีรายงานบทสรุปสำหรับผู้บริหารในเวปไซต์ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 320 โรงเรียน

2. จำแนกโรงเรียนโดยใช้เกณฑ์ในการจำแนก คือ ระดับคุณภาพจากการประเมินภายนอก 3 ระดับ และขนาดโรงเรียน 4 ประเภท

3. สุ่มโรงเรียนในแต่ละหน่วยการวิเคราะห์ โดยผู้วิจัยติดต่อกับทางโรงเรียนเพื่อสอบถามความสมัครใจในการให้ข้อมูล ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 36 โรงเรียน จำนวนโรงเรียนในแต่ละหน่วยการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 จำนวนโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจำแนกตามระดับคุณภาพจากการประเมินภายนอกและขนาดของโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน			รวม
	ระดับคุณภาพจากการประเมินคุณภาพภายนอก			
	ควรปรับปรุง	พอใช้	ดี	
เล็ก	3	3	3	9
กลาง	3	3	3	9
ใหญ่	3	3	3	9
ใหญ่พิเศษ	3	3	3	9
รวม	12	12	12	36

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินภายใน มาตรฐานการประเมินงานประเมิน และรูปแบบการใช้ผลการประเมิน โดยแบ่งเป็น 2 ประเด็นหลัก คือ 1) มาตรฐานการประเมินงานประเมิน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านอรรถประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้อง ซึ่งประกอบไปด้วยเกณฑ์การประเมิน 30 เกณฑ์ และ 2) รูปแบบการใช้ผลการประเมิน ประกอบไปด้วย 4 รูปแบบ ได้แก่ การใช้ผลการประเมินเชิงแนวคิด การใช้ผลการประเมินเชิงตรวจสอบยืนยัน การใช้ผลการประเมินเชิงสัญลักษณ์ และการใช้ผลการประเมินเชิงปฏิบัติ

ผู้วิจัยออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ 2 ประเภท ได้แก่ 1) แบบสอบถามเรื่อง "คุณภาพการประเมินภายในสถานศึกษาและรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในของสถานศึกษา" และ 2) แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานและการใช้ผลการประเมินภายในของสถานศึกษา โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

2.1 ขั้นตอนในการสร้างและพัฒนาแบบสอบถาม เรื่อง "คุณภาพการประเมินภายในสถานศึกษาและรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในของสถานศึกษา"

2.1.1 การกำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม เรื่อง "คุณภาพการประเมินภายในสถานศึกษาและรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในของสถานศึกษา"

ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม เรื่อง "คุณภาพการประเมินภายในสถานศึกษาและรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในของโรงเรียน" โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีทั้งข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และแบบเติมคำ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

ตอนที่ 2 ข้อมูลคุณภาพการประเมินภายใน และรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายใน ซึ่งคุณภาพการประเมินภายใน ประกอบด้วยมาตรฐานการประเมิน 4 มาตรฐาน เกณฑ์การประเมิน 30 เกณฑ์ และรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายใน ประกอบด้วยรูปแบบการใช้ผลการประเมิน 4 รูปแบบ โดยเป็นข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ ได้แก่ 3 หมายถึง สถานศึกษาดำเนินการตามข้อรายการในระดับดีที่สุด / มากที่สุด / เป็นประจำ 2 หมายถึง สถานศึกษาดำเนินการตามข้อรายการในระดับปานกลาง / พอใช้ / ไม่แน่ใจ และ 1 หมายถึง สถานศึกษาดำเนินการตามข้อรายการในระดับควรปรับปรุง หรือไม่ได้ดำเนินการ โดยผู้วิจัยพัฒนาข้อคำถามจากรายการมาตรฐานการประเมินของคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการประเมินการศึกษา (Joint Committee on Standard for Educational Evaluation) ของ Stufflebeam และคณะ (1981) ได้จำนวนข้อคำถามรวม 64 ข้อ โดยแบ่งเป็น ข้อคำถามเกี่ยวกับคุณภาพการประเมินภายใน 40 ข้อ จำแนกเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์	จำนวน	12 ข้อ
มาตรฐานด้านความเป็นไปได้	จำนวน	5 ข้อ
มาตรฐานด้านความเหมาะสม	จำนวน	11 ข้อ
มาตรฐานด้านความถูกต้อง	จำนวน	12 ข้อ

และข้อคำถามเกี่ยวกับรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายใน ซึ่งผู้วิจัยสร้างข้อคำถามขึ้นจากนิยามของรูปแบบการใช้ผลการประเมิน ทั้ง 4 รูปแบบ ได้ข้อคำถามเกี่ยวกับรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายใน จำนวน 24 ข้อ จำแนกเป็นรูปแบบต่างๆ ดังนี้

รูปแบบการใช้ผลการประเมินในเชิงแนวคิด	จำนวน	7 ข้อ
รูปแบบการใช้ผลการประเมินในเชิงตรวจสอบยืนยัน	จำนวน	5 ข้อ
รูปแบบการใช้ผลการประเมินในเชิงสัญลักษณ์	จำนวน	6 ข้อ
รูปแบบการใช้ผลการประเมินในเชิงปฏิบัติ	จำนวน	6 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม เรื่อง "คุณภาพการประเมินภายในสถานศึกษาและรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในของสถานศึกษา"

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม เรื่อง "คุณภาพการประเมินภายในสถานศึกษาและรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในของสถานศึกษา" 3 ระยะ ได้แก่ 1) การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามเบื้องต้น 2) การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และ 3) การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามโดยการทดลองใช้

1. การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามเบื้องต้น ผู้วิจัยนำแบบสอบถามจำนวน 54 ข้อ ปรีกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของข้อรายการ ความครอบคลุมโครงสร้างเนื้อหา และความชัดเจนด้านภาษา จากนั้นผู้วิจัยนำมาปรับข้อคำถาม โดยมีการเพิ่มข้อคำถามเรื่องคุณภาพการประเมินภายในสถานศึกษาในมาตรฐานการประเมิน ด้านอรรถประโยชน์ 2 ข้อ ด้านความเป็นไปได้ 2 ข้อ และ ด้านความเหมาะสม 3 ข้อ ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รวมมีข้อคำถามเรื่องคุณภาพการประเมินภายใน จำนวน 37 ข้อ ข้อคำถามเกี่ยวกับรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายใน จำนวน 24 ข้อ รวม 61 ข้อ

2. การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้ตรวจสอบโดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความครอบคลุมของโครงสร้างเนื้อหา ความชัดเจนของข้อคำถาม การใช้ภาษา และความตรงเชิงเนื้อหา โดยตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามของเกณฑ์มาตรฐานการประเมินงานประเมินและรูปแบบการใช้ผลการประเมิน (Item Objective Congruence: IOC) ให้สูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum R$ คือ ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิไว้ดังนี้ 1) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ และเชี่ยวชาญในเรื่องการประเมินงานประเมิน และ 2) เป็นผู้ที่มีความรู้และเชี่ยวชาญในเรื่องของวิธีการประเมินเป็นอย่างดี

ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC ซึ่งใช้เกณฑ์ในการตัดสิน คือ ค่าดัชนี IOC ที่คำนวณได้ต้องมากกว่า .50 ($IOC > .50$) (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2541) พบว่า ไม่มีข้อรายการใดที่มีค่าดัชนี IOC ต่ำกว่า .50 แต่มีการเพิ่มข้อรายการ ในมาตรฐานการประเมินด้านอรรถประโยชน์อีก 3 ข้อ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC ของแบบสอบถาม เรื่อง “คุณภาพการประเมินภายในสถานศึกษาและรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในของสถานศึกษา”

มาตรฐานการประเมินงานประเมินภายใน : ด้านอรรถประโยชน์

เกณฑ์การประเมิน	ข้อ	ข้อคำถาม	IOC
มีการระบุผู้เกี่ยวข้องที่ต้องการใช้สารสนเทศ	1	มีการระบุครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินภายในสถานศึกษาอย่างครบถ้วน	0.8
	2	ผู้บริหารใช้สารสนเทศจากการประเมินภายในในการตัดสิน	เพิ่มตามข้อเสนอแนะ
	3	ผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ ใช้สารสนเทศจากการประเมินภายในให้เกิดคุณภาพในการทำงาน	เพิ่มตามข้อเสนอแนะ
ความเป็นที่เชื่อถือของผู้ประเมิน	4	ผู้ทำหน้าที่ประเมินภายในมีความรู้ความเข้าใจในการประเมินภายในสถานศึกษา	1.0
	5	ผู้ทำหน้าที่ประเมินภายในได้รับการอบรม/ชี้แจงเกี่ยวกับการประเมินภายในสถานศึกษา	0.8
มีการรวบรวมข้อมูลครอบคลุมและตอบสนองความต้องการของผู้ใช้สารสนเทศ	6	มีการรวบรวมข้อมูลอย่างเพียงพอต่อความต้องการของผู้ประเมินภายในและผู้เกี่ยวข้อง	0.8
	7	มีการรวบรวมข้อมูลที่ตรงกับความต้องการของผู้ประเมินภายในและผู้เกี่ยวข้อง	0.8
การแปลความหมายและการตัดสินคุณค่า มีความชัดเจน	8	มีการแปลความหมายผลการประเมินภายในอย่างชัดเจน จนสามารถตัดสินได้ว่าบรรลุเป้าหมาย/มาตรฐานของการประเมินภายใน	0.8
รายงานการประเมินมีความชัดเจนทุกขั้นตอน	9	รายงานการประเมินตนเองแสดงให้เห็นถึงกระบวนการประเมินภายในครบทุกขั้นตอน	1.0

ตารางที่ 3.4 (ต่อ) ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC ของแบบสอบถาม เรื่อง “คุณภาพการประเมินภายในสถานศึกษาและรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในของสถานศึกษา”

มาตรฐานการประเมินงานประเมินภายใน : ด้านอรรถประโยชน์

เกณฑ์การประเมิน	ข้อ	ข้อคำถาม	IOC
การรายงานผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบอย่างทั่วถึง	10	มีการรายงานผลการประเมินภายในให้ผู้เกี่ยวข้องข้อทุกฝ่ายทราบอย่างทั่วถึง	1.0
การประเมินส่งผลกระทบต่อกระบวนการดำเนินการประเมินอย่างต่อเนื่อง	11	ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายตระหนักในความสำคัญของการประเมินภายใน เป็นผลให้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง	เพิ่มตามข้อเสนอแนะ
	12	การประเมินภายในก่อให้เกิดการกระตุ้นให้ดำเนินการต่อไปอย่างต่อเนื่อง	1.0

มาตรฐานการประเมินงานประเมินภายใน : ด้านความเป็นไปได้

เกณฑ์การประเมิน	ข้อ	ข้อคำถาม	IOC
วิธีการประเมินสามารถนำไปใช้ได้	13	กระบวนการประเมินภายในสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	1.0
	14	การประเมินภายในมีการดำเนินงานสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา	1.0
เป็นที่ยอมรับของผู้ถูกประเมินและผู้เกี่ยวข้อง	15	การประเมินภายในเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินทุกฝ่าย	1.0
ผลที่ได้มีความคุ้มค่ากับผลงานสามารถนำไปปรับปรุงปฏิบัติงานขยายงานหรือล้มเลิก	16	ผลที่ได้จากการประเมินภายในมีความคุ้มค่า	1.0
	17	ผลการประเมินภายในมีประโยชน์ สามารถนำไปปรับปรุงการทำงานของสถานศึกษา	1.0

ตารางที่ 3.4 (ต่อ) ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC ของแบบสอบถาม เรื่อง “คุณภาพการประเมินภายในสถานศึกษาและรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในของสถานศึกษา”

มาตรฐานการประเมินงานประเมินภายใน : ด้านความเหมาะสม

เกณฑ์การประเมิน	ข้อ	ข้อคำถาม	IOC
การกำหนดข้อตกลงของการประเมินอย่างเป็นทางการ	18	สถานศึกษามีการกำหนดข้อตกลงของการประเมินภายในร่วมกันอย่างเป็นทางการก่อนการประเมิน	1.0
	19	สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะดำเนินงานด้านการประเมินคุณภาพภายใน	1.0
ความสนใจแก้ปัญหาของความขัดแย้งในการประเมินด้วยความเป็นธรรม	20	ผู้เกี่ยวข้องให้ความสนใจในการแก้ปัญหาเมื่อเกิดความขัดแย้งอันเนื่องมาจากการประเมินภายใน	1.0
การรายงานผลการประเมินอย่างตรงไปตรงมา เปิดเผย และความสมบูรณ์ของการประเมิน	21	การรายงานผลการประเมินภายในดำเนินการอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา	1.0
	22	การรายงานผลการประเมินภายในนำเสนออย่างครบถ้วนสมบูรณ์ทุกกระบวนการ	1.0
การให้ความสำคัญต่อสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของสาธารณะ	23	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีสิทธิรับทราบผลการประเมินภายใน	1.0
	24	รายงานการประเมินภายในสถานศึกษามีการเผยแพร่ต่อสาธารณชน	1.0
การคำนึงถึงสิทธิส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล	25	การประเมินภายในไม่ส่งผลกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลของผู้ที่เกี่ยวข้อง	0.8
การเคารพสิทธิในการปฏิสัมพันธ์กับผู้เกี่ยวข้อง	26	ผู้ประเมินภายในเคารพสิทธิของผู้เกี่ยวข้องในระหว่างการเก็บข้อมูล	1.0
การรายงานผลการประเมินที่ยุติธรรม และเสนอจุดเด่นจุดด้อยของสิ่งที่ประเมิน	27	รายงานผลการประเมินภายในได้นำเสนอทั้งจุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนา อย่างยุติธรรม	0.8
การประเมินด้วยความรับผิดชอบ และมีจรรยาบรรณ	28	ผู้ประเมินภายในมีความรับผิดชอบและมีจรรยาบรรณในการประเมิน	1.0

ตารางที่ 3.4 (ต่อ) ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC ของแบบสอบถาม เรื่อง “คุณภาพการประเมินภายในสถานศึกษาและรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในของสถานศึกษา”

มาตรฐานการประเมินงานประเมินภายใน : ด้านความถูกต้อง

เกณฑ์การประเมิน	ข้อ	ข้อคำถาม	IOC
การระบุและอธิบายรายละเอียดของการประเมินอย่างชัดเจน	29	รายงานการประเมินภายในมีการระบุและอธิบายรายละเอียดของการประเมินอย่างชัดเจน	1.0
การวิเคราะห์บริบทของการประเมิน	30	รายงานการประเมินภายในมีการวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษา	0.8
การระบุจุดประสงค์และอธิบายกระบวนการประเมินอย่างชัดเจน	31	รายงานการประเมินภายในมีการระบุจุดประสงค์และอธิบายกระบวนการของการประเมินอย่างชัดเจน	1.0
การอธิบายการใช้เครื่องมือวัดผลอย่างชัดเจน	32	รายงานการประเมินภายในอธิบายถึงเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลอย่างชัดเจน	1.0
การวัดผลมีความตรง	33	ผลการประเมินภายในมีความถูกต้องตรงตามความเป็นจริง	1.0
การวัดผลมีความเที่ยง	34	ผลการประเมินภายในมีความเที่ยงและมีความสอดคล้องระหว่างแหล่งข้อมูลต่างๆ	1.0
การจัดระบบควบคุมสำหรับการเก็บข้อมูล วิเคราะห์และรายงาน	35	การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์และรายงานผลการประเมินภายในมีการดำเนินการวางแผนอย่างเป็นระบบ	1.0
การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณอย่างมีประสิทธิภาพ	36	ผลการประเมินภายในผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณอย่างมีประสิทธิภาพ	1.0
การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพอย่างมีประสิทธิภาพ	37	ข้อมูลเชิงคุณภาพได้รับการวิเคราะห์อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ	1.0
การสรุปผลการประเมินอย่างมีเหตุผล	38	การสรุปผลการประเมินภายในได้อย่างมีเหตุผล	1.0
การรายงานผลการประเมินมีความเป็นปรนัย	39	รายงานผลการประเมินภายในมีความชัดเจน เป็นปรนัย	0.8
การประเมินมีการตรวจสอบผลการประเมิน	40	สถานศึกษามีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของผลการประเมินภายใน	1.0

ตารางที่ 3.4 (ต่อ) ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC ของแบบสอบถาม เรื่อง “คุณภาพการประเมินภายในสถานศึกษาและรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในของสถานศึกษา”

การใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษา : เชิงแนวคิด

ข้อ	ข้อคำถาม	IOC
41	สถานศึกษานำผลการประเมินภายในมาอภิปรายร่วมกัน	0.8
42	สถานศึกษามีการใช้ผลการประเมินภายในในการทำความเข้าใจปัญหาด้านผู้เรียน	0.8
43	สถานศึกษามีการใช้ผลการประเมินภายในในการทำความเข้าใจปัญหาด้านครูผู้สอน	0.8
44	สถานศึกษามีการใช้ผลการประเมินภายในในการทำความเข้าใจปัญหาด้านผู้บริหาร	0.8
45	ผลการประเมินช่วยให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพผู้เรียน	1.0
46	ผลการประเมินช่วยให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพครูผู้สอน	1.0
47	ผลการประเมินช่วยให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพผู้บริหาร	1.0

การใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษา : เชิงตรวจสอบยืนยัน

ข้อ	ข้อคำถาม	IOC
48	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินภายในมาเปรียบเทียบและสนับสนุนความเหมาะสมของการดำเนินกิจกรรมภายในสถานศึกษา	0.8
49	สถานศึกษาใช้ผลการประเมินภายในเพื่อเป็นเหตุผลยืนยันการตัดสินใจดำเนินกิจกรรมการประเมินในสถานศึกษา	1.0
50	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินภายในมาเปรียบเทียบและสนับสนุนความเหมาะสมของการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	1.0
51	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินภายในมาเปรียบเทียบและสนับสนุนความเหมาะสมของการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพครูผู้สอน	1.0
52	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินภายในมาเปรียบเทียบและสนับสนุนความเหมาะสมของการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพผู้บริหาร	1.0

ตารางที่ 3.4 (ต่อ) ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC ของแบบสอบถาม เรื่อง “คุณภาพการประเมินภายในสถานศึกษาและรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในของสถานศึกษา”

การใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษา : เชิงสัญลักษณ์

ข้อ	ข้อคำถาม	IOC
53	สถานศึกษาใช้ผลการประเมินภายในมาเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินกิจกรรมการประเมินภายในของสถานศึกษา	1.0
54	สถานศึกษามีการใช้ผลการประเมินภายใน ในการติดตาม กำกับ หรือควบคุม การดำเนินการประเมินภายใน	1.0
55	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินภายในมาอ้างอิงในเอกสารของสถานศึกษา	0.8
56	สถานศึกษานำผลการประเมินภายในมาเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	1.0
57	สถานศึกษานำผลการประเมินภายในมาเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาคุณภาพครูผู้สอน	1.0
58	สถานศึกษานำผลการประเมินภายในมาเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาคุณภาพผู้บริหาร	1.0

การใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษา : เชิงปฏิบัติ

ข้อ	ข้อคำถาม	IOC
59	สถานศึกษานำผลการประเมินภายในมาปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา	0.8
60	สถานศึกษามีการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมที่เหมาะสมจากผลการประเมินภายใน	1.0
61	สถานศึกษามีการยกเลิก หรือปรับเปลี่ยนการดำเนินกิจกรรมเมื่อพบว่าผลการประเมินภายในในเรื่องดังกล่าวไม่เหมาะสม	1.0
62	สถานศึกษานำผลการประเมินภายในเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาด้านผู้เรียน	1.0
63	สถานศึกษานำผลการประเมินภายในเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาด้านครูผู้สอน	1.0
64	สถานศึกษานำผลการประเมินภายในเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาด้านผู้บริหาร	1.0

จากตารางที่ 3.4 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามกับเกณฑ์มาตรฐานการประเมิน และนियามการใช้ผลการประเมิน จำนวน 64 ข้อ มีค่าดัชนี IOC

อยู่ระหว่าง 0.8 – 1.0 และมีการเพิ่มข้อคำถามในมาตรฐานการประเมินด้านอรรถประโยชน์ 3 ข้อ ตามข้อเสนอแนะ

3. การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามโดยการทดลองใช้

ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม เรื่อง “คุณภาพการประเมินภายในสถานศึกษาและรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในของสถานศึกษา” ที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ไปทดลองใช้กับโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 โรงเรียน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในข้อคำถาม และความชัดเจนของภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม แล้วนำข้อมูลที่ได้มาหาความเที่ยงโดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์คอรอนบาค แอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ จำนวน 64 ข้อ เท่ากับ 0.97 โดยแบ่งเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ 1) คุณภาพการประเมินภายในตามมาตรฐานการประเมินงานประเมิน และ 2) การใช้ผลการประเมินภายใน ซึ่งมีค่าความเที่ยง ดังตารางที่ 3.5

ตารางที่ 3.5 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม เรื่อง “คุณภาพการประเมินภายในสถานศึกษาและรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในของสถานศึกษา”

ประเด็น	จำนวนข้อ	ค่าความเที่ยง
1. คุณภาพการประเมินภายในตามมาตรฐานการประเมินงานประเมิน	40	0.95
1.1 มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์	12	0.90
1.2 มาตรฐานด้านความเป็นไปได้	5	0.77
1.3 มาตรฐานด้านความเหมาะสม	11	0.85
1.4 มาตรฐานด้านความถูกต้อง	12	0.89
2. การใช้ผลการประเมินภายใน	24	0.96
2.1 การใช้ผลการประเมินเชิงแนวคิด	7	0.89
2.2 การใช้ผลการประเมินเชิงตรวจสอบ ยืนยัน	5	0.89
2.3 การใช้ผลการประเมินเชิงสัญลักษณ์	6	0.89
2.4 การใช้ผลการประเมินเชิงปฏิบัติ	6	0.92

1.2 ขั้นตอนในการสร้างและพัฒนาแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานและการใช้ผลการประเมินภายในของสถานศึกษา

1.2.1 การกำหนดข้อคำถามของแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานและการใช้ผลการประเมินภายในของสถานศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษามาตรฐานการประเมินงานประเมินและรูปแบบการใช้ผลการประเมิน หลังจากนั้นจึงมาสังเคราะห์เป็นกรอบเพื่อการสัมภาษณ์ใน 8 ประเด็น คือ 1) การวางแผนการดำเนินงานประเมินภายใน 2) การเก็บรวบรวมข้อมูล 3) การวิเคราะห์ข้อมูล 4) การตรวจสอบผลการประเมิน 5) การจัดทำรายงานประเมิน 6) การเผยแพร่ผลการประเมิน 7) ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข และ 8) การใช้ผลการประเมินภายใน

การตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานและการใช้ผลการประเมินภายในของสถานศึกษา

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานและการใช้ผลการประเมินภายในของสถานศึกษา 2 ระยะ ได้แก่ 1) การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามเบื้องต้น และ 2) การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

1. การตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์เบื้องต้น ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์จำนวน 53 ข้อ ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของข้อรายการ ความครอบคลุมโครงสร้างเนื้อหา และความชัดเจนด้านภาษา จากนั้นผู้วิจัยนำมาปรับข้อคำถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2. การตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ตรวจสอบโดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความครอบคลุมของโครงสร้างเนื้อหา ความชัดเจนของข้อคำถาม การใช้ภาษา และความตรงเชิงเนื้อหา โดยตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นในการดำเนินงานประเมินภายในของสถานศึกษาและการใช้ผลการประเมินภายใน (Item Objective Congruence: IOC)

ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC ซึ่งใช้เกณฑ์ในการตัดสิน คือ ค่าดัชนี IOC ที่คำนวณได้ต้องมากกว่า .50 (IOC > .50) (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2541) พบว่า ไม่มีข้อรายการใดที่มีค่าดัชนี IOC ต่ำกว่า .50 รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 3.6

ตารางที่ 3.6 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC ของแบบ
สัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานและการใช้ผลการประเมินภายใน
ของสถานศึกษา

ประเด็นในการสัมภาษณ์	ข้อ	ข้อคำถาม	IOC
1. การวางแผนการดำเนินงาน ประเมินภายใน	1	สถานศึกษาของท่านมีการดำเนินการประเมินภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีหรือไม่ อย่างไร	1
	2	ใครเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการประเมินภายใน	1
	3	ผู้ประเมินภายในได้มีการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินอย่างไร	1
	4	การประเมินภายในดำเนินการในช่วงใด	0.8
	5	มีการวางแผนการประเมินภายในอย่างไร	1
	6	มีการร่วมกันวางแผนหรือกำหนดข้อตกลงของการประเมินภายในอย่างเป็นทางการหรือไม่ อย่างไร	1
	7	มีการระบุวัตถุประสงค์และอธิบายกระบวนการประเมินอย่างไร	1
	8	ขั้นตอนในการประเมินภายในเป็นอย่างไร	1
	9	วิธีการหรือขั้นตอนที่วางแผนไว้สามารถนำไปปฏิบัติ ได้จริงครบทุกขั้นตอนหรือไม่ อย่างไร	1
	10	มาตรฐานที่ใช้ในการประเมินภายในเป็นอย่างไร	1
	11	ก่อนดำเนินการประเมินภายในมีการวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษาอย่างไร	1
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล	12	มีการวางแผนการเก็บข้อมูลอย่างไร	1
	13	มีการจัดระบบควบคุมการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการรายงานผล อย่างไร	0.8
	14	การเก็บข้อมูลตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้สารสนเทศหรือไม่ อย่างไร	1
	15	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลได้แก่อะไร	1
	16	มีการอธิบายการใช้เครื่องมือวัดผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างไร	1
	3. การวิเคราะห์ข้อมูล	17	มีเกณฑ์ในการแปลผลและการตัดสินคุณค่าของการประเมินอย่างไร
18		การวิเคราะห์ข้อมูลมีขั้นตอนอย่างไร	1
19		มีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพอย่างไร	1
20		มีการสรุปผลการประเมินอย่างไร	1

ตารางที่ 3.6 (ต่อ) ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC ของแบบ
สัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานและการใช้ผลการประเมินภายใน
ของสถานศึกษา

ประเด็นในการสัมภาษณ์	ข้อ	ข้อคำถาม	IOC
4. การจัดทำรายงานประเมิน	21	การรายงานผลการประเมินมีขั้นตอนอย่างไร	1
	22	การจัดทำรายงานการประเมินตนเองมีขั้นตอนอย่างไร	1
5. การเผยแพร่ผลการประเมิน	23	มีการรายงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและสาธารณชนทราบอย่างทั่วถึงหรือไม่ อย่างไร	1
	24	มีการคำนึงถึงสิทธิส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลอย่างไร	1
	25	การประเมินภายในเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้องมากน้อยเพียงใด	1
6. ปัญหา อุปสรรค และ แนวทางแก้ไข	26	ในการประเมินภายในมีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร	1
	27	มีวิธีแก้ไขปัญหาและอุปสรรคอย่างไร	1
7. การตรวจสอบผลการประเมิน	28	ความคุ้มค่าจากผลที่ได้จากการประเมินภายในเป็นอย่างไร	1
	29	การประเมินภายในส่งผลให้เกิดการประเมินอย่างต่อเนื่องอย่างไร	1
	30	มีการประเมินหรือตรวจสอบผลการประเมินภายในอย่างไร	1
8. การใช้ผลการประเมินภายใน	31	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินภายในมาอภิปรายร่วมกันอย่างไร	1
	32	มีการใช้ผลการประเมินภายในในการทำความเข้าใจปัญหาด้านผู้เรียน ครูผู้สอน ผู้บริหารอย่างไร	1
	33	ผลการประเมินช่วยให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพผู้เรียน ครูผู้สอน ผู้บริหารอย่างไร	1
	34	มีการนำผลการประเมินภายในมาพิจารณาความเหมาะสมของวิธีการประเมินที่ดำเนินการไปแล้วอย่างไร	1
	35	มีการใช้ผลการประเมินภายในมาพิจารณาความเหมาะสมของการดำเนินการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ครูผู้สอน ผู้บริหารอย่างไร	1
	36	มีการนำผลการประเมินภายในมาใช้เป็นกรอบแนวทางในการประเมินภายในครั้งต่อไปอย่างไร	1
	37	มีการนำผลการประเมินมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพด้านผู้เรียน ครูผู้สอน ผู้บริหาร อย่างไร	1

ตารางที่ 3.6 (ต่อ) ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC ของแบบ
สัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานและการใช้ผลการประเมินภายใน
ของสถานศึกษา

ประเด็นในการสัมภาษณ์	ข้อ	ข้อความ	IOC
	38	มีการนำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาอย่างไร	1
	39	มีการนำผลการประเมินมาใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาด้านผู้เรียน ครูผู้สอน ผู้บริหาร อย่างไร	1
9. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินภายใน	40	มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินภายในเพื่อให้มีประสิทธิภาพอย่างไร	0.8

จากตารางที่ 3.6 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันระหว่างข้อความกับประเด็นในการสัมภาษณ์ จำนวน 40 ข้อ มีค่าดัชนี IOC อยู่ระหว่าง 0.8 – 1.0 และมีการปรับภาษาของข้อความตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. สืบหาข้อมูลรายชื่อโรงเรียนที่ได้รับการประเมินภายนอกในรอบแรก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ในปี พ.ศ. 2546 – 2548 และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นจำนวน 400 โรงเรียน และสุ่มโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครตามเกณฑ์จำแนกกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 เกณฑ์ดังที่กล่าวมาแล้ว และมีความสนใจในการให้ข้อมูล จำนวน 36 โรงเรียน

2. ติดต่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลและเพื่อการนัดหมายในการเก็บข้อมูล

3. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยการส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยแนบซองจดหมายติดแสตมป์ เพื่อขอความกรุณาให้กลุ่มตัวอย่างส่งแบบสอบถามกลับคืน จากนั้น 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยทำการติดตามแบบสอบถามที่ยังไม่ได้ส่งกลับด้วยการส่งจดหมายและแบบสอบถามไปอีกรอบ รวมระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามประมาณ 1 เดือน ตั้งแต่วันที่ 2 กุมภาพันธ์ ถึงวันที่ 4 มีนาคม 2549

4. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ รวมระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ประมาณ 1 เดือน ตั้งแต่วันที่ 20 กุมภาพันธ์ ถึงวันที่ 13 มีนาคม 2549

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง และวิเคราะห์คุณภาพการประเมินภายในและรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในปัจจุบัน โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ

2. ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการตัดสินคุณภาพการประเมินภายในและระดับการใช้ผลการประเมินภายใน โดยใช้ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติการประเมินภายในและการใช้ผลการประเมินภายในของโรงเรียน ดังนี้

คะแนนต่ำกว่า 1.50	หมายถึง	มีคุณภาพการประเมินในระดับควรปรับปรุง หรือมีการใช้ผลการประเมินภายในในระดับน้อย
คะแนน 1.51 – 2.50	หมายถึง	มีคุณภาพการประเมินในระดับพอใช้ หรือมีการใช้ผลการประเมินภายในระดับปานกลาง
คะแนน 2.51 ขึ้นไป	หมายถึง	มีคุณภาพการประเมินในระดับดี หรือมีการใช้ผลการประเมินภายในระดับมาก

3. การวิเคราะห์เนื้อหา จากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายในของโรงเรียน เกี่ยวกับการดำเนินงานประเมินภายในและการใช้ผลการประเมินภายในของโรงเรียน

4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประเมินภายในและผลการประเมินภายในของโรงเรียน และรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในและผลการประเมินภายในของโรงเรียนโดยใช้สถิติทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ประเมินคุณภาพของการประเมินภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรฐานการประเมินงานประเมิน 2. เพื่อศึกษาระดับการใช้ผลการประเมินภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประเมินภายในและผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ผลการประเมินภายใน และผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามผู้บริหาร อาจารย์ และคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสัมภาษณ์อาจารย์ที่รับผิดชอบการประเมินภายในสถานศึกษา ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับคุณภาพการประเมินภายในและผลการประเมินภายนอก รวมทั้งหาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในและผลการประเมินภายนอก โดยใช้สหสัมพันธ์ไคสแควร์ (Chi-Square)

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับคุณภาพการประเมินภายในของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้ผลการประเมินภายในของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประเมินภายใน การใช้ผลการประเมินภายใน และผลการประเมินภายนอกของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานะ 3 สถานะ ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ และคณะกรรมการสถานศึกษา เพศ อายุราชการ และวุฒิการศึกษา โดยการแจกแจงความถี่ และร้อยละ มีรายละเอียดผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามสถานะ เพศ อายุราชการ และวุฒิการศึกษา

ตัวแปร	จำนวนและร้อยละจำแนกตามสถานะของกลุ่มตัวอย่าง						รวม	
	ผู้บริหาร		อาจารย์		คณะกรรมการสถานศึกษา		จำนวน	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1. เพศ (N=1044)								
ชาย	210	61.22	89	25.80	184	53.49	483	46.80
หญิง	133	38.78	256	74.20	160	46.51	549	53.20
2. อายุราชการ (N=660)								
1-10 ปี	11	3.33	57	17.27	-	-	68	10.30
11-20 ปี	50	15.15	87	26.37	-	-	137	20.76
21-30 ปี	169	51.52	145	44.52	-	-	315	47.73
31 ปี ขึ้นไป	100	30.00	41	12.42	-	-	140	21.21
3. วุฒิกการศึกษาสูงสุด (N=1044)								
ต่ำกว่าปริญญาตรี	0	0	5	1.47	58	16.81	63	6.15
ปริญญาตรี	117	34.31	243	71.68	204	59.13	564	55.02
สูงกว่าปริญญาตรี	224	65.69	91	26.84	83	24.06	398	38.83

จากตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย พบว่า เป็นหญิงร้อยละ 53.2 โดยมีอายุราชการเฉลี่ยอยู่ในช่วง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.73 รองลงมามีอายุราชการเฉลี่ยอยู่ในช่วง 31ปีขึ้นไป ร้อยละ 21.21 และมีอายุราชการเฉลี่ยอยู่ในช่วง 11-20 ปี ร้อยละ 20.76 ในด้านการศึกษาร้อยละส่วนใหญ่มีวุฒิมัธยมศึกษาปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 55.02 รองลงมามีวุฒิมัธยมศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 38.83 และมีวุฒิมัธยมศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 6.15 หากจำแนกตามสถานะของกลุ่มตัวอย่างจะพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 61.22 มีอายุราชการเฉลี่ยอยู่ในช่วง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 51.52 รองลงมามีอายุราชการเฉลี่ยอยู่ในช่วง 31ปีขึ้นไป ร้อยละ 30.00 และมีอายุราชการเฉลี่ยอยู่ในช่วง 11-20 ปี ร้อยละ 15.15 ในด้านการศึกษาร้อยละส่วนใหญ่มีวุฒิมัธยมศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 65.69 รองลงมามีวุฒิมัธยมศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 34.31 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 74.20 มีอายุราชการเฉลี่ยอยู่ในช่วง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.52 รองลงมามีอายุราชการเฉลี่ยอยู่ในช่วง 11-20 ปี ร้อยละ 26.37 และมีอายุราชการเฉลี่ยอยู่ในช่วง 1-10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 17.27 ในด้านการศึกษาร้อยละส่วนใหญ่มีวุฒิมัธยมศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 71.68 รองลงมามีวุฒิมัธยมศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีร้อยละ 26.84 และมีวุฒิมัธยมศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 1.47 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 53.49 ในด้านการศึกษาร้อยละส่วนใหญ่มีวุฒิมัธยมศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 59.13 รองลงมามีวุฒิมัธยมศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีร้อยละ 24.06 และมีวุฒิมัธยมศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 16.81

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดของโรงเรียนและระดับคุณภาพจากการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดโรงเรียนและระดับคุณภาพจากการประเมินภายนอกของโรงเรียน โดยการแจกแจงความถี่ และร้อยละ มีรายละเอียดผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและระดับคุณภาพจากการประเมินคุณภาพภายนอก

ขนาดโรงเรียน	ระดับคุณภาพจากการประเมินคุณภาพภายนอก						รวม	
	ควรปรับปรุง		พอใช้		ดี		จำนวน	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
เล็ก	25	7.18	30	8.60	33	9.48	88	25.28
กลาง	25	7.18	29	8.33	44	12.64	98	28.15
ใหญ่	22	6.32	32	9.20	27	7.76	81	23.28
ใหญ่พิเศษ	22	6.32	25	7.18	34	9.77	81	23.27
รวม	94	27.00	116	33.33	138	39.65	348	100.00

จากตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามขนาดของโรงเรียนและระดับคุณภาพจากการประเมินภายนอก พบว่า โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดกลาง ร้อยละ 28.15 รองลงมาคือขนาดเล็ก ร้อยละ 25.28 ขนาดใหญ่ ร้อยละ 23.28 และขนาดใหญ่พิเศษ ร้อยละ 23.27 ตามลำดับ ส่วนในด้านของระดับคุณภาพจากการประเมินภายนอก พบว่า โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับคุณภาพจากการประเมินภายนอกอยู่ในระดับดีร้อยละ 39.65 รองลงมา คือ ระดับพอใช้ ร้อยละ 33.33 และระดับควรปรับปรุง ร้อยละ 27.00 ตามลำดับ หากจำแนกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ทั้งขนาดของโรงเรียนและระดับคุณภาพจากการประเมินภายนอก พบว่า โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดกลางที่มีระดับคุณภาพจากการประเมินภายนอกอยู่ในระดับดี ร้อยละ 12.64 รองลงมา คือ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่มีระดับคุณภาพจากการประเมินภายนอกอยู่ในระดับดี ร้อยละ 9.77 และโรงเรียนขนาดเล็กที่มีระดับคุณภาพจากการประเมินภายนอกอยู่ในระดับดี ร้อยละ 9.48 ตามลำดับ

1.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และคณะกรรมการ สถานศึกษา เกี่ยวกับระดับคุณภาพการประเมินภายใน และรูปแบบการใช้ผล การประเมินภายในของโรงเรียน

ผู้วิจัยวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และคณะกรรมการ
สถานศึกษา เกี่ยวกับระดับคุณภาพการประเมินภายในและรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายใน
ของโรงเรียน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) มีรายละเอียด
ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.3 ,ตารางที่ 4.4และ ตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และ
คณะกรรมการสถานศึกษา เกี่ยวกับระดับคุณภาพการประเมินภายในและรูปแบบ
การใช้ผลการประเมินภายในของโรงเรียน

ตัวแปร	สถานะ	ค่าเฉลี่ย	SD
ระดับคุณภาพการประเมินภายใน	ผู้บริหาร	2.70	0.41
	อาจารย์	2.69	0.44
	คณะกรรมการสถานศึกษา	2.63	0.60
รูปแบบการใช้ผลการประเมินภายใน	ผู้บริหาร	2.74	0.41
	อาจารย์	2.69	0.45
	คณะกรรมการสถานศึกษา	2.65	0.50

ตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และคณะกรรมการ
สถานศึกษา เกี่ยวกับระดับคุณภาพการประเมินภายในและรูปแบบการใช้ผล
การประเมินภายในของโรงเรียน

ตัวแปร	แหล่งของความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
ระดับคุณภาพ	ระหว่างกลุ่ม	0.940	2	0.470	5.241*	0.005
	ภายในกลุ่ม	93.225	1040	0.090		
	รวม	94.165	1042			
รูปแบบการใช้ผล	ระหว่างกลุ่ม	1.389	2	0.695	5.115*	0.006
	ภายในกลุ่ม	141.347	1041	0.136		
	รวม	142.736	1043			

* $p < .05$

หมายเหตุ ผลการทดสอบ Homogeneity of Variances ด้วยสถิติ Levene Statistic พบว่าข้อมูลฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้น (ระดับคุณภาพการประเมินภายใน = .003, รูปแบบการใช้ผลการประเมินภายใน = .000) แต่เนื่องจากจำนวนสมาชิกในกลุ่มตัวอย่างมีค่าเท่ากันทั้งสามกลุ่ม ดังนั้นผลการทดสอบก็ยังคงมีความคงทนอยู่ (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2547 ;Hakstian et al, 1979 (อ้างถึงใน Andy Field, 2002))

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับคุณภาพการประเมินภายใน และรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในของโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานะต่างกัน มีอย่างน้อยหนึ่งกลุ่มที่ต่างจากกลุ่มอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่แสดงดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ผลการทดสอบรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับคุณภาพการประเมินภายในและรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในของโรงเรียนของผู้บริหาร อาจารย์ และ คณะกรรมการสถานศึกษา

ตัวแปร	สถานะ	ค่าเฉลี่ย	สถานะ		
			ผู้บริหาร	อาจารย์	คณะกรรมการสถานศึกษา
ระดับคุณภาพ	ผู้บริหาร	2.70			
การประเมินภายใน	อาจารย์	2.69	0.013		
	คณะกรรมการสถานศึกษา	2.63	0.069*	0.056*	
รูปแบบการใช้ผล	ผู้บริหาร	2.74			
การประเมินภายใน	อาจารย์	2.69	0.051		
	คณะกรรมการสถานศึกษา	2.65	0.089*	0.038	

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.5 พบว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาเกี่ยวกับระดับคุณภาพของการประเมินภายใน มีความแตกต่างจากกลุ่มอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยความคิดเห็นเฉลี่ยของคณะกรรมการสถานศึกษามีค่าต่ำที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 2.63) ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในของโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารและคณะกรรมการสถานศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย ผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าคณะกรรมการสถานศึกษา (ค่าเฉลี่ย_{ผู้บริหาร} = 2.74, ค่าเฉลี่ย_{คณะกรรมการสถานศึกษา} = 2.65) ส่วนอาจารย์มีความคิดเห็นในด้านนี้ไม่แตกต่างจากกลุ่มอื่น

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับคุณภาพการประเมินภายในของโรงเรียนที่จัด การศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในตอนนี้ ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติการประเมินภายในของโรงเรียนตามเกณฑ์การประเมินงานประเมิน (Meta Evaluation) จำแนกตามขนาดโรงเรียนและผลการประเมินภายนอกของโรงเรียน โดยแยกเป็นการวิเคราะห์ข้อมูล 2 ส่วน ได้แก่

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากการตอบแบบสอบถามของผู้บริหาร อาจารย์ และคณะกรรมการสถานศึกษา โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม

2.2 การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายในของโรงเรียน

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณระดับคุณภาพการประเมินภายในของโรงเรียน ตามมาตรฐานการประเมินจำแนกตามขนาดโรงเรียน และผลการประเมินภายนอก ของโรงเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณระดับคุณภาพการประเมินภายในของโรงเรียนตามมาตรฐานการประเมินจำแนกตามขนาดโรงเรียน และผลการประเมินภายนอกของโรงเรียน โดยการหาค่าเฉลี่ยของข้อมูลที่ได้จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ และคณะกรรมการสถานศึกษา มีรายละเอียดผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.6 และ 4.7 4.8

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและระดับคุณภาพจากการประเมินคุณภาพภายใน

ขนาดโรงเรียน	ระดับคุณภาพจากการประเมินคุณภาพภายใน						รวม	
	ควรปรับปรุง		พอใช้		ดี			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เล็ก	0	0.00	24	6.90	64	18.39	88	25.29
กลาง	0	0.00	17	4.89	81	23.28	98	28.16
ใหญ่	0	0.00	20	5.75	61	17.53	81	23.28
ใหญ่พิเศษ	0	0.00	12	3.45	69	19.83	81	23.28
รวม	0	0.00	73	20.98	275	79.02	348	100.00

จากตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามขนาดของโรงเรียนและระดับคุณภาพจากการประเมินภายใน พบว่า โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับคุณภาพจากการประเมินภายในอยู่ในระดับดี ร้อยละ 79.02 รองลงมา คือ ระดับพอใช้ ร้อยละ 20.98 หากจำแนกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ทั้งขนาดของโรงเรียนและระดับคุณภาพจากการประเมินภายใน พบว่า โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดกลางที่มีระดับคุณภาพจากการประเมินภายในอยู่ในระดับดี ร้อยละ 23.28 รองลงมา คือ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่มีระดับคุณภาพจากการประเมินภายในอยู่ในระดับดี ร้อยละ 19.83 และโรงเรียนขนาดเล็กที่มีระดับคุณภาพจากการประเมินภายในออกอยู่ในระดับดี ร้อยละ 18.39 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพการประเมินภายในของโรงเรียน ตามมาตรฐานการประเมินจำแนกตามขนาดโรงเรียน และผลการประเมินภายนอกของโรงเรียน

ขนาด	ผลการประเมินภายใน	มาตรฐานการประเมินภายใน									Mean	ระดับคุณภาพการประเมินภายใน
		ด้านอรรถประโยชน์	ระดับคุณภาพ	ด้านความเป็นไปได้	ระดับคุณภาพ	ด้านความเหมาะสม	ระดับคุณภาพ	ด้านความถูกต้อง	ระดับคุณภาพ			
เล็ก	ควรปรับปรุง	2.41	พอใช้	2.57	ดี	2.54	ดี	2.45	พอใช้	2.49	พอใช้	
	พอใช้	2.56	ดี	2.65	ดี	2.65	ดี	2.58	ดี	2.61	ดี	
	ดี	2.68	ดี	2.76	ดี	2.71	ดี	2.64	ดี	2.69	ดี	
กลาง	ควรปรับปรุง	2.59	ดี	2.67	ดี	2.59	ดี	2.54	ดี	2.60	ดี	
	พอใช้	2.66	ดี	2.73	ดี	2.67	ดี	2.61	ดี	2.67	ดี	
	ดี	2.79	ดี	2.86	ดี	2.81	ดี	2.74	ดี	2.80	ดี	
ใหญ่	ควรปรับปรุง	2.58	ดี	2.73	ดี	2.67	ดี	2.56	ดี	2.63	ดี	
	พอใช้	2.68	ดี	2.72	ดี	2.72	ดี	2.63	ดี	2.69	ดี	
	ดี	2.66	ดี	2.71	ดี	2.71	ดี	2.61	ดี	2.67	ดี	
ใหญ่พิเศษ	ควรปรับปรุง	2.63	ดี	2.70	ดี	2.67	ดี	2.61	ดี	2.65	ดี	
	พอใช้	2.62	ดี	2.64	ดี	2.68	ดี	2.63	ดี	2.64	ดี	
	ดี	2.78	ดี	2.82	ดี	2.79	ดี	2.77	ดี	2.79	ดี	
รวม		2.65	ดี	2.73	ดี	2.69	ดี	2.63	ดี	2.67	ดี	

หมายเหตุ ระดับคุณภาพการประเมินภายในของโรงเรียน ต่ำกว่า 1.50 หมายถึง ระดับคุณภาพควรปรับปรุง 1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับคุณภาพพอใช้ และ 2.51 ขึ้นไป หมายถึง ระดับคุณภาพดี

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ระดับคุณภาพการประเมินภายในตามมาตรฐานการประเมินของโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 2.51 ขึ้นไป) โดยมีโรงเรียนขนาดเล็กที่มีผลการประเมินภายนอกในระดับควรปรับปรุงมีระดับคุณภาพของการประเมินภายในระดับพอใช้ (ค่าเฉลี่ย = 2.49) เมื่อพิจารณาตามมาตรฐานการประเมินในแต่ละด้าน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กที่มีผลการประเมินภายนอกในระดับควรปรับปรุงมีระดับคุณภาพการประเมินภายในด้านอรรถประโยชน์ และด้านความถูกต้อง ในระดับพอใช้ (ค่าเฉลี่ย_{ด้านอรรถประโยชน์} = 2.41, ค่าเฉลี่ย_{ด้านความถูกต้อง} = 2.45)

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของการประเมินภายในของโรงเรียนตามมาตรฐานการประเมิน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายในของโรงเรียน และศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รายงานการประเมินตนเองของโรงเรียน (SAR) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินภายใน และเอกสารประกอบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน โดยผู้วิจัยสังเคราะห์เกณฑ์ในการประเมินงานประเมินออกมาเป็นหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานประเมินภายใน แบ่งได้เป็น 9 ประเด็น คือ 1) การวางแผนการดำเนินงานประเมินภายใน 2) การเก็บรวบรวมข้อมูล 3) ผู้ให้ข้อมูล 4) การวิเคราะห์ข้อมูล 5) การตรวจสอบผลการประเมิน 6) การจัดทำรายงานประเมิน 7) การเผยแพร่ผลการประเมิน 8) ปัญหาและแนวทางแก้ไข และ 9) ข้อเสนอแนะในการทำประเมินภายใน จากการวิจัยพบว่าการดำเนินงานประเมินภายในของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 36 โรงเรียนมีความใกล้เคียงกัน แต่อาจมีความแตกต่างกันในรายละเอียดของระบบการทำงานของโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดของผลการวิจัยโดยแบ่งเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานประเมินภายใน ดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. การวางแผนการดำเนินงานประเมินภายในของโรงเรียน

การวางแผนการดำเนินงานประเมินภายในของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง 36 โรงเรียน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน คือมีการวางแผนเป็นขั้นตอน มีการมอบหมายงานให้อาจารย์ทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินภายใน แต่จะแตกต่างกันในเรื่องของมาตรฐานที่ใช้ และระบบของโรงเรียนในการดำเนินงานประเมินภายใน ผู้วิจัยแบ่งประเด็นเรื่องของการวางแผนการดำเนินงานประเมินภายในของโรงเรียนออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ขั้นตอนการวางแผนการดำเนินงานประเมินภายใน 2) มาตรฐานที่ใช้ในการประเมินภายใน และ 3) การแบ่งหน้าที่ของผู้รับผิดชอบในการประเมินภายใน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ขั้นตอนการวางแผนการประเมินภายใน

การวางแผนการดำเนินงานประเมินภายใน พบว่า ทุกโรงเรียนมีการประเมินภายในทุกปี การศึกษา มีการวางแผนการดำเนินงานประเมินภายในช่วงก่อนเปิดภาคการศึกษาต้น โดยมีการจัดประชุมครูเพื่อวางแผนการดำเนินงานประเมินภายในของโรงเรียน มีการกำหนดโครงการหรือกิจกรรมที่สอดคล้องกับมาตรฐานในการประเมินภายใน และมีการทำแผนการปฏิบัติงานประจำปีไว้อย่างชัดเจน ผู้วิจัยขอเสนอข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับขั้นตอนการวางแผนการประเมินภายใน โดยแบ่งออกเป็น 5 ประเด็น ดังนี้

1.1.1 ช่วงเวลาในการวางแผนการประเมินภายใน

“ก่อนเปิดเทอม ก็จะมีการประชุมครูทุกคน วางแผนงานว่าในปีนี้จะทำโครงการอะไร ใครรับผิดชอบ มีการทำเป็นปฏิทินงานขึ้นมา”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายในยกระดับควรปรับปรุง 1)

“เราก็จะวางแผน โดยมีการทำทุกเทอม เทอมแรกจะเป็นการจับคู่กันนิเทศภายใน พอเทอมสองก็จะเป็นผู้บริหารประเมิน เป็นการประเมินการจัดการเรียนการสอนนะ การวางแผนก็จะเป็นการคุยกันในกลุ่มครูที่รับผิดชอบมาตรฐานนั้น ดูว่าอะไรที่ยังบกพร่องแล้วก็วางแผนว่าจะต้องจัดอะไรเพิ่มขึ้น แล้วก็มีการประชุมครูทั้งโรงเรียน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายในยกระดับดี 1)

“ประชุมต้นปี วางแผนทุกขั้นตอนเกี่ยวกับมาตรฐานแต่ละด้าน ปรึกษาหารือกัน ครูแต่ละคนจะมีสมาธิ เพราะโรงเรียนเรามีบุคลากรน้อย คนหนึ่งก็อาจจะต้องรับผิดชอบหลายมาตรฐาน แล้วก็ตั้งเกณฑ์ ดูความเป็นไปได้ ติดตามผล แล้วก็ทำแบบประเมิน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายในยกระดับควรพอใช้ 2)

“จะวางแผนช่วงก่อนเปิดเทอม จะเริ่มดูว่าโครงการอะไรสัมพันธ์กับมาตรฐานไหน มีการตั้งคณะกรรมการประเมินขึ้นมา แล้วก็ครูจะช่วยกันวางแผนว่าในปีต่อไปจะต้องทำอะไรบ้าง ให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่ต้องการประเมิน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 1)

1.1.2 มีการประชุมครูเพื่อวางแผนการประเมินภายใน

“เริ่มแรก อาจารย์ใหญ่จะเรียกประชุมครูทั้งโรงเรียน แบ่งหน้าที่ ครูจะไม่พูดถึงการทำวิจัยทัศนนะ เพราะมันทำตั้งแต่แรกอยู่แล้วโดยการประชุมครู แล้วก็มีการตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบแต่ละมาตรฐาน 14 มาตรฐาน มีคำสั่งออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร คณะกรรมการแต่ละฝ่ายก็จะไปหาเครื่องมือที่จะวัดตามมาตรฐานนั้น แล้วก็เก็บข้อมูล โรงเรียนจะทำงานตามสภาพ โดยก่อนเปิดปีการศึกษาจะมีการวางแผนว่าในปีการศึกษานี้จะทำอะไรบ้าง แล้วก็เอามาโยงเข้ากับมาตรฐาน มีทั้งจุดเล็กไปจุดใหญ่ แล้วก็จุดใหญ่ไปจุดเล็ก คือบางกิจกรรมเราก็ไม่ได้กำหนดไว้ก่อนเปิดปีการศึกษา แต่เป็นนโยบายของกทม. เราก็ทำแล้วค่อยเอาไปใส่ในมาตรฐาน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 3)

“การวางแผน เราก็จะมีการจัดประชุม มีการเขียนแผนพัฒนาโรงเรียน 3 ปี ว่าแต่ละปีต้องทำอะไร แล้วก็วางแผนกิจกรรมโครงการในแต่ละปีดูว่าอันไหนสอดคล้องกับมาตรฐานใดตัวบ่งชี้ใด มีการกำหนดวิธีการประเมินโครงการหรือกิจกรรมนั้นๆ”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 1)

“มีการประชุมครู โดยพี่จะเป็นหัวหน้าด้านนี้ มีผู้ช่วยอีก 2 คน ก็จะมอบหมายงานให้ครูไปวางแผนในการเก็บข้อมูลทำประเมินภายในเราจะเป็นฝ่ายติดตามตรวจสอบ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการทำ ประชุมว่าปีนี้จะทำอะไร อย่างไร มีแบบสอบถามไหนที่มันเยอะ ซ้ำซ้อน ควรตัดออก กิจกรรมไหนทำช่วงใด ก็จะกำหนดออกมาเป็นปฏิทินงานประจำปี”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 2)

“ของเขต.....(ชื่อเขต) จะมีการแบ่งกลุ่ม Cluster โดยมีผู้บริหารรวมกลุ่มกันมาประเมินกัน แล้วนำเสนอ จากนั้นผู้บริหารของโรงเรียนก็จะมาเรียกประชุมครู วางแผนจากการประเมิน โดยกลุ่ม Cluster ว่าจะต้องทำอะไร พัฒนาอะไร แล้วจะประเมินด้วยตัวเองอย่างไร เพื่อรองรับการประเมินภายนอกด้วย”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 3)

“ก็จะประชุมครู แบ่งว่าใครรับผิดชอบด้านไหน แล้วครูก็จะไปทำแผนกิจกรรมโครงการ ตลอดปีการศึกษา”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 3)

“มีการประชุมสร้างความตระหนักให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผน วิเคราะห์ภาระงานในแต่ละมาตรฐาน ทุกคนต้องรับรู้ทุกเรื่อง ส่วนคนที่รับผิดชอบก็จะเป็นคนวางแผนเก็บข้อมูล”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 2)

“โดยภาพรวมก็จะมีการประชุมมอบหมายงานค่ะ เองงานปีที่ผ่านมามาดูว่าเราจะพัฒนาอะไร เอามาทำเป็นแผนยุทธศาสตร์ ออกมาเป็นกิจกรรมเป็นงานที่เราจะทำ แล้วก็วางแผนว่าจะประเมินอย่างไรให้เข้ากับตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานที่กำหนด”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 3)

“มีการประชุม ผู้บริหารจะประชุม การประเมินภายในก็จะเป็น 1 ในรายงานการประชุม ครั้งหนึ่ง มีการแบ่งให้แต่ละคนไปเตรียมการว่าจะประเมินตัวบ่งชี้ต่างๆ ยังไง มีการแต่งตั้งกลุ่มคนที่รับผิดชอบไป แล้วก็จัดทำเป็นปฏิทินแผนงานประจำปี”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 1)

“ประชุม ออกแบบในการทำประเมินภายใน จะได้เป็นแนวเดียวกัน มีการประชุมทุกปี ทำปีละ 2 ครั้ง ภาคเรียนที่ 1 กับ 2 มีการทำเป็นกำหนดการ โดยจะเขียนแผนก่อนว่าจะทำอะไร สร้างเครื่องมือ เก็บข้อมูลอย่างไร”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 1)

“ดูของปีที่ผ่านมามาว่าควรปรับปรุงอะไร ใช้มาตรฐานเป็นตัวตั้ง ประชุมครูวางแผน ในการเก็บข้อมูลตามมาตรฐาน มาพิจารณาว่าครูผู้สอนเกี่ยวข้องกับตัวบ่งชี้ไหน มาตรฐานไหน แล้วก็แบ่งให้ครูเป็นผู้ประเมิน มันเป็นการทำงานจริง ออกมาเป็นผลการประเมิน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 1)

“มีระบบประกัน 2 ระบบ คือ ระบบประกันคุณภาพ ISO 9002 ใช้ในการดำเนินงานของระบบทุกระบบในโรงเรียน แล้วก็การประเมินตนเองอีกระบบ เราก็จะมีการประชุมวางแผนในแต่ละปีว่าในแต่ละระบบจะดำเนินงานอย่างไร สำหรับการประเมินภายในเราก็จะมอบหมายให้หัวหน้ามาตรฐานรับผิดชอบวางแผนการประเมิน การออกแบบการประเมิน การเก็บข้อมูล”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 3)

1.1.3 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินภายใน

“จะแต่งตั้งคณะกรรมการดูแลมาตรฐาน แล้วจะมีการประชุมวางแผนการจัดกิจกรรมในปีหน้า ทำเป็นกำหนดการเป็นปฏิทินขึ้นมาเลยว่าช่วงนี้ต้องทำกิจกรรมหรือโครงการอะไร แล้วดูว่าเข้ากับมาตรฐานไหน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 1)

“มีครูรับผิดชอบ คือแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินภายใน แล้วก็ช่วยกันวางแผนการดำเนินงานของโรงเรียนในรอบปีนั้น จะจัดกิจกรรมอย่างไร มีแนวทางการดำเนินงานอย่างไร การเรียนการสอนเป็นไปแนวไหน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 2)

“มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ ประชุมครู แล้วคณะกรรมการก็จะไปร่วมกันวางแผนการเก็บข้อมูล เครื่องมือในแต่ละมาตรฐานนั้น”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 3)

“ตั้งกรรมการรับผิดชอบมาตรฐาน ดูกรอบการประเมินว่าแต่ละมาตรฐานใช้วิธีการประเมินอย่างไร มีเกณฑ์การประเมินอย่างไร โดยยึดของสมศ.เป็นหลัก แล้วก็วางแผนออกมาเป็นกำหนดปฏิทินค่ะ”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 2)

“มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินภายใน มีทีมพัฒนาคุณภาพ 10 ท่าน มีการประชุมติดตามงานตลอดปี แล้วก็แจ้งให้อาจารย์ทั้งโรงเรียนทราบ เพื่อเตรียมตัว เตรียมเอกสารที่ใช้ในการประเมิน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 2)

“มีการวางแผน วิเคราะห์ว่างานในปีหน้าจะต้องทำอะไรบ้าง ส่วนใหญ่ก็เป็นการวางแผนกิจกรรม โครงการ แล้วก็มอบหมายให้อาจารย์ที่รับผิดชอบมาตรฐานไปวางแผนการประเมินในแต่ละด้าน ส่วนเจ้าของกิจกรรมโครงการก็ต้องคิดรูปแบบการประเมินกิจกรรมนั้น ทุกกิจกรรมจะต้องมีการประเมินผลออกมา เพื่อหาข้อปรับปรุงในครั้งต่อไป”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 3)

1.1.4 มีการจัดทำแผนปฏิบัติงานหรือปฏิทินงานในการประเมินภายใน

“การวางแผนก็มีการทำอย่างต่อเนื่องนะคะ ทำปฏิทินงานว่ามีใครรับผิดชอบอะไร ดูว่าแต่ละฝ่ายต้องทำอะไร ต้องพัฒนาด้านไหน มาตรฐานไหนยังไม่ได้ คิดเป็นกิจกรรมขึ้นมา”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 2)

“ประชุมครู แล้วก็กำหนดปฏิทินการดำเนินงาน กิจกรรมที่สอดคล้องกับมาตรฐานตัวบ่งชี้ที่จะใช้ประเมิน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 3)

“ก็จะมีการกำหนดขึ้นเป็นปฏิทินนะคะ จากนั้นก็ประชุมคณะกรรมการประเมินเพื่อวางแผนการทำประเมินปีนั้น”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 1)

“ทำปฏิทินงานรายปีว่าจะเริ่มประเมินช่วงไหน แล้วก็ประชุมครูแจ้งให้ทราบ พอถึงกำหนดก็จะพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพแต่ละหน่วยงานในโรงเรียน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 1)

1.1.5 มีการจัดทำแผนกลยุทธ์ และการกำหนดกรอบการประเมินภายใน

“มีการกำหนดกรอบการประเมินจากการประชุมครูแล้วก็เอามาดูว่างานที่ทำอันไหนตรงกับกรอบ ตรงกับตัวบ่งชี้ไหน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 2)

“มีการจัดทำธรรมนูญ แผนพัฒนาคุณภาพ แผนกลยุทธ์ แต่ไม่ได้ทำทุกปี แล้วก็ให้ครูช่วยกันวางแผนในการจัดกิจกรรม หรือในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามมาตรฐานต่างๆ ที่กำหนด”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 2)

“มีการจัดทำคู่มือเตรียมการ คู่มือปฏิบัติงาน โดยร่วมกันวางแผน กำหนดให้มีการประเมินทุกเดือน มีการตั้งคณะกรรมการสำหรับการประเมินภายในขึ้นมา”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 3)

“มีการทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน วิเคราะห์แผน วางเป้าประสงค์ กำหนดเป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นภาพรวมของหลักสูตรสถานศึกษา จากนั้นก็มาดูมาตรฐาน การประเมิน เวลาจะประเมินคุณภาพเราจะใช้สิ่งที่มี ใช้การวิเคราะห์สาระ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง รวมทั้งกิจกรรมทั้งหมดว่ามันสอดคล้องกับแนวที่กำหนดหรือไม่ แล้วให้ครูทุกคนประเมินกันเอง ก่อนถึงตรงนี้เราจะมีการประชุมคณะกรรมการที่ทำตรงนี้ แล้วออกแบบออกมาต้องสอดคล้องกับ มาตรฐานจากสมศ. ตั้งแต่การวางแผนโครงการเลย นี่คือแนวปฏิบัติ แล้วจะมีโครงการเด่นๆ ที่สนับสนุนแต่ละมาตรฐาน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 1)

1.2 มาตรฐานที่ใช้ในการประเมินภายใน

มาตรฐานที่ใช้ในการประเมินภายในของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกัน โดยแบ่งออกได้เป็น 4 ลักษณะ คือ 1) โรงเรียนที่ใช้มาตรฐานจากการประเมินคุณภาพภายนอก ที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษากำหนดขึ้น 2) โรงเรียนที่ประยุกต์ใช้ มาตรฐานจากการประเมินคุณภาพภายนอกที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษากำหนดขึ้น มาตรฐานจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และมาตรฐานจากสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) โรงเรียนที่ประยุกต์ใช้มาตรฐานจากการประเมินคุณภาพ ภายนอกที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษากำหนดขึ้น และมาตรฐาน จากสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร และ 4) โรงเรียนที่ใช้มาตรฐานจากสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2.1 โรงเรียนที่ใช้มาตรฐานจากการประเมินคุณภาพภายนอกที่สำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษากำหนดขึ้น

“จะใช้มาตรฐานของสมศ. 14 มาตรฐานเลย ไม่ได้เพิ่มหรือลด”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 1)

“อิงของ สมศ.เพราะจะต้องเตรียมรับในการประเมินภายนอกด้วย”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 2)

“ใช้เหมือน สมศ. แล้วก็ปรับให้เข้ากับบริบทของโรงเรียน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 3)

“ใช้ของ สมศ เริ่มแรกใช้เกณฑ์ของโรงเรียนเอง แต่พอ สมศ.ออกเกณฑ์มาก็ปรับใช้ของสมศ.”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 1)

“โรงเรียนทุกโรงเรียนจะต้องมีมาตรฐานให้เป็นรูปแบบของโรงเรียน ซึ่งมันจะไม่เหมือนกัน โดยโรงเรียนนี้ก็จะใช้ของสมศ. เพราะการประเมินภายในของโรงเรียนจะต้องยึดมาตรฐานชาติ ไม่เช่นนั้นการประเมินภายในแล้วไม่ตรงกับมาตรฐานชาติ มันไม่มีประโยชน์ ถ้าเราทำให้มันมีทิศทางเดียวกัน มันก็จะทำครั้งเดียวเลยได้”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 3)

“เป็นมาตรฐานของ สมศ. 14 มาตรฐาน แต่เกณฑ์เราจะกำหนดเอง แล้วก็มีการปรับเปลี่ยนอยู่เรื่อยๆ”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 2)

“ใช้เหมือน สมศ.”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 1)

“เอาของ สมศ. มาประยุกต์ใช้ ก็ดูว่าอะไรที่เหมาะสมกับโรงเรียน ส่วนใหญ่ก็ไม่ได้ปรับอะไรมาก เพราะเอาไว้รองรับการประเมินภายนอกด้วย”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 3)

1.2.2 โรงเรียนที่ประยุกต์ใช้มาตรฐานจากการประเมินคุณภาพภายนอกที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษากำหนดขึ้น มาตรฐานจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และมาตรฐานจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

“เราเอาของ สมศ. มาดูเทียบกับของโรงเรียน แล้วก็มาดูของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมี 18 ตัว แล้วเราก็คิดกันว่าเราจะเอามารวมกันให้ได้ครอบคลุมมาตรฐานของทั้งสองที่”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 2)

“เริ่มต้นเราใช้ของ สมศ. แล้วเราก็ปรับ โดยดูทั้งของ สมศ. สพฐ. เขตพื้นที่ ทั้ง 3 ค่าย ก็เลยเอามารวมกันเป็นมาตรฐานของโรงเรียน แต่ก็ยึดหลักของ สมศ. ทั้งที่ความจริงต้องยึดของ สพฐ. แต่เมื่อมาพิจารณาแล้ว พบว่ามาตรฐานของ สพฐ. จะสอดคล้องกับตัวบ่งชี้ของ สมศ.”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกควรปรับปรุง 1)

1.2.3 โรงเรียนที่ประยุกต์ใช้มาตรฐานจากการประเมินคุณภาพภายนอกที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษากำหนดขึ้น และมาตรฐานจากสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร

“...โรงเรียนใช้สิทธิ คือเลือกมาตรฐานจากทั้งของ สมศ. แล้วก็ กทม. เป็นมาตรฐานการประเมินภายในของโรงเรียนทั้งหมด 19 มาตรฐาน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 1)

“มาตรฐานก็จะใช้ของ สมศ. กับของ กทม. แต่เกณฑ์ที่มีใช้ประเมินจะตั้งขึ้นเอง แต่ละปีก็จะไม่เท่ากัน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 2)

“ใช้มาตรฐานของ สมศ. แล้วก็ปรับเข้ากับของ กทม.”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 1)

“มีทั้งมาตรฐานของ กทม. 28 มาตรฐาน แล้วก็ของ สมศ. 27 มาตรฐาน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 2)

“ใช้ 14 มาตรฐานของ สมศ. แล้วก็รวมกับของ กทม. ด้วย”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 1)

1.2.4 โรงเรียนที่ใช้มาตรฐานจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

“ใช้ 18 มาตรฐาน ของ สพฐ. เพราะมันจะครอบคลุมกับทุกหน่วยงานที่จะมาประเมินโรงเรียน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 3)

“ใช้มาตรฐานของ สพฐ. มี 18 มาตรฐาน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 2)

“ใช้ของ สพฐ. 18 มาตรฐาน แต่โรงเรียนจะกำหนดเกณฑ์ขึ้นมาเอง”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 2)

1.3 การแบ่งหน้าที่ของผู้รับผิดชอบในการประเมินภายใน

การแบ่งหน้าที่ของผู้รับผิดชอบในการประเมินภายในของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกัน โดยแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ 1) มีผู้รับผิดชอบในแต่ละมาตรฐานการประเมิน 2) มีผู้รับผิดชอบในมาตรฐานการประเมินแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านผู้เรียน ด้านครู และด้านผู้บริหาร และ 3) มีผู้รับผิดชอบตามตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติ

1.3.1 มีผู้รับผิดชอบในแต่ละมาตรฐานการประเมิน กล่าวคือ มีการมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบ หรือมีหัวหน้า หรือมีกลุ่มคนที่รับผิดชอบในการดำเนินการประเมินแต่ละมาตรฐานที่กำหนด

“มีการแบ่งครู ว่าใครจะรับผิดชอบมาตรฐานที่เท่าไร คือมีหัวหน้ารับผิดชอบในแต่ละมาตรฐาน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกในระดับควรปรับปรุง 1)

“มีหัวหน้ามาตรฐานรับผิดชอบในแต่ละมาตรฐาน วางแผนไปเก็บรวบรวมข้อมูลสร้างเครื่องมือ”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกในระดับควรปรับปรุง 1)

“ก็จะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบแต่ละมาตรฐาน 14 มาตรฐาน แล้วจะมีอาจารย์ใหญ่เป็นคนดูแลภาพรวมทั้งหมด”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกในระดับควรปรับปรุง 3)

“มีอาจารย์รับผิดชอบแต่ละมาตรฐาน เด็กทุกคนต้องผ่านมาตรฐาน มีการเช็ค มาตรฐานด้านครูกับด้านผู้บริหารไม่ค่อยมีปัญหา เราจะเน้นมาตรฐานด้านเด็ก”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกในระดับดี 3)

“ก็จะให้ครูคนนึง รับผิดชอบ 1 มาตรฐาน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกในระดับควรปรับปรุง 2)

“มีอาจารย์ดูแลแต่ละมาตรฐาน ก็จะเป็นหัวหน้า แล้วก็มีกลุ่มครูเป็นสมาชิกในแต่ละมาตรฐาน มาตรฐานไหนตัวบ่งชี้จำนวนมาก ครูในกลุ่มก็จะมีมาก ตามสัดส่วนความยากแล้วก็จำนวนตัวบ่งชี้”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกในระดับควรปรับปรุง 2)

“ครูจะเป็นคนดูภาพรวม แล้วก็จะมีครูหัวหน้าแต่ละมาตรฐานดูแลแต่ละมาตรฐาน”
(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 3)

“แบ่งครูตามตัวบ่งชี้ มีคณะกรรมการแต่ละมาตรฐาน ส่วนใหญ่ก็จะเป็นหัวหน้ากลุ่มสาระ
ก็จะรับผิดชอบแต่ละมาตรฐานไป”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 3)

“ก็จะมีประธานสายชั้น และประธานกลุ่มสาระแบ่งกันไปว่าใครจะรับผิดชอบมาตรฐาน
ไหน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 1)

“มีการตั้งคณะกรรมการดำเนินงานประเมินขึ้นมา โดยมีพี่เป็นหัวหน้า มีคณะกรรมการ
ประกันคุณภาพ 14 คน รับผิดชอบ 14 มาตรฐาน แต่ละคนรับผิดชอบแต่ละมาตรฐาน
หลังจากนั้นค่อยเอาข้อมูลมารวมกัน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 2)

“มีผู้รับผิดชอบรายมาตรฐาน ดูภาพรวมของมาตรฐานนั้นๆ แล้วก็มีครูช่วยในแต่ละ
มาตรฐาน เป็นคนออกแบบการประเมิน เครื่องมือ เกณฑ์ แต่ก็มาจากการประชุมส่วนใหญ่”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 3)

“จะมีการมอบหมายหัวหน้ามาตรฐานแต่ละมาตรฐาน โดยจะแต่งตั้งให้มีหัวหน้ามาตรฐาน
ฐานในการดำเนินการประเมินภายใน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกควรปรับปรุง 3)

“มอบหมายให้มีหัวหน้ามาตรฐาน แล้วก็จะสมาชิกครูในแต่ละมาตรฐาน ผู้บริหารจะเป็น
คนดูแลทั้งหมด”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกควรปรับปรุง 1)

1.3.2 มีผู้รับผิดชอบในมาตรฐานการประเมินแต่ละด้าน คือ ด้านผู้เรียน ด้านครู และด้าน ผู้บริหาร กล่าวคือ มีการมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบ หรือมีหัวหน้า หรือมีกลุ่มคนที่รับผิดชอบ การดำเนินการประเมินในมาตรฐานแต่ละด้าน

“ก็จะแบ่งเป็นกลุ่มมาตรฐานแต่ละด้าน อย่างที่รับผิดชอบด้านผู้เรียน ครูอีกคน รับผิดชอบด้านครู แล้วก็มีผู้บริหารรับผิดชอบด้านผู้บริหาร”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 1)

“จะมีการตั้งกลุ่ม โดยครูทุกคนมีส่วนร่วม โดยแบ่งเป็นกลุ่ม แล้วแบ่งให้รับผิดชอบ มาตรฐานด้านผู้เรียน ด้านครู และด้านผู้บริหาร”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 1)

“ก็จะช่วยกัน โดยจะแบ่งเป็นทีม ด้านผู้เรียน ครู ผู้บริหาร แล้วก็เอามารวบรวมดูกัน เป็นกลุ่มใหญ่”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 2)

“มีคณะกรรมการ 3 ฝ่าย คือ กลุ่มหัวหน้ากลุ่มสาระ จะดูแลมาตรฐานด้านผู้เรียน กลุ่มหัวหน้าสายชั้นจะดูแลมาตรฐานด้านครู และครูทุกคนจะมีหน้าที่ประเมินมาตรฐานด้าน ผู้บริหาร”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 3)

1.3.3 มีผู้รับผิดชอบตามตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวข้องกับงาน มีการมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบ หรือมีหัวหน้า หรือมีกลุ่มคนที่รับผิดชอบในการดำเนินการประเมิน โดยมีได้แบ่งความรับผิดชอบ เป็นรายมาตรฐาน แต่พิจารณาจากหน้าที่ หรืองานที่เกี่ยวข้องว่าสอดคล้องกับมาตรฐาน หรือ ตัวบ่งชี้ในการประเมินใด ซึ่งผู้รับผิดชอบหนึ่งท่าน อาจรับผิดชอบหลายมาตรฐาน และ หลายตัวบ่งชี้

“จะมีคณะกรรมการประเมิน ซึ่งจะรับผิดชอบทุกมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับเขา โดย ทุกหน่วยงานต้องเกี่ยวข้องกับทุกมาตรฐาน แต่ก็จะมีกลุ่มคนโดยเฉพาะที่ดูแลเกี่ยวกับการประกัน คุณภาพ”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 1)

“เนื่องจากโรงเรียนเข้าโครงการ TOPSTAR หรือโครงการวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ เพื่อคุณภาพสถานศึกษา การทำงานของเราแต่ละขั้นตอนจะต้องดูให้ไปเข้าในระบบของโรงเรียน 10 ระบบ ซึ่งมันก็จะมีหลักฐานร่องรอยออกมา แล้วเราค่อยเอามาโยงว่ามันไปตรงกับตัวบ่งชี้ไหน เราไม่ได้เอามาตรฐานเป็นตัวตั้ง เพราะฉะนั้นจะไม่มีคนรับผิดชอบมาตรฐานใดมาตรฐานหนึ่ง”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 1)

“มีคณะกรรมการประเมินภายใน โดยโรงเรียนใช้ระบบ TOPSTAR มีทีมพัฒนาคุณภาพ 10 ท่าน เป็นผู้ดูแลการประเมินภายใน ซึ่งจะแบ่งการรับผิดชอบมาตรฐานตามเนื้อหาของแต่ละระบบ โดยทีมพัฒนาคุณภาพจะเป็นผู้กำกับติดตาม”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 2)

“โครงการ TOPSTAR จะเน้นให้ทำงานเป็นระบบ เวลาจะประเมินคุณภาพก็เอาเนื้อหาของในแต่ละระบบมาดูว่าเข้ากับมาตรฐานใด เราจะไม่สร้างงานขึ้นมาจากมาตรฐาน แต่จะเอางานที่ทำอยู่แล้วไปใส่ในมาตรฐานที่กำหนด”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 3)

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

จากการสัมภาษณ์และดูเอกสาร เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินภายในของโรงเรียน กลุ่ม ตัวอย่างทั้ง 36 โรงเรียน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จะเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงปลายปีการศึกษา หรือเก็บข้อมูลเมื่อสิ้นสุดกิจกรรมหรือโครงการที่จัดขึ้น มีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลโดยการวิเคราะห์จากวัตถุประสงค์ของกิจกรรม โครงการ หรือสิ่งที่ต้องการประเมิน ซึ่งส่วนใหญ่โรงเรียนจะเป็นผู้สร้างขึ้นมาเอง และมีการนำตัวอย่างหรือแบบฟอร์มเครื่องมือจากหน่วยงานอื่นมาเป็นแบบอย่างบ้าง โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้มีการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือก่อนนำไปใช้ เนื่องจากไม่มีเวลาและขั้นตอนในการดำเนินการยุ่งยาก ซับซ้อน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจ มีทั้งข้อความเลือกตอบ และแบบปลายเปิด และแบบสังเกต สามารถแบ่งกระบวนการในการเก็บข้อมูลออกเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) เน้นการสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูลตามมาตรฐานการประเมิน และ 2) เน้นการวิเคราะห์ผลงาน กิจกรรม ให้เข้ากับมาตรฐานการประเมิน

2.1 เน้นการสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูลตามมาตรฐานการประเมิน

“มีการสร้างเครื่องมือแล้วแต่ ตามตัวบ่งชี้ ก็มีทั้งแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ หรือถ้าเป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็จะเป็นพวกแบบวัด ข้อสอบต่างๆ ขึ้นอยู่กับตัวบ่งชี้ที่เราจะวัด”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 2)

“ส่วนใหญ่ก็สร้างเป็นแบบสอบถาม พวกครูสร้างกันเอง ดูจากตัวชี้วัดที่ต้องการวัด”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 1)

“ก็จะมีการออกแบบประเมินให้ครูประเมิน ให้นักลกรประเมิน มีแบบสอบถาม สัมภาษณ์ โดยโรงเรียนจะสร้างเอง ศึกษาจากเอกสาร แล้วก็ออกแบบออกมา”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 1)

“แบบสอบถาม มีปลายเปิดด้วย ให้เสนอความคิดเห็น ส่วนใหญ่ก็เป็นเครื่องมือทั่วไป คณะกรรมการประเมินจะร่วมกันสร้างขึ้นมา”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 2)

“เป็นแบบสอบถาม การสังเกต ใช้จากปีที่ผ่านๆ มา แล้วปรับให้เข้ากับปัจจุบัน คือจะมีการประชุมว่าจะปรับเพิ่มหรือลดจากปีที่แล้ว”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 3)

“เป็นแบบสอบถามโครงการที่คิดขึ้นมาเพื่อให้สนองมาตรฐานแล้วก็มี การสรุปโครงการ ...เครื่องมือทั้งหมดเราสร้างเอง เพราะเราเขียนโครงการขึ้นมาเองก็รู้ว่าต้องประเมินอะไร”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกควรปรับปรุง 1)

“มีแบบประเมิน แบบสอบถาม สัมภาษณ์ ที่ใช้บ่อยจะเป็นแบบสอบถาม ส่วนการ สัมภาษณ์จะเป็นการบันทึกมากกว่า จะไม่มีเป็นแบบสัมภาษณ์ออกมา เครื่องมือก็จะเอามาจากในเขต บางมาตรฐานก็จะคิดเอง”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกพอใช้ 2)

“ส่วนใหญ่ก็จะเป็นแบบสอบถาม ที่สร้างเองให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ หรือกิจกรรมที่จะประเมิน อาจจะมีการสัมภาษณ์บ้างแต่ไม่ค่อยเป็นทางการเท่าไร”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกพอใช้ 3)

“เป็นแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ส่วนผลการเรียนก็จะมีเป็นข้อสอบปกติ สอบกลางภาคปลายภาค แบบสอบถามก็ใช้ถามความพึงพอใจ หรือเป็นแบบประเมินกิจกรรมที่จัดขึ้น”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 3)

“เครื่องมือมีทั้งแบบสอบถาม แบบประเมิน โดยข้อคำถามจะเป็นไปตามตัวบ่งชี้และเกณฑ์ของสมศ.”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 1)

“ไม่แน่นอน เครื่องมือบางเครื่องมือจะมี error แต่เรายึดหลักโดยเครื่องมือที่นั้นต้องวัดได้ครอบคลุมมาตรฐานที่ต้องการ แต่เราจะไม่เอาเครื่องมือของที่อื่นมา เพราะมันไม่เข้ากับบริบทของโรงเรียนเรา แต่เราจะปรับใหม่ มีการทดสอบกับนักเรียนประมาณ 10 คนก่อนว่าใช้ได้ไหม แต่ละโรงเรียนทำเครื่องมือมาไม่มีเกณฑ์แน่นอน เอาไปเปรียบเทียบกันไม่ได้”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 2)

“เก็บข้อมูลจากการประเมิน ครูประเมิน มีคำสั่ง เอกสาร แล้วก็มีการสัมภาษณ์ เก็บข้อมูลตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ที่กำหนด”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกควรปรับปรุง 2)

“เครื่องมือก็จะเป็นแบบสอบถาม แล้วก็แบบรายงานผลการดำเนินงานแต่ละกลุ่มสาระแบบคำถามจะมาจากตัวบ่งชี้ โดยดูตัวอย่างมาจากหลายๆ โรงเรียน แล้วก็เอามาปรับใช้ มีการปรับมาทุกปี ปีแรกๆ จะเป็นแผ่นๆ แล้วที่คิดว่ามันเปลืองกระดาษ ก็เลยทำออกมาเป็นรูปเล่มให้ดูเป็นระเบียบมากขึ้น แล้วก็ให้ครูประเมิน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 2)

“เราจะเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามส่วนใหญ่ สร้างขึ้นมาเองบ้าง เอามาจากที่อื่นบ้าง”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 1)

“แบบสอบถาม แบบเก็บข้อมูลตามแต่มาตรฐานนั้น”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกควรปรับปรุง 3)

“เป็นแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ สร้างเองก็มี จากหน่วยงานภายนอก เช่น กรมสุขภาพจิตก็มี ข้อสอบก็มี ถ้าเป็นแบบสอบถามเราก็ดูว่ามันตรงกับวัตถุประสงค์หรือไม่”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 1)

2.2 เน้นการวิเคราะห์ผลงาน กิจกรรม ให้เข้ากับมาตรฐานการประเมิน

“เราจะเน้นผลงานประจำ ที่ครูทำอยู่ประจำมาใส่เข้าไปในมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ จะไม่เน้น เอกสารมากนัก แต่อาจมีเป็นแบบทดสอบบ้าง เวลาจะทำอะไรแต่ละชั้นเราจะวางแผน ซึ่งมันก็จะ มีหลักฐานร่องรอยออกมา แล้วเราก็เอามาโยงว่ามันไปตรงกับตัวบ่งชี้ไหน เราไม่ได้เอามาตรฐาน เป็นตัวตั้ง แต่เอางานปกติของโรงเรียนไปจับ”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 1)

“ก็จะดูจากการปฏิบัติจริงของงานที่เกี่ยวข้อง เช่นผลสัมฤทธิ์ ก็จะดูจากผลสัมฤทธิ์ที่ฝ่าย การวัดและประเมินผล หรือการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ก็ไปดูที่แผนการจัด การเรียนรู้ของครู โรงเรียนนี้จะมีผู้รับผิดชอบดูแล ตรวจสอบแผนการเรียนรู้ มีการนิเทศภายใน เป็นการตรวจสอบ มีการอบรม เราก็จะใช้เครื่องมือพวกนี้ช่วยในการประเมิน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 1)

“ไม่เน้นเครื่องมือ หรือเอกสาร เอาเป็นปัจจุบัน คือทำงานอะไร มีอะไรก็เก็บไป จะไม่สร้าง เอกสารขึ้นมาใหม่”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 3)

“จะเป็นการเก็บข้อมูลระหว่างที่ครูเขาสอน ซึ่งมันเป็นงานประจำของครูเขาอยู่แล้ว มีการ วิเคราะห์ โดยใช้หลัก KPA คือความรู้ กระบวนการ และค่านิยมหรือทัศนคติ เป็นคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ พวกนี้อยู่ในการทำงานทั่วไปของครูมันเป็นชิ้นงานของครู เราก็เอาไปโยงกับตัวบ่งชี้ อาจมีแบบสอบถามบ้างแต่ยังไม่สมบูรณ์เท่าไร”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 1)

“คือเราจะโยงการปฏิบัติจริง ดูผลงานที่เกิดขึ้นจริง ไม่เน้นการสร้างเครื่องมือมาเก็บข้อมูล แล้วก็เอามาดูตัวบ่งชี้ หรือมาตรฐานว่าผลงานนั้นสอดคล้องกับมาตรฐานหรือตัวบ่งชี้ไหน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 2)

3. ผู้ให้ข้อมูลในการประเมินภายใน

ผู้ให้ข้อมูลในการประเมินภายในของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจะมาจากหลายแหล่ง ได้แก่ ผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง ผู้บริหาร และชุมชน โดยจะขึ้นอยู่กับว่าเป็นมาตรฐานด้านใด ซึ่งโรงเรียนให้เหตุผลว่าการเก็บข้อมูลจากหลายแหล่งจะเป็นการยืนยันผลการประเมิน และทำให้ผลการประเมินเป็นที่น่าเชื่อถือได้

“ก็จะเป็นครูเป็นผู้ประเมิน แล้วก็ให้นักเรียน แล้วก็ผู้ปกครองประเมิน ส่วนใหญ่ผู้ปกครองจะประเมินความพึงพอใจเป็นส่วนใหญ่”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 1)

“ก็จะมีทั้งผู้ปกครอง บุคลากร ครู แล้วก็นักเรียน แล้วแต่มาตรฐาน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 2)

“ด้านผู้เรียนก็จะเป็นเด็กนักเรียนประเมิน หรือผลการเรียนก็จะได้จากปลายภาค ส่วนด้านครูกับผู้บริหาร ก็จะเป็นการประเมินกันเอง เปิดใจว่ามีอะไรแนะนำหรือไม่ ส่วนด้านครูก็จะมีกรณีพิเศษ บอกว่าครูคนไหนจะต้องปรับปรุงอะไร ชุมชนหรือคณะกรรมการสถานศึกษาก็จะมีบทบาทในการให้ข้อมูล ให้ข้อเสนอแนะ”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 3)

“ด้านนักเรียนก็นักเรียนเป็นคนให้ข้อมูล ด้านผู้บริหารก็จะมีผู้บริหาร ผู้ปกครองแล้วก็มีกิจกรรมบางตัวที่เกี่ยวข้องกับชุมชน เราก็จะส่งแบบประเมินให้ชุมชนด้วย”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 3)

“ส่วนใหญ่ก็จะเป็นครู โดยเฉพาะครูประจำชั้นก็จะรู้จักนักเรียนที่สุด มีให้เด็กประเมินตนเองบ้าง ส่วนด้านครูกับผู้บริหาร มันมีข้อมูลอยู่ที่ฝ่ายบริหารอยู่แล้ว ไม่มีปัญหาอะไร”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 1)

“ขึ้นอยู่กับมาตรฐาน มาตรฐานเด็กก็จะให้เด็ก แล้วก็ผู้ปกครอง เช่นเกี่ยวกับความกตัญญูก็จะให้แม่เขาประเมิน มาตรฐานครู ก็ให้ครูประเมิน แต่ก็มีให้เด็กประเมินบ้าง”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 1)

“การเก็บข้อมูลด้านผู้เรียน ก็มีกรรมการแต่งตั้งเป็นพิเศษไปประเมินแต่ละมาตรฐาน มีประมาณ 5-6 คน มีการประเมินตนเอง แล้วก็ให้ผู้ปกครองประเมินด้วย ส่วนด้านผู้บริหาร ก็จะมีครู มีนักเรียน มีคณะกรรมการสถานศึกษาประเมิน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกในระดับปรับปรุง 3)

“ด้านผู้เรียนก็จะเป็นนักเรียน ส่วนด้านครูก็จะประเมินตนเอง แล้วก็ให้ผู้บริหารประเมิน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 1)

“เกี่ยวกับการเรียนการสอนก็จะเป็นครูเป็นคนให้ข้อมูล มีผู้ปกครองมีส่วนร่วม ด้านผู้บริหาร ก็จะเป็นผู้บริหารประเมิน แล้วก็เอามาจากทุกภาคส่วนมาทำเป็นภาพรวม”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 3)

“ส่วนใหญ่ก็จะเป็นครูประเมิน มีให้นักเรียนประเมินตนเองบ้าง ส่วนด้านครูก็จะมีให้นักเรียนประเมิน ด้านผู้บริหาร ก็จะมีครู ชุมชน มีคณะกรรมการสถานศึกษาบ้าง โดยใช้แบบสอบถาม”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 1)

“ด้านผู้เรียน ก็จะเป็นฝ่ายวิชาการบ้าง มีนักเรียน แล้วก็ผู้ปกครองบ้างส่วนใหญ่มักจะเป็นด้านเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ส่วนด้านครูก็จะเป็นครูประเมินตนเองแล้วก็ประเมินเพื่อนครูด้วยกัน ผู้บริหารประเมิน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 1)

“เด็กจะให้ข้อมูล แต่ก็มีครู ผู้ปกครองเป็นผู้ประเมินด้วย โดยมีหนังสือแจ้งไป เป็นแบบประเมิน ส่วนในด้านผู้บริหารจะแบ่งเป็นส่วนแรกก็ให้ครูเป็นคนประเมิน แล้วก็ผู้ปกครองด้วย ส่วนใหญ่ก็เป็นผู้ปกครองที่มารับส่งนักเรียน ผู้ปกครองที่รับทราบข้อมูล ที่อยู่ในชุมชน โดยจะให้ไปเท่าที่เราจะประเมินได้”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 2)

“มีหลายฝ่ายนะ มีทั้งเด็ก ผู้ปกครอง ครู แต่ส่วนใหญ่ก็จะเป็นครูประเมิน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 3)

“มีทั้งเก็บข้อมูลจากนักเรียน ผู้ปกครอง ครู แล้วก็ชุมชน ขึ้นอยู่กับมาตรฐานนั้นๆ ส่วนใหญ่ผู้ปกครองกับชุมชนเราจะเก็บข้อมูลแบบที่เป็นความพึงพอใจมากกว่า”
(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 1)

“ปกติเราจะใช้แบบสอบถามนักเรียน เป็นกระดาษซึ่งมันเป็นขยะ แต่ตอนนี้เราจะใช้เป็นการประเมินจากครู โดยมีแบบประเมินให้ครูประเมิน มันจะเนียนเข้ากับเนื้อหา บางตัวบ่งชี้ก็จะมอบหมายให้นักเรียนเป็นคนสำรวจออกมา ก็จะเป็นการเรียนรู้ไปด้วยและเป็นการเก็บข้อมูลไปด้วย”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 1)

“แล้วแต่มาตรฐาน ถ้าด้านผู้เรียน ก็จะมีผู้ปกครอง เช่น เกี่ยวกับความมีระเบียบ ส่วนผลสัมฤทธิ์ก็จะเอามาจากฝ่ายวัดผล มีการเอาข้อมูลจากนักเรียน ผู้ปกครอง เพื่อน คนในชุมชน เราก็จะเอาแบบสอบถามไปแจกผู้นำชุมชน แล้วก็ทำกราฟสถิติออกมาในแต่ละมาตรฐาน ผู้ปกครองก็จะมีส่วนในตอนประชุมผู้ปกครอง”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 2)

“ก็จะเก็บจากหลายแหล่ง เป็นผลงานครู ครูประเมิน นักเรียนประเมินตนเองจากการทำงาน ผู้ปกครองบ้าง ชุมชนบ้าง”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 1)

“ส่วนใหญ่ก็นักเรียน แล้วก็ครูคอยประเมินผลการเรียน หรือเวลาเรียนในห้อง ถ้าเป็นด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ก็จะมีให้ผู้ปกครองประเมินด้วย ส่วนด้านผู้บริหารก็จะมีครูมีชุมชนเป็นคนประเมิน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 3)

“ประกอบไปด้วยหลายส่วน ถ้าเป็นข้อมูลด้านผลการเรียนก็จะเป็นฝ่ายการวัดและประเมินผลของโรงเรียน หรือถ้าเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ครูที่สอนก็จะมีมาให้คะแนนจิตพิสัย ครูก็ต้องคอยดูแล สังเกตนักเรียน หรือดูจากชิ้นงานที่มอบหมายให้นักเรียนทำ ก็จะมีให้นักเรียนประเมินผลงานของตัวเองด้วย”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 2)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการประเมินภายในของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่ามีรูปแบบการวิเคราะห์แตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการประเมินภายในจะเป็นผู้วิเคราะห์ หากโรงเรียนมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบรายมาตรฐาน ผู้รับผิดชอบแต่ละมาตรฐานก็จะวิเคราะห์มาตรฐานนั้น หากมีคณะกรรมการกลางในการประเมินภายใน หรือโรงเรียนไม่ได้มอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบในแต่ละมาตรฐาน ก็จะรวบรวมข้อมูล และร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลโดยคณะกรรมการกลาง โดยส่วนใหญ่โรงเรียนจะวิเคราะห์ข้อมูลเป็นภาพรวมของมาตรฐาน และจะวิเคราะห์ในช่วงปลายภาคการศึกษา

“ มีคณะครู แล้วก็คณะกรรมการสถานศึกษาบางคนที่มีความรู้เป็นผู้วิเคราะห์ จะทำออกมาเป็นเปอร์เซ็นต์ แผนภูมิ แผนภาพ”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายในในระดับพอใช้ 2)

“ทำกันตอนปลายภาค ผมเป็นหลักให้ มีกรรมการชุดหนึ่งช่วยหาข้อมูลดิบ แล้วร่วมกันวิเคราะห์ แล้วก็เข้าที่ประชุมว่าที่เข้าแปลผลถูกหรือไม่”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายในในระดับพอใช้ 1)

“ฝ่ายวัดผลจะเป็นผู้วิเคราะห์ แล้วก็ส่งไปให้ผู้รับผิดชอบแต่ละมาตรฐาน มารวบรวมสรุปผล แล้วส่งให้อาจารย์ใหญ่ อาจารย์ใหญ่จะตัดสินผลอีกที”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายในในระดับควรปรับปรุง 3)

“ให้ครูที่รับผิดชอบมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลในมาตรฐานนั้นๆ แล้วก็ทำออกมาเป็นสถิติ ร้อยละ มีเกณฑ์แล้วดูว่าต่ำหรือสูงกว่าเกณฑ์”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายในในระดับดี 1)

“คนที่รับผิดชอบ ใช้กลุ่มคนที่เราแบ่งไปมาร่วมกันวิเคราะห์ในแต่ละมาตรฐาน แล้วค่อยเอามาเข้าที่ประชุม”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายในในระดับควรปรับปรุง 2)

“ช่วยกันวิเคราะห์ มีครูที่รับผิดชอบก็จะรวบรวมข้อมูล แล้วก็วิเคราะห์ออกมา แล้วนำเสนอในที่ประชุมเพื่อช่วยกันสรุป หาข้อเสนอแนะ จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายในในระดับพอใช้ 2)

“ช่วยกัน ครูที่รับผิดชอบก็จะรวบรวมข้อมูล แล้ววิเคราะห์ออกมา ส่วนใหญ่เป็นความถี่ ร้อยละ แล้วก็มาร่วมกันสรุปผล แปลผลออกมา ก่อนจะเป็นรายงานประเมินตนเอง”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 3)

“ก็จะช่วยกัน ทำงานเป็นทีม ทีมด้านผู้เรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครู ช่วยกันวิเคราะห์สรุปผล แล้วเอามาคุยด้วยกันว่าส่วนไหนควรปรับปรุงบ้าง”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 2)

“หัวหน้ามาตรฐานจะวิเคราะห์และสรุปแต่ละหัวข้อ แล้วส่งมาที่ส่วนกลางรวบรวม”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 2)

“จะให้หัวหน้ามาตรฐานสรุปแต่ละมาตรฐานนั้น ว่ามีจุดแข็งจุดอ่อน ข้อเสนอแนะอย่างไร แล้วรวบรวมกัน โดยจะมีคณะกรรมการการประเมินภายในอยู่”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 3)

“จะมีคณะกรรมการส่วนกลางคอยรวบรวมวิเคราะห์ สรุปผลการประเมินออกมาเป็นรูป เล่ม แล้วก็ส่งให้ผู้รับผิดชอบดู”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 2)

5. การตรวจสอบผลการประเมิน

จากการสัมภาษณ์การตรวจสอบผลการประเมินของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการตรวจสอบผลการประเมินภายในอย่างเป็นทางการ เป็นการพิจารณา มาตรฐานที่มีปัญหาว่าเกิดจากอะไร แล้วจึงไปแก้ปัญหาในปีต่อไป และผู้ที่เป็นผู้ตรวจสอบผลคือ ผู้บริหารสถานศึกษา

“พี่เป็นคนตรวจสอบก่อน แล้วก็ส่งไปให้ผู้บริหารดู แต่ก็ไม่ค่อยเป็นทางการมาก เพราะ ผลมันออกมาแล้ว ถ้าจะเปลี่ยนก็ต้องไปทำใหม่ ซึ่งไม่มีเวลา”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 1)

“อาจารย์ใหญ่จะเป็นคนตรวจสอบผลการประเมิน จะดูมาตรฐาน ถ้ามีปัญหา ก็จะถาม หรือส่งผลกลับไปให้ทำใหม่”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 3)

“ไม่ค่อยมีการตรวจสอบผล ส่วนใหญ่ก็จะดูว่าผลมัน ok หรือเปล่า เพราะมันออกมาเป็นตัวเลข มันมาจากการประเมินแล้ว แล้วก็ให้อาจารย์ใหญ่เป็นคนดูเรื่องนี้”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 2)

“ส่วนใหญ่ผลจะเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย การตรวจสอบผลการประเมินก็จะเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร จะดูภาพรวมของโรงเรียน ส่วนใหญ่ก็จะเปิดใจคุยกัน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 3)

“ก็จะดู ถ้าเปอร์เซ็นต์มันมากเกินไป ก็จะถามครูที่รับผิดชอบมาตรฐานนั้น เขาก็จะบอกว่าเด็กทำมาแบบนี้ เราก็ต้องไปดูที่แบบสอบถาม แล้วก็ปรับเลย เพราะถ้าเราเอาผลนั้นมาใช้ การประเมินในปีต่อไปจะลำบาก มันจะแย่งเพราะปีนี้มันมากแล้ว”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 2)

“จะมีการตรวจสอบผลการประเมินโดยหัวหน้างานประกันคุณภาพ เพราะเราต้องรายงานผลต่อเขตพื้นที่ เรียกว่าเป็นรายงานพัฒนาคุณภาพ แต่โดยส่วนใหญ่ผลก็จะเป็นที่ยอมรับ ไม่ค่อยมีปัญหา”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 1)

“ก็จะมีกลุ่มหนึ่งสรุปใช้ใหม่ แล้วก็จะมีอีกทีมตรวจสอบความถูกต้อง เรียบเรียงออกมาเป็นรูปเล่ม”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 2)

“ก็จะมีคณะกรรมการช่วยกันวางระบบ คงไม่ถึงขั้นตรวจสอบ แต่จะเป็นการดูความเป็นไปได้ของผลมากกว่า”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 3)

“ส่วนใหญ่ก็จะเป็นครู แล้วก็ผู้บริหารตรวจสอบอีกที”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 1)

6. การจัดทำรายงานประเมิน

จากการสัมภาษณ์และการศึกษารายงานประเมินตนเองของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างพบว่า โรงเรียนจะจัดทำรายงานประเมินตนเองทุกปี โดยจะใช้แนวทางในการเขียนตามรูปแบบการประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จะแตกต่างกันในเรื่องของมาตรฐาน ซึ่งแต่ละโรงเรียนจะรายงานผลการประเมินรายมาตรฐานตามมาตรฐานที่โรงเรียนกำหนด มีการรายงานจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และแนวทางในการพัฒนา นอกจากนี้บางโรงเรียนจะมีการจัดทำรายงานออกเป็น 2 ฉบับ คือ รายงานประเมินตนเอง (SAR) และรายงานพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา สามารถแบ่งประเด็นเรื่องการจัดทำรายงานประเมินได้เป็น 3 ประเด็น ดังนี้ 1) มีคณะจัดทำรายงานประเมินภายใน 2) อาจารย์ที่รับผิดชอบการประเมินภายในเป็นผู้จัดทำรายงานประเมินภายใน และ 3) อาจารย์ในโรงเรียนร่วมกันทำรายงานประเมินภายใน

6.1 มีคณะจัดทำรายงานประเมินภายใน

“การทำรายงาน ก็จะมีกลุ่มคนทำ เป็นคณะกรรมการจัดทำ แล้วก็ส่งให้ผู้บริหารตรวจสอบอีกรอบ”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 1)

“ก็จะทำกันปลายปี มีกลุ่มคนทำโดยเฉพาะ แล้วก็จะมีการไปร่วมทำกับโรงเรียนใน Cluster เดียวกัน ประมาณ 5-6 โรงเรียน ช่วยกันทำ”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 3)

“มีคนทำเฉพาะ โดยมีข้อมูลที่ครูทำเรียบร้อยแล้ว แล้วส่งฝ่ายจัดทำรายงาน ส่วนใหญ่ก็เป็นฝ่ายผู้บริหาร ผลประเมินส่งที่ผู้บริหาร ขึ้นอยู่กับว่าเขาอบหมายให้ใครทำ”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 1)

“มีคณะกรรมการดูแลอยู่ โดยครูที่ทำในแต่ละมาตรฐานก็จะสรุปผลข้อมูลส่งมาให้คณะกรรมการ คณะกรรมการก็จะรวบรวมตรวจสอบ แล้วก็จัดทำออกมาเป็นรูปเล่มรายงานประเมินตนเอง เอาเข้าที่ประชุม แล้วจึงออกมาเป็นเล่มวารสารที่จะใช้เผยแพร่”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกควรปรับปรุง 3)

6.2 อาจารย์ที่รับผิดชอบการประเมินภายในเป็นผู้จัดทำรายงานประเมินภายใน

“ก็จะมีคณะครูที่รับผิดชอบสรุปแล้วก็วิเคราะห์ออกมาเป็นรูปเล่ม แล้วเอามาเข้าที่ประชุม รายงานผลให้ครูทุกคนรับทราบว่ามีอะไรไม่ถูกบ้าง หรือมีอะไรต้องแก้ไขบ้าง”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายในในระดับพอใช้ 2)

“มีผู้ดูแลระบบพัฒนาประกันคุณภาพ 1 คน หัวหน้ากลุ่มบริหารงบประมาณ ดูแลการประเมิน 1 คน ช่วยกันทำ โดยมีหัวหน้ากลุ่มสาระช่วยด้วย”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายในในระดับควรปรับปรุง 1)

“จะแบ่งกันทำแต่ละฝ่าย ฝ่ายใครฝ่ายมันที่รับผิดชอบมาตรฐานไป แต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้อง กับมาตรฐานจะมาสรุปร่วมกัน แล้วจะเอามารวมกันตรงกลาง”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายในในระดับควรปรับปรุง 3)

“ครูทำกับอาจารย์อีกท่าน แล้วมีอาจารย์ใหญ่เป็นที่ปรึกษา”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายในในระดับพอใช้ 2)

6.3 อาจารย์ในโรงเรียนร่วมกันทำรายงานประเมินภายใน

“ช่วยกันทำทุกคนในโรงเรียน แต่จะมีการแบ่งกลุ่มเป็นฝ่ายๆ อยู่แล้ว แล้วแต่ละฝ่ายจะมี กิจกรรมโครงการสนับสนุน แล้วก็จะมีหัวหน้าแต่ละฝ่ายเพื่อบริหารโครงการให้สำเร็จ เวลาถึง ปลายปีการศึกษา ก็จะร่วมกันสรุปในแต่ละฝ่ายว่าสิ่งที่ทำไปมีผลการประเมินเป็นอย่างไรบ้าง แล้ว ค่อยเอามารวมกัน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายในในระดับพอใช้ 3)

“ก็จะช่วยกันทำ มีอาจารย์ใหญ่ดูแลภาพรวม”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายในในระดับควรปรับปรุง 2)

7. การเผยแพร่ผลการประเมิน

จากการสัมภาษณ์โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการเผยแพร่ผลการประเมินภายในพบว่า โรงเรียนมีแนวคิดและมีการปฏิบัติให้มีการเผยแพร่ผลการประเมินภายในในแต่ละรอบปีให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบอย่างทั่วถึง มีการรายงานผลโดยการจัดประชุมครู ประชุมผู้ปกครอง และประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา โดยจะมีการจัดทำรูปเล่มรายงานประเมินตนเอง บางโรงเรียนจะมีการจัดทำเอกสารเผยแพร่ผลงานและผลการประเมินประจำปี เพื่อเผยแพร่ให้สาธารณชนรับทราบ แต่บางโรงเรียนจัดทำแต่ไม่ได้มีการนำไปแจกหรือเผยแพร่ ในส่วนของ ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษานั้น พบว่า โรงเรียนจะเผยแพร่ผลการประเมินภายในเป็นภาพรวม จะไม่ได้เผยแพร่ผลการประเมินในรายมาตรฐานและตัวบ่งชี้

“ก็จะเป็นการประชุมครู ผู้ปกครอง ส่วนชุมชนก็จะเห็นจากกิจกรรมของโรงเรียน เราก็มีการจัดทำเอกสารไว้ แต่เราไม่ได้เอาไปให้เขาดู เอกสารพวกนี้ต้องปรับปรุงเสมอ แต่เราก็เปิดให้ดูเอกสารต่างๆ ได้”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 2)

“ก็จะเรียกประชุมหลังจากมีการประเมินสรุปผลแล้ว แล้วก็มีการแจ้งให้ทราบโดยทั่วกัน เป็นบอร์ด มันเป็นข้อกำหนดว่าจะต้องแจ้งในที่ที่คนทั่วไปรับทราบ”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 3)

“ประชาสัมพันธ์ผ่านที่ประชุม ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาก็จะบอกผลการประเมินคุณภาพ ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องใหญ่ๆ แนวทางการพัฒนา เขาก็จะให้ข้อเสนอแนะ อำนวยความสะดวกถ้าโรงเรียนต้องการความช่วยเหลือ”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 2)

“มีการประชุมเพื่อบอกผลการประเมิน ก็จะเป็นการประชุมครู ส่วนผู้ปกครองก็จะประชุมตอนก่อนเปิดเทอมแล้วก็คณะกรรมการสถานศึกษาจะมีประชุมทุกปีอยู่แล้ว ก็จะมีการรายงานว่าในปีที่ผ่านมาโรงเรียนดำเนินการอะไรบ้าง ผลการดำเนินงานเป็นอย่างไร มีข้อเสนอแนะ ข้อควรปรับปรุงอย่างไรบ้าง ก็จะมีให้เขาช่วยเสนอด้วย”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 3)

“จัดทำเป็นรายงาน เป็นรูปเล่มรายงานประเมินตนเองแล้วเราก็ประชุมครู รายงานผลให้เขาทราบ ผู้ปกครองก็รับทราบตอนประชุมผู้ปกครอง แต่ก็ก็จะบอกเป็นภาพรวมๆ เพราะเขาก็ไม่ได้สนใจในรายละเอียดเท่าไร ส่วนคณะกรรมการสถานศึกษาก็จะมีการประชุมอยู่เรื่อยๆ ก็จะบอกผลการประเมินของเราให้เขารับทราบ เพราะมันเป็นกฎหมายอยู่แล้วว่าจะต้องให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมด้วย”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 1)

“ก็มีการเอาผลเข้าที่ประชุมครู ว่าครูแต่ละคนคิดอย่างไร แล้วก็ทำออกมาเป็นรายงาน มีเอาไปรายงานให้ผู้ปกครองกับคณะกรรมการสถานศึกษารับทราบตอนที่มีการประชุม ส่วนตัวรายงานไม่ได้มีการแจก แต่ถ้าคนภายนอกต้องการดู ก็มาดูได้ที่ผู้บริหาร ส่วนนี้จะอยู่ที่ผู้บริหาร”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 3)

“มีรายงานประเมินตนเอง ก็เปิดโอกาสให้คนภายนอกมาดูได้ แต่ต้องขออนุญาตทางผู้บริหาร เพราะส่วนนี้จะเก็บไว้ที่ผู้บริหาร แต่จะไม่ได้เอาไปเผยแพร่ทั่วไป ส่วนใหญ่ก็จะเผยแพร่ให้ครู ผู้ปกครอง แล้วก็คณะกรรมการสถานศึกษาเวลานัดประชุม”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 3)

“ก็จะมีออกมาเป็นรูปเล่มรายงาน แต่โรงเรียนก็ไม่ได้เอาไปแจกให้ใคร ถ้าใครจะเข้ามาดูก็ได้ แต่ก็ต้องติดต่อทางผู้บริหาร”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 3)

“โรงเรียนเราจะทำเป็นวารสาร เป็นเล่มออกมาแจกทั่วไปเลย ชุมชนใกล้ๆ ก็ได้ จะมีเป็นเล่มแบบนี้ทุกปี เพื่อบอกว่าโรงเรียนดำเนินการอะไรไปบ้างในรอบปี แล้วผลที่ได้ออกมาเป็นอย่างไร”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกควรปรับปรุง 3)

“ทำเป็น SAR แล้วเราก็จะเอาไปแจกให้ทุกกลุ่มสาระ แล้วก็จะมีทำเป็นแผ่นพับไว้แจกให้ชุมชน คือเราไม่เอา SAR เล่มใหญ่ให้ แต่จะแจกเป็นแผ่นพับเล็กๆ ก็จะเป็นการรายงานย่อๆ มีรายงานคุณภาพของผู้เรียน ผู้เรียนเป็นอย่างไร เราทำอะไรไปบ้าง การบริหารจัดการเป็นอย่างไร”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 3)

8. ปัญหาและแนวทางแก้ไข

ปัญหาและอุปสรรคในการทำประเมินภายใน จากการสัมภาษณ์โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจะพบปัญหาและอุปสรรคในการทำประเมินภายใน แบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ 1) เวลาไม่เพียงพอ เนื่องจากภาระงานของครูมีจำนวนมาก ทำให้ครูส่วนใหญ่ไม่มีเวลาในการเก็บข้อมูลหรือให้ข้อมูลอย่างจริงจัง 2) ความตระหนัก และการเอาใจใส่ในการเก็บข้อและการให้ข้อมูลแนวทางแก้ไขโรงเรียนส่วนใหญ่จะแก้ไขโดยการพยายามมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบมาตรฐานให้ตรงกับสายงาน หรือดึงผลงานหรือเอกสารหลักฐานที่ครูทำในงานประจำให้เข้ากับมาตรฐานรวมทั้งสร้างความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินภายใน ให้ครูทุกคนเห็นความสำคัญของการประเมินภายใน และไม่คิดว่าการประเมินภายในเป็นการเพิ่มภาระงาน

8.1 เวลาไม่เพียงพอ

“บางทีมันมีงานเยอะ อย่างตัวครูเองจะต้องมีหน้าที่ไปนิเทศตามตารางที่วางไว้ แต่พอถึงเวลาจริงๆ มันมีงานอื่นเข้ามา ทำให้ทำไม่ได้ตามที่วางแผนไว้ ส่วนใหญ่ครูก็จะมีภาระงานมาก ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาในการเก็บข้อมูลอย่างจริงจัง”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายในในระดับควรปรับปรุง 2)

“ระยะเวลาสั้นๆ การติดตามลำบาก เพราะอาจารย์ทุกคนมีภาระสอน ครูก็สอน ก็ต้องใช้เวลาช่วงเช้าหรือเย็นในการติดตามข้อมูล หรือคอยกระตุ้นให้ครูเขาเก็บข้อมูลอยู่เรื่อยๆ”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายในในระดับควรปรับปรุง 1)

“ภาระงานเยอะ มีงานนโยบายด้วย แล้วถึงงบประมาณ คือโรงเรียนไม่สามารถดำเนินกิจกรรมอะไรได้อย่างเบ็ดเสร็จ ทำให้ในการวางแผนทำอะไรก็ตามไม่ว่าจะจัดกิจกรรม หรือการประเมินผลมันทำลำบาก”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายในในระดับควรปรับปรุง 2)

“ครูมีงานเยอะ เวลาที่ให้กับการทำประเมินก็น้อย มันเลยได้ไม่เต็มที่”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายในในระดับดี 2)

“การประเมินผู้เรียน ส่วนใหญ่ใช้แบบสอบถาม ในระดับใดๆ ก็จะได้คำตอบ แต่ระดับเล็กเขาอ่านแล้วจะงง ก็เลยเสียเวลา”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายในระดับพอใช้ 1)

“การประเมินไม่ตรงตามเวลา เรากำหนดไว้แล้วลักษณะว่าบุคลากรงานเยอะ ก็ต้องใช้ เวลา เราก็แก้ไขโดยในบางมาตรฐานที่สามารถเก็บข้อมูลได้แต่เนิ่นๆ ก็ให้อาจารย์ที่รับผิดชอบ มาตรฐานนั้นทยอยทำไป จะได้ไม่มากองอยู่ที่เดือนใดเดือนหนึ่ง”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 2)

“ครูจะทุ่มเทได้ไม่เต็มที่ เพราะงานมันซ้อนกัน เวลาที่ให้กับการประเมินภายในก็จะน้อย เพราะมีทั้งงานนโยบาย แล้วก็งานสอน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 3)

“ครูมีงานเยอะ มีเวลาน้อย ความเข้าใจน้อย ความกระตือรือร้นก็น้อย”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 2)

“ระยะเวลา คือเราต้องประเมินปลายปี มันจะมีแค่ มกราคม กุมภาพันธ์ แล้วช่วงนี้เป็นช่วงที่มีกิจกรรมเยอะมาก มีการสอบปลายภาค สอบประเมินคุณภาพการศึกษาของ กทม. มันทำให้เวลาถูก บีบ ซึ่งต้องไปเอาเวลาไปทำกิจกรรม เรื่องอื่นไม่มีปัญหา แต่ถ้าเราจะวัดต้นปี ซึ่งมันก็ไม่ได้ เพราะ ยังไม่ได้ดำเนินการอะไรเลย ผลการประเมินมันก็จะไม่ได้เกิดจากการดำเนินงานในรอบปีนั้น”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 2)

“มีการเปลี่ยนมาตรฐานบ่อย ครูไม่ค่อยมีเวลาอยู่แล้ว พอเปลี่ยนมาตรฐาน ก็ต้องมา ศึกษากันใหม่ ทำให้เสียเวลามาก”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 2)

“งานของครูมันเยอะ ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาทำตรงนี้ อีกอย่างคือ มันยากในการเขียนรายงาน งาน ครูส่วนใหญ่มีอายุมากแล้วก็จะไม่ค่อยมีความสามารถในด้านนี้ ทำให้เสียเวลาในการทำตรง นี้มาก”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 3)

“ทำไม่ทัน มีเวลาน้อยเพราะงานเยอะ ก็ต้องช่วยกันทำให้เสร็จ”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 1)

8.2 บุคลากรขาดความตระหนักและการเอาใจใส่ในการประเมินภายใน

“ข้อมูลที่ได้มาบางทีมันไม่ชัด มันก็จะผิดตั้งแต่ต้น คือ คนให้ข้อมูลเขาก็ให้ไปส่งๆ บางทีมันก็ไม่ตรง อาจจะช่วยเขาไม่ตระหนักเห็นความสำคัญของการประเมิน หรือด้วยเวลาก็ตาม”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 1)

“การรับรู้ของคนไม่เท่ากัน อาจารย์ที่มีอายุมากบางท่านจะไม่เข้าใจ ก็จะแก้ไขโดยการสร้างความเข้าใจ แล้วก็คุยกันบ่อยๆ ช่วยเหลือกันในการทำเครื่องมือ หรือเก็บข้อมูล”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 3)

“ครูบางคนรับไม่ได้ คือหลายคนก็หลายความคิด เขายังไม่เข้าใจ

ว่าการประเมินภายในเป็นอย่างไร ก็จะมีต่อต้านบ้าง แต่ก็ไม่มาก”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 3)

“ส่วนตัวคิดว่า ถ้าเรารับผิดชอบในงาน ก็ควรหาปัญหาที่แท้จริงว่าคืออะไร คืออาจารย์บางท่านเนี่ย คือจะใช้เครื่องมือแบบเดิมๆ ไม่คิดที่จะเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง ถ้าเราปรับให้มันดีขึ้นหาปัญหาที่แท้จริง เสียเวลากับมันไปบ้าง แต่มันก็จะทำให้ได้ข้อมูล และแก้ปัญหาได้ถูกต้อง”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 3)

“ตัวบุคคล คนยังไม่เข้าใจการประเมินคุณภาพ คนต้องศึกษา ครูโดยทั่วไปมีภาระงานเขาก็ไม่มานั่งศึกษาเรื่องนี้ คนกลุ่มหนึ่งยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานคุณภาพการศึกษาเท่าที่ควร”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 1)

“ครูไม่อยากทำ”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 1)

“ความยุ่งยากของระบบที่ต่อเป็นทอดๆ ความฉ้อฉลของข่าวสาร เราควรพยายามสร้างระบบของตัวเอง แล้วให้โรงเรียนตอบสนอง”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 3)

“เราวิเคราะห์ปัญหาไม่แตก เกิดการไม่ยอมรับ ต้องคุยกัน พยายามเข้ากลุ่ม วิเคราะห์ปัญหา”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 1)

“ความเข้าใจ ความตระหนัก เพราะมันเป็นเรื่องการเปลี่ยนแปลง มันต้องมีคนไม่เข้าใจ ถ้าเขาไม่ได้ยอมรับซึ่ง ขนาดเราไปอบรมลึกซึ่งยังไม่ค่อยเข้าใจเลย แต่มันเป็นบทบาทที่เราต้องทำ แต่อาจารย์ที่เรามาขยายต่อ ความเข้าใจก็น้อยลง พอไม่เข้าใจอาจารย์ก็จะอึดอัด ถามว่า อาจารย์พร้อมให้ความร่วมมือหรือไม่ ก็ให้ แต่ด้วยความไม่เข้าใจทำให้ดูเหมือนจะต่อต้าน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 1)

“การสร้างเครื่องมือ บางทีครูยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือพวกนี้เพียงพอ แล้วก็ทำให้สร้างออกมาไม่ตรงกับที่ต้องการวัด”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 2)

9. ข้อเสนอแนะในการทำประเมินภายใน

โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้ให้ข้อเสนอแนะในการที่จะดำเนินงานประเมินภายในให้มีประสิทธิภาพ แบ่งได้เป็น 4 ประเด็น คือ 1) การให้ความสำคัญกับบุคคล คือ สร้างความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินภายในให้กับครูทุกคนเพื่อให้ทุกคนเห็นความสำคัญของการประเมินภายใน เข้าใจหลักการและสามารถดำเนินการประเมินภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งผู้บริหารก็เป็นส่วนสำคัญในการที่จะส่งเสริมให้การดำเนินงานประเมินภายในมีคุณภาพ 2) มีการกระตุ้น ติดตาม ตรวจสอบเป็นระยะ เพื่อให้เกิดการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง 3) ควรจะมีแบบฟอร์ม รูปแบบ หรือตัวอย่างเครื่องมือจากหน่วยงานกลาง เพื่อให้แต่ละโรงเรียนนำมาปรับใช้ให้เกิดมาตรฐานเดียวกัน และ 4) การวางกรอบการประเมินให้ชัดเจน และดำเนินงานประเมินภายในตามกรอบที่วางไว้

9.1 การให้ความสำคัญกับตัวบุคคล

“ควรเน้นที่ตัวบุคคล ผู้ประเมินควรตระหนักว่ามันเป็นหน้าที่ที่จะต้องทำให้มันได้ผลตามจริง”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 3)

“ต้องทำจริงจัง จริงใจ ครูบางคนก็ประเมินแบบลักแต่ว่าประเมิน มันจะทำให้คุณภาพของการประเมินมันไม่ตรง ดังนั้นควรจะทำกันอย่างจริงจังและจริงใจด้วย”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 1)

“ผู้บริหาร ถ้าผู้บริหารให้ความสำคัญก็จบ สิ่งที่ว่าโรงเรียนต่างๆ จะให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพ เพราะถ้าประกันคุณภาพสำเร็จอย่างอื่นก็สำเร็จ ดังนั้นผู้บริหารต้องเป็นหลักงานที่ออกมา ก็จะ ok”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 1)

“ผู้บริหารต้องประชุมบ่อยๆ หาแนวทางวิธีการให้ครูรู้มากขึ้น หรือมีการจัดอบรมชี้แจงให้ครูทุกคน เพราะบางทีเอาแค่ตัวแทนไป ครูเขาก็จะไม่รับทราบโดยตรง ถ้าครูเขาได้ฟังโดยตรงมันจะเป็นแรงกระตุ้น ก็น่าจะดีขึ้น”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 2)

“เริ่มจากต้นปี เราต้องบอกผู้บริหารให้ควบคุม วางแผน ติดตามผล มีระบบการตรวจสอบคุณภาพที่รัดกุม จะทำให้เกิดความต่อเนื่อง มีการพัฒนามากขึ้น คำนึงถึงตัวบ่งชี้ มาตรฐาน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 2)

“อยากจัดอบรมครู ให้เขาทราบถึงข้อดีข้อเสียและหลักการประเมิน เพราะอาจารย์บางท่านที่เพิ่งเข้ามาจะไม่เข้าใจ การเขียนรายงานยังไม่ถูกต้อง หากมีการจัดอบรมเกี่ยวกับการประเมินอย่างต่อเนื่องก็จะเป็นการสร้าง ความเข้าใจและความตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญของการประเมิน แล้วจะทำให้ครูทำงานออกมาได้ดี”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 1)

“โรงเรียนต้องชี้แจงให้มาก ส่วนของหน่วยงานเบื้องบนต้องสร้างความเข้าใจ หาวิธีอบรมชี้แจงแนวทาง สร้างความตระหนักให้ครูบ่อยๆ เพราะถ้าเข้าใจก็จะมีใครต่อต้าน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 1)

9.2 มีการกระตุ้น ติดตาม ตรวจสอบเป็นระยะ

“ครูหรือหัวหน้าฝ่ายต้องประชุมวางแผนก่อนโรงเรียนเปิด มีการทดสอบตรวจทานเป็นระยะถี่มากขึ้น เช่น อาจจะเป็นเดือน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 3)

“หน่วยงานต้นสังกัดต้องทำความเข้าใจกันให้ชัดเจน สมศ. สพฐ. เขต ควรชี้แนวทางในการประเมินเดียวกัน ไม่ใช่ต่างคนต่างสร้างมาตรฐานขึ้นมา”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 3)

“หาเวลาให้มากขึ้น โอกาสที่ครูจะว่าง สมองไปรงมาคิดอะไรจะน้อย ดังนั้นควรมีเวลาให้กับการทำตรงนี้มากขึ้น”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 1)

“ทำเป็นระยะๆ อย่าทิ้งห่าง มันจะเป็นการตื่นตัว การประเมินคือการทำงานแล้วมีหลักฐาน มันอยู่ที่ระดับการบริหาร ต้องบริหารงานและบริหารคนให้ดี”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 1)

“มีการนิเทศ ติดตาม ข้อมูลจะต้องมีคนเก็บข้อมูลโดยเฉพาะ เพราะเวลาเก็บข้อมูลมีการตกหล่น เวลาทำ SAR ก็จะต้องย้อนกลับไปหา ถ้ามีคนเก็บข้อมูลโดยเฉพาะ ก็จะทำให้มีประสิทธิภาพ และรวดเร็ว บางทีเวลาเราทำ เราต้องการข้อมูล แต่ข้อมูลไปอยู่อีกฝ่าย เขามีภาระงานก็เอาข้อมูลลำบาก ดังนั้นควรมีการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 1)

9.3 ควรจะมีแบบฟอร์ม รูปแบบ หรือตัวอย่างเครื่องมือจากหน่วยงานกลาง

“น่าจะมีแบบฟอร์มว่าจะทำอย่างไร การคัดกรองจะได้เหมือนกันทุกโรงเรียน ตอนนี้แต่ละโรงเรียนก็ต่างคนต่างทำ เอามาเปรียบเทียบกันลำบาก”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 1)

“น่าจะมีตัวอย่างมาให้ มีเครื่องมือมาให้ หรือว่ามีรายละเอียด หัวข้อที่จะต้องเขียนหรือหัวข้อที่จะต้องทำให้ละเอียดออกมาเลย โรงเรียนจะได้ง่ายต่อการนำมาปฏิบัติ”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 3)

“ต้องมีความเป็นกลางของเครื่องมือ ตัวชี้วัด จริงๆ ผมอยากให้ส่วนกลางออกมาเลยว่าจะวัดมาตรฐานต่างๆ ได้อย่างไร เอาอะไรวัด หาความเป็นมาตรฐานทั้งการประเมินภายในและการประเมินภายนอก บางจุดผมอยากให้มันเป็นกลาง วัดได้”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 2)

“ให้มีคนภายนอกที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน และมีความรู้มาช่วยดู”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 2)

“อย่าใช้ความเกรงใจ ต้องบอกกันตรงๆ ดูข้อบกพร่องจริงๆ แล้วก็ให้ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 2)

9.4 การวางกรอบการประเมินให้ชัดเจน และดำเนินงานประเมินภายในตามกรอบที่วางไว้

“การประเมินภายในควรวางกรอบแนวทางเป็นระยะ เพราะมันจะเป็นเครื่องบ่งบอกเครื่องกระตุ้นบุคลากร เป็นการบ่งบอกการพัฒนา มีการแนะนำได้ถ้าไม่มีการพัฒนา แต่คนที่ประเมินและคนที่ถูกประเมินต้องมีความเข้าใจตรงกัน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 2)

“ก็ทำให้มันเป็นระบบ มีการวางแผนต้นปีร่วมกัน แล้วก็ติดตามผลเรื่อยๆ จะทำให้กระตุ้นให้ครูเขาไม่ละเลยงานประเมิน งานประกัน ก็จะทำให้เก็บข้อมูลได้ตรง”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 3)

“กำหนดกรอบการประเมินให้ชัดเจน ศึกษาดูว่ามาตรฐานเกี่ยวข้องกับอย่างไรกับการดำเนินงานของโรงเรียน วางแผนตามกรอบที่กำหนด บางคนให้เหมาะสมกับงาน ไม่งั้นจะทำให้เกิดความรู้สึกไม่อยากทำ แล้วจะทำให้ผลเบี่ยงเบนไป”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 1)

“ตั้งเป้าอะไรไว้ ต้องทำโครงการหรือกิจกรรมให้สอดคล้องกับเป้านั้น มีโครงการมารองรับหาผู้รับผิดชอบขึ้นมา”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 1)

“สร้างระบบประกันโดยการระดมสมอง เกณฑ์ที่ตั้งในแต่ละปีก็ควรเพิ่มขึ้น และให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาดูแลจริงจัง ให้ครูเห็นความสำคัญ ร่วมมือกันทำให้มาตรฐานสูงขึ้น”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกในระดับควรปรับปรุง 2)

“ควรมีการประเมินเชิงประจักษ์ เป็นรายบุคคล โดยส่วนใหญ่จะทำกันเป็นภาพรวม แต่ถ้าทำเป็นรายบุคคลจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น แล้วก็อาจมีการตอบแทนหรือเสริมแรงให้กับครูด้วย เพื่อกระตุ้นให้เขาสนใจ และใส่ใจ”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกในระดับควรปรับปรุง 2)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.8 (ต่อ) สรุปข้อมูลเชิงคุณภาพของการประเมินภายในของโรงเรียน

รายการที่ปฏิบัติ	ขนาด/ผลการประเมินภายนอกของโรงเรียน															รวม																			
	เล็ก/ค1	เล็ก/ค2	เล็ก/ค3	เล็ก/พอใช้1	เล็ก/พอใช้2	เล็ก/พอใช้3	เล็ก/ควรปรับปรุง1	เล็ก/ควรปรับปรุง2	เล็ก/ควรปรับปรุง3	กลาง/ค1	กลาง/ค2	กลาง/ค3	กลาง/พอใช้1	กลาง/พอใช้2	กลาง/พอใช้3		กลาง/ควรปรับปรุง1	กลาง/ควรปรับปรุง2	กลาง/ควรปรับปรุง3	ใหญ่/ค1	ใหญ่/ค2	ใหญ่/ค3	ใหญ่/พอใช้1	ใหญ่/พอใช้2	ใหญ่/พอใช้3	ใหญ่/ควรปรับปรุง1	ใหญ่/ควรปรับปรุง2	ใหญ่/ควรปรับปรุง3	ใหญ่/พิเศษ/ค1	ใหญ่/พิเศษ/ค2	ใหญ่/พิเศษ/ค3	ใหญ่/พิเศษ/ควรปรับปรุง	ใหญ่/พิเศษ/ควรปรับปรุง		
1.2 มาตรฐานที่ใช้ในการประเมินภายใน																																			
-จาก สมศ.							✓	✓	✓	✓	✓									✓														8	
-จาก สมศ. สำนักงานเขตพื้นที่ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน									✓																	✓									2
-จาก สมศ. และสำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร		✓		✓								✓					✓																	5	
-จาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน																	✓												✓		✓			4	
1.3 การแบ่งหน้าที่ของผู้รับผิดชอบ																																			
-มีผู้รับผิดชอบแต่ละมาตรฐาน			✓				✓	✓	✓								✓							✓	✓		✓							14	
-มีผู้รับผิดชอบมาตรฐานแต่ละด้าน	✓									✓	✓																							4	
-มีผู้รับผิดชอบตามตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวข้องกับงาน																											✓		✓	✓	✓				4

ตารางที่ 4.8 (ต่อ) สรุปข้อมูลเชิงคุณภาพของการประเมินภายในของโรงเรียน

รายการที่ปฏิบัติ	ขนาด/ผลการประเมินภายนอกของโรงเรียน																												
	เล็ก/ค 1	เล็ก/ค 2	เล็ก/ค 3	เล็ก/พอใช้ 1	เล็ก/พอใช้ 2	เล็ก/พอใช้ 3	เล็ก/ควรปรับปรุง 1	เล็ก/ควรปรับปรุง 2	เล็ก/ควรปรับปรุง 3	กลาง/ดี 1	กลาง/ดี 2	กลาง/ดี 3	กลาง/พอใช้ 1	กลาง/พอใช้ 2	กลาง/พอใช้ 3	กลาง/ควรปรับปรุง 1	กลาง/ควรปรับปรุง 2	กลาง/ควรปรับปรุง 3	ใหญ่/ดี 1	ใหญ่/ดี 2	ใหญ่/ดี 3	ใหญ่/พอใช้ 1	ใหญ่/พอใช้ 2	ใหญ่/พอใช้ 3	ใหญ่/พิเศษ/ดี 1	ใหญ่/พิเศษ/ดี 2	ใหญ่/พิเศษ/ดี 3	รวม	
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล																													
-เน้นการสร้างเครื่องมือตามมาตรฐาน	✓	✓		✓	✓	✓				✓	✓	✓			✓	✓	✓		✓	✓								✓	16
-เน้นการวิเคราะห์ผลงานให้เข้ากับมาตรฐาน																			✓							✓	✓		5
3. ผู้ให้ข้อมูล																													
-มีการเก็บข้อมูลจากนักเรียน	✓			✓	✓				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓				✓	✓	✓	✓	19
-มีการเก็บข้อมูลจากครู	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	36
-มีการเก็บข้อมูลจากผู้บริหาร	✓				✓				✓				✓	✓										✓					7
-มีการเก็บข้อมูลจากผู้ปกครอง				✓					✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓			✓	✓					✓	✓			13
-มีการเก็บข้อมูลจากชุมชน					✓				✓	✓								✓	✓						✓	✓			7
4. การวิเคราะห์ข้อมูล																													
-มีผู้รับผิดชอบในการวิเคราะห์ข้อมูล	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	36

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.8 (ต่อ) สรุปข้อมูลเชิงคุณภาพของการประเมินภายในของโรงเรียน

รายการที่ปฏิบัติ	ขนาด/ผลการประเมินภายนอกของโรงเรียน																																			
	เล็ก/ดี 1	เล็ก/ดี 2	เล็ก/ดี 3	เล็ก/พอใช้ 1	เล็ก/พอใช้ 2	เล็ก/พอใช้ 3	เล็ก/ควรปรับปรุง 1	เล็ก/ควรปรับปรุง 2	เล็ก/ควรปรับปรุง 3	กลาง/ดี 1	กลาง/ดี 2	กลาง/ดี 3	กลาง/พอใช้ 1	กลาง/พอใช้ 2	กลาง/พอใช้ 3	กลาง/ควรปรับปรุง 1	กลาง/ควรปรับปรุง 2	กลาง/ควรปรับปรุง 3	ใหญ่/ดี 1	ใหญ่/ดี 2	ใหญ่/ดี 3	ใหญ่/พอใช้ 1	ใหญ่/พอใช้ 2	ใหญ่/พอใช้ 3	ใหญ่/ควรปรับปรุง 1	ใหญ่/ควรปรับปรุง 2	ใหญ่/ควรปรับปรุง 3	ใหญ่/พิเศษ/ดี 1	ใหญ่/พิเศษ/ดี 2	ใหญ่/พิเศษ/ดี 3	ใหญ่/พิเศษ/ควรปรับปรุง	ใหญ่/พิเศษ/ควรปรับปรุง	รวม			
5. การตรวจสอบผลการประเมิน																																				
-มีการตรวจสอบผลการประเมิน					✓	✓	✓	✓					✓						✓	✓													✓		9	
6. การจัดทำรายงานประเมิน				✓			✓																													
-มีคณะจัดทำรายงานประเมินภายใน			✓							✓																										4
-อาจารย์ที่รับผิดชอบการประเมินภายในเป็นผู้จัดทำรายงานประเมินภายใน					✓									✓		✓			✓																4	
-อาจารย์ในโรงเรียนร่วมกันทำรายงานประเมินภายใน									✓						✓																				2	
7.การเผยแพร่ผลการประเมิน																																				
-โดยการประชุมครู	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	36	
-โดยการประชุมผู้ปกครอง	✓			✓						✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	23	
-โดยการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา		✓								✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	11	
-มีการจัดทำเอกสารเผยแพร่																						✓													2	

ตารางที่ 4.8 (ต่อ) สรุปรายข้อมูลเชิงคุณภาพของการประเมินภายในของโรงเรียน

รายการที่ปฏิบัติ	ขนาด/ผลการประเมินภายนอกของโรงเรียน																																					
	เล็ก/ค 1	เล็ก/ค 2	เล็ก/ค 3	เล็ก/พอใช้ 1	เล็ก/พอใช้ 2	เล็ก/พอใช้ 3	เล็ก/ครบปรับปรุง 1	เล็ก/ครบปรับปรุง 2	เล็ก/ครบปรับปรุง 3	กลาง/ค 1	กลาง/ค 2	กลาง/ค 3	กลาง/พอใช้ 1	กลาง/พอใช้ 2	กลาง/พอใช้ 3	กลาง/ครบปรับปรุง 1	กลาง/ครบปรับปรุง 2	กลาง/ครบปรับปรุง 3	ใหญ่/ค 1	ใหญ่/ค 2	ใหญ่/ค 3	ใหญ่/พอใช้ 1	ใหญ่/พอใช้ 2	ใหญ่/พอใช้ 3	ใหญ่/ครบปรับปรุง 1	ใหญ่/ครบปรับปรุง 2	ใหญ่/ครบปรับปรุง 3	ใหญ่/พิเศษ/ค 1	ใหญ่/พิเศษ/ค 2	ใหญ่/พิเศษ/ค 3	ใหญ่/พิเศษ/พอใช้ 1	ใหญ่/พิเศษ/พอใช้ 2	ใหญ่/พิเศษ/พอใช้ 3	ใหญ่/พิเศษ/ครบปรับปรุง	ใหญ่/พิเศษ/ครบปรับปรุง	รวม		
8. ปัญหาและแนวทางแก้ไข																																						
-เวลาไม่เพียงพอ								✓				✓					✓						✓														12	
-บุคลากรขาดความตระหนักและการเอาใจใส่		✓	✓	✓		✓			✓					✓	✓	✓	✓	✓														✓					10	
9. ข้อเสนอแนะ																																						
-ควรให้ความสำคัญกับตัวบุคคล		✓		✓		✓							✓														✓										7	
-ควรมีการกระตุ้น ติดตาม ตรวจสอบเป็นระยะ																✓		✓	✓				✓														5	
-ควรมีแบบฟอร์ม รูปแบบ หรือ ตัวอย่างเครื่องมือจากหน่วยงาน กลาง								✓					✓													✓												5
-ควรรวบรวมการประเมินให้ ชัดเจน และดำเนินงานประเมิน ภายในตามกรอบที่วางไว้					✓		✓										✓																		✓			6

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการใช้ผลการประเมินภายในของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในตอนนี้ ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการใช้ผลการประเมินภายในของโรงเรียน ซึ่งแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ การใช้ผลการประเมินภายในเชิงแนวคิด (conceptual use) การใช้ผลการประเมินภายในเชิงตรวจสอบยืนยัน (legitimate use) การใช้ผลการประเมินภายในเชิงสัญลักษณ์ (symbolic use) และ การใช้ผลการประเมินภายในเชิงปฏิบัติ (instrumental use) จำแนกตามขนาดโรงเรียนและผลการประเมินภายนอกของโรงเรียน โดยแยกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากการตอบแบบสอบถามของผู้บริหาร อาจารย์ และ คณะกรรมการสถานศึกษา

3.2 การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายในของโรงเรียน

3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณระดับการใช้ผลการประเมินภายในของโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน และผลการประเมินภายนอกของโรงเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณระดับการใช้ผลการประเมินภายในของโรงเรียนจำแนกตามขนาดโรงเรียน และผลการประเมินภายนอกของโรงเรียน โดยการหาค่าเฉลี่ย มีรายละเอียดผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ระดับการใช้ผลการประเมินภายในของโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน และผลการประเมินภายนอกของโรงเรียน

		ระดับการใช้ผลการประเมินภายใน									
ขนาด	ผลการประเมินภายนอก	เชิงแนวคิด	ระดับการใช้ผล	เชิงตรวจสอบยืนยัน	ระดับการใช้ผล	เชิงสัญลักษณ์	ระดับการใช้ผล	เชิงปฏิบัติ	ระดับการใช้ผล	Mean	ระดับการใช้ผล
		เล็ก	ควรปรับปรุง	2.57	มาก	2.48	ปานกลาง	2.60	มาก		
	พอใช้	2.77	มาก	2.69	มาก	2.74	มาก	2.74	มาก	2.73	มาก
	ดี	2.72	มาก	2.67	มาก	2.74	มาก	2.71	มาก	2.71	มาก

ตารางที่ 4.9 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ระดับการใช้ผลการประเมินภายในของโรงเรียน จำแนกตาม
ขนาดโรงเรียน และผลการประเมินภายนอกของโรงเรียน

ระดับการใช้ผลการประเมินภายใน											
ขนาด	ผลการประเมินภายนอก	ระดับการใช้ผลการประเมินภายใน								Mean	ระดับการใช้ผลการประเมินภายใน
		เชิงแนวคิด	ระดับการใช้ผล	เชิงตรวจสอบยืนยัน	ระดับการใช้ผล	เชิงสัญลักษณ์	ระดับการใช้ผล	เชิงปฏิบัติ	ระดับการใช้ผล		
กลาง	ควรปรับปรุง	2.68	มาก	2.62	มาก	2.66	มาก	2.58	มาก	2.64	มาก
	พอใช้	2.68	มาก	2.72	มาก	2.75	มาก	2.72	มาก	2.72	มาก
	ดี	2.83	มาก	2.83	มาก	2.83	มาก	2.82	มาก	2.83	มาก
ใหญ่	ควรปรับปรุง	2.61	มาก	2.63	มาก	2.64	มาก	2.63	มาก	2.63	มาก
	พอใช้	2.63	มาก	2.64	มาก	2.68	มาก	2.63	มาก	2.65	มาก
	ดี	2.73	มาก	2.63	มาก	2.71	มาก	2.72	มาก	2.70	มาก
ใหญ่พิเศษ	ควรปรับปรุง	2.62	มาก	2.64	มาก	2.66	มาก	2.66	มาก	2.64	มาก
	พอใช้	2.62	มาก	2.60	มาก	2.60	มาก	2.62	มาก	2.61	มาก
	ดี	2.75	มาก	2.76	มาก	2.80	มาก	2.75	มาก	2.76	มาก
รวม		2.69	มาก	2.67	มาก	2.71	มาก	2.69	มาก	2.69	มาก

หมายเหตุ ระดับการใช้ผลการประเมินภายในของโรงเรียน ต่ำกว่า 1.50 หมายถึง ระดับน้อย 1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับปานกลาง และ 2.51 ขึ้นไป หมายถึง ระดับมาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ระดับการใช้ผลการประเมินภายในของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 2.51 ขึ้นไป) เมื่อพิจารณารูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในแต่ละด้าน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีระดับการใช้ผลการประเมินภายในทั้ง 4 รูปแบบ คือ การใช้ผลการประเมินภายในเชิงแนวคิด (conceptual use) การใช้ผลการประเมินภายในเชิงตรวจสอบยืนยัน (legitimate use) การใช้ผลการประเมินภายในเชิงสัญลักษณ์ (symbolic use) และ การใช้ผลการประเมินภายในเชิงปฏิบัติ (instrumental use) ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 2.51 ขึ้นไป) ยกเว้นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีผลการประเมินภายในในระดับควรปรับปรุงเท่านั้นที่มีระดับการใช้ผลการประเมินภายในเชิงตรวจสอบยืนยัน ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.48)

3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในของโรงเรียน

จากการสัมภาษณ์อาจารย์ที่รับผิดชอบการประเมินภายในของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 36 โรงเรียน เกี่ยวกับการใช้ผลการประเมินภายในของโรงเรียน โดยแบ่งเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) การใช้ผลการประเมินภายในเชิงแนวคิด 2) การใช้ผลการประเมินภายในเชิงตรวจสอบยืนยัน 3) การใช้ผลการประเมินภายในเชิงสัญลักษณ์ และ 4) การใช้ผลการประเมินเชิงปฏิบัติ พบว่า ในระดับ**การใช้ผลการประเมินในเชิงแนวคิด** โรงเรียนส่วนใหญ่มีการนำผลการประเมินภายในมาใช้ทำความเข้าใจสภาพการดำเนินงานประเมินภายในของโรงเรียนในแต่ละรอบปี โดยเฉพาะการดำเนินงานในมาตรฐานด้านผู้เรียน ซึ่งโรงเรียนส่วนใหญ่จะได้ผลการประเมินภายในและผลการประเมินภายนอกในระดับพอใช้หรือควรปรับปรุง โรงเรียนก็จะนำผลการประเมินภายในที่วิเคราะห์แล้วมาร่วมกันหาสาเหตุ และวิธีแก้ไขปัญหา ส่วนมาตรฐานด้านครู และด้านผู้บริหาร จะไม่ค่อยมีปัญหา ในระดับ**การใช้ผลการประเมินในเชิงตรวจสอบยืนยัน** โรงเรียนส่วนใหญ่ นำผลการประเมินภายในมาตรวจสอบการดำเนินกิจกรรม โครงการต่างๆ ที่ได้ดำเนินการในปีการศึกษาที่ผ่านมา เพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมนั้นในปีต่อไป แต่ไม่ได้เน้นในการยืนยันผลการตัดสินใจของผู้บริหารในการดำเนินกิจกรรมนั้นๆ ในด้าน**การใช้ผลการประเมินในเชิงสัญลักษณ์** พบว่า โรงเรียนทุกโรงเรียนนำผลการประเมินภายในมาเป็นเครื่องช่วยกำกับ ติดตามควบคุม และเป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรมภายในโรงเรียน เช่น การนิเทศการสอนของครูเป็นระยะ แล้วนำผลการนิเทศรายงานให้ครูทราบเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และมีการกำกับติดตามเป็นระยะ ส่วนการจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนก็จะมีประเมินผลหลังกิจกรรม และนำผลการประเมินมาปรับปรุง เปลี่ยนแปลงกิจกรรมนั้นๆ ในครั้งต่อไป และในด้าน**การใช้ผลการ**

ประเมินในเชิงปฏิบัติ พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่มีการนำผลการประเมินภายในมาวางแผนปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ และการดำเนินกิจกรรม โครงการของโรงเรียน

“ทุกสิ้นปีจะสรุปผลการประเมินโครงการ กิจกรรม แล้วเราก็จะระบุว่ากิจกรรมนั้นบรรลุเป้าหมายให้ดำเนินการต่อ หรือกิจกรรมนั้นไม่บรรลุให้ยกทิ้ง หรือปรับเปลี่ยนตรงส่วนไหน ส่วนใหญ่ก็จะดูว่าผลการประเมินจะไม่ดีในด้านเด็ก ก็จะมาดูกันว่าเกิดจากตรงไหนบ้าง การจัดการเรียนการสอนของครูดีหรือยัง แล้วก็มาวางแผน ทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ในเทอมต่อไป”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกในระดับควรปรับปรุง 3)

“เราจะมี comment ในรายงานประจำปี ก่อนเปิดเทอมก็จะมีประชุมวางแผนงานในปีต่อไป เราก็จะเอาตรงนี้มาวางแผน ทำโครงการเสริมเพื่อพัฒนาสิ่งที่เราต้องปรับปรุง ด้านครูก็มี เช่นของเราจะได้ครูที่สอนไม่ตรงตามเอก บุคลากรน้อย เราก็จะแก้ไขโดยผู้บริหารก็เสนอไปทางสำนักว่าเราต้องการครูเอกนี้ เป็นต้น”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกในระดับควรปรับปรุง 1)

“มีเอาผลการประเมินภายในมาปรับยุทธศาสตร์ของโรงเรียน เช่น เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตอนแรกเราตั้งไว้อย่างหนึ่ง แต่จากการประเมินภายในพบว่าเด็กเรามุ่งอีกอย่าง เราก็มีการเอามาปรับเปลี่ยนด้วย แต่ก็ไม่ได้กำหนดเวลาแน่นอน แล้วก็เอามาดูว่ากิจกรรมที่ทำไปในปีที่ผ่านมามีอะไรต้องปรับปรุงบ้าง แล้วก็วางแผนในปีหน้า”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 1)

“เช่นเรื่องระเบียบวินัย เราก็เอาผลการประเมินที่ได้มาปรับโครงการ มีโครงการหน้าเสาธงอะไรอย่างนี้ ในแต่ละกิจกรรมจะมีการประเมินแล้วก็สรุป เราก็เอาข้อเสนอแนะไปใช้ปีต่อไปกิจกรรมไหนที่ไม่ต่อเนื่องเราก็ยกเลิก มีการปรับเกณฑ์ก็ดูแต่ละปีว่าเกณฑ์ที่จะใช้ประเมินต้องปรับเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่เราจะเน้นที่ผู้เรียน ก็เอาผลประเมินไปเป็นกรอบแนวทางที่จะทำในปีต่อไป”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 1)

“อาจารย์ใหญ่สรุปในที่ประชุม แล้วครูที่รับผิดชอบมาตรฐานนั้นก็จะไปวางแผนปรับปรุงตามมาตรฐาน ส่วนวิสัยทัศน์เราจะวางแผนไว้ 3 ปี กำหนดไว้ตั้งแต่แรก เราจะดำเนินงานโรงเรียนให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ไม่ใช่เปลี่ยนวิสัยทัศน์ตามการดำเนินงาน แต่ก็เปลี่ยนยุทธศาสตร์คุณลักษณะอันพึงประสงค์บ้าง”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 3)

“ก็จะรู้ว่าจุดไหนเป็นจุดที่ควรพัฒนาเราก็จะพัฒนาตรงนั้น ทั้ง 3 ด้านเลย ส่วนบางเรื่องที่ทำไม่ได้ ก็ต้องรอจนมีบริบทและบุคลากรพร้อมก็จะดำเนินการ เราก็มีนโยบายว่าจะต้องเอาผลการประเมินมาปรับเปลี่ยน ปรับปรุงการจัดกิจกรรมของโรงเรียน มีการปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์บ้าง โดยเราจะเอามาประชุมครู่ร่วมกัน แล้วร่วมกันวางแผน ร่วมกันคิด”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 2)

“ก็จะเอาข้อที่ตกมาเล่าสู่กันฟัง แล้วก็ช่วยกันปรับปรุง วางแผนทำใหม่ หรือคิดว่าต้องปรับเปลี่ยนตรงไหน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 2)

“งานที่ผ่านมาก็เอาผลมาดู ถ้าได้ผลต่ำ ยังไม่ดีเท่ากับที่คาดหวัง เราก็เอามาพัฒนามากขึ้น เช่น ปีนี้เด็กมีระเบียบวินัยน้อยลงเราก็ต้องเอามาวางแผนว่าจะต้องสร้างกฎขึ้นมาใหม่ โดยจะต้องประชุมครูให้ร่วมกันระดมสมองคิดวิธีการพัฒนา”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 2)

“เอามาดูว่าอะไรที่อยู่ในเกณฑ์พอใช้ เราควรพัฒนาตรงไหน ต้องวางแผน มีคนรับผิดชอบ แต่ละมาตรฐานก็ต้องคิดกระบวนการที่จะทำให้ดีขึ้น ฝ่ายบริหารก็จะติดตามว่าเป็นไง มาตรฐานนี้มีวิธีการปรับเปลี่ยนอย่างไรบ้างเป็นระยะๆ มาตรฐานที่เราประสบความสำเร็จมากก็คือ ด้านผู้บริหาร กับด้านครู แต่มาตรฐานเด็ก ด้านผลสัมฤทธิ์ก็ไม่ค่อยดี เราก็มาดูว่าเกิดจากอะไรแล้วก็วางแผนปรับปรุง”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 1)

“จะมีการประชุม เอามาปรับแผน โครงการ กิจกรรมปีต่อไป ก็เอามาดูว่าปัญหาที่เกิดขึ้นปีที่แล้วเป็นอย่างไร แล้วก็หาวิธีแก้ปัญหานั้นในปีต่อไป แต่บางกิจกรรมบางโครงการก็ยกเลิกไป”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 2)

“อย่างที่เราประเมินไป มีด้านสุขนิสัยของเด็ก คือ โรงเรียนมีน้ำอวดลมชาย เราก็เอามาเร่งพัฒนา คือจริงๆ น้ำอวดลมเราไม่ได้ขาย แต่เป็นข้างนอก เราก็รณรงค์ให้ทุกฝ่ายช่วยกัน ก็จะมีการเอามาวางแผน เอาผลมาเป็นแนวปฏิบัติ มาตรฐานที่ดีก็จะรักษาให้ดียิ่งขึ้น การวางแผนปีต่อไป ก็ต้องเอาผลของปีก่อนมาวางแผน ส่วนใหญ่ก็จะดูที่กิจกรรม โครงการ อะไรดีก็ทำต่อ แล้วก็คิดว่าต้องพัฒนาอย่างไร”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 3)

“ก็จะเอาผลการประเมินมาปรับทุกปี ปรับวิสัยทัศน์ให้แคบลงโดยจะมาประชุมครูแล้วร่วมกันวิเคราะห์ว่าโรงเรียนควรดำเนินการไปทางไหน แล้วก็ดูว่าที่ผ่านมาอะไรดี อะไรควรปรับปรุงบ้าง”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 1)

“เอามาปรับแก้ในส่วนที่บกพร่อง เสริมส่วนที่ดี เอาเข้าที่ประชุม ถามครูแต่ละคนในประเด็นเดียวกันว่าคิดอย่างไร มีเอามาเปลี่ยนวิสัยทัศน์บ้าง เราจะเปลี่ยนทุก 4 ปี แต่ส่วนใหญ่ผลการประเมินจะเอามาเปลี่ยนยุทธศาสตร์มากกว่า แล้วก็ดูผลการจัดกิจกรรม ว่าในปีที่ผ่านมากิจกรรมไหนสำเร็จ กิจกรรมไหนไม่สำเร็จ ก็จะพัฒนาขึ้น”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 3)

“เอามาวางแผน ถ้าด้านนักเรียน ก็จะเอามาวางแผนว่าถ้าเด็กไม่ดี ปีหน้าก็ปรับปรุง ให้ครูช่วยกันคิดว่าจะแก้อย่างไร แต่ผลจะได้หรือยังไม่ได้ก็ยังไม่รู้ ถ้าด้านครูจะเป็นผู้บริหารที่จะแก้ ถ้าครูน้อยก็เป็นหน้าที่เขาที่ต้องขอครูเพิ่ม ถ้าครูสอนไม่ตรงคุณวุฒิ ก็จะส่งไปอบรม ที่นี้จะมีการกำหนดว่าต้องอบรมอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง แต่ด้านผู้บริหารไม่ทราบ”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 1)

“ด้านไหนต่ำ ผลการประเมินต่ำ ต่ำในที่นี้คือต่ำกว่าเป้าที่ตั้งไว้ เราก็จะมาประเมินดูว่าจุดไหนที่ต้องพัฒนา อาจจะเป็นที่เครื่องมือ หรือเป็นที่คนตอบก็ต้องเอามาดูกัน ส่วนวิสัยทัศน์ เช่นครั้งแรกเราใช้วิสัยทัศน์ที่เน้นให้เด็กทุกคนต้องจบการศึกษาและมีอาชีพ มีงานรองรับ แต่ไม่ประสบความสำเร็จ เพราะเด็กรุ่นนั้นไม่ได้มุ่งด้านนี้ แต่เขาเน้นที่ความเป็นเลิศ ความเป็นไทย ดำรงชีวิตอย่างไทย และจากผลการประเมิน มาตรฐานด้านความเป็นไทยเราได้คะแนนเยอะ แต่ในมาตรฐานเกี่ยวกับอาชีพเราได้น้อย เราก็ปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ให้เน้นความเป็นไทยมากขึ้น มีการทำ SWOT หาจุดเด่นจุดด้อย แล้วหาปัญหา”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดกลางที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 2)

“ต้องเอาผล ข้อเสนอแนะในการพัฒนามาทำ แต่จะครบร้อยหรือไม่ เราก็พยายามส่งสัญญาณให้โรงเรียนรู้ หรือใช้เวทีประชุมวิชาการตอกย้ำอยู่เรื่อยๆ ก็จะเอามาวางแผนพัฒนา กิจกรรม โครงการ ดูว่าที่ทำไมมีปัญหาตรงไหน อันไหนควรทำต่อ อันไหนควรหยุด”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกควรปรับปรุง 1)

“แต่ละปีมีปัญหาที่เกิดขึ้น เราก็เอามาคุยกัน ว่าปัญหาคืออะไรจากผลการประเมิน แล้วก็ร่วมกันแก้ไข ว่าอะไรที่ต้นรับผิดชอบ ถ้าเป็นภาพรวมก็จะช่วยกัน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 1)

“ก็มีการนำผลการประเมินมาแจ้งให้ครูรับทราบ แล้วก็มาช่วยกันวางแผน วางโปรแกรมปีต่อไป ก็จะเอามาดูว่าอะไรที่พลาด หรืออะไรที่ต้องพัฒนา โดยผู้บริหารก็จะมอบหมายให้คณะกรรมการที่ทำด้านนี้รับผิดชอบไป แล้วก็จะมีการติดตามผลว่าดำเนินการไปอย่างไรบ้าง มีผลดีขึ้นหรือเป็นอย่างไร”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 3)

“ทำแผนกลยุทธ์ในปีต่อไป โรงเรียนเราจะใช้กระบวนการ PDCA นำผลการประเมินปีที่ผ่านมามาวางแผน แล้วก็มีการนิเทศ ติดตามผล”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 2)

“ถ้ามันไม่ดี เอามาประชุม แล้วเอามาปรับว่าอันนี้ด้วย ต้องทำใหม่อย่างไร ทุกกิจกรรมจะมีการประเมิน หัวหน้าโครงการก็จะประเมินแล้วมาสรุปปลายปี ว่าโครงการไหนต้องปรับปรุงตรงไหน มีอะไรที่ต้องทำเพิ่มขึ้น”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 1)

“ผลเอามาทำโครงการพัฒนาโรงเรียนในปีต่อไป เช่น เรื่องสื่อ โรงเรียนเราประเมินกันออกมาได้ไม่ดี ก็มีแผน มีโครงการพัฒนา มีการเพิ่มคอมพิวเตอร์ มีการอบรมการจัดทำสื่อให้ครู ฝ่ายบริหารก็จะวิเคราะห์กิจกรรมที่เสนอกันมาว่าจะสนับสนุนหรือไม่ แล้วก็มีการติดตาม กำกับดูแลอย่างใกล้ชิด”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 2)

“อย่างของโรงเรียนนี้มีผลการประเมินด้านผลสัมฤทธิ์เด็กที่ได้ไม่ดี เราก็เอามาวางแผนว่าจะปรับปรุงอย่างไร จะต้องพัฒนาการเรียนการสอนอย่างไร แล้วก็ดูว่าอะไรที่ควรเน้น อย่างผลสัมฤทธิ์เด็กเราเห็นไม่ขึ้นแล้ว เราก็ไปดูว่าเด็กชอบอะไร ก็เอามาปรับนโยบาย เช่น มีโครงการ one student one talent ก็ดูว่าเด็กแต่ละคนมีความสามารถอะไร ก็ส่งเสริมเขา เช่น ด้านกีฬา หรือบางคนชอบประดิษฐ์ เราก็ส่งครูไปอบรมด้านนั้น”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 3)

“ดูว่าตรงไหนที่ดีแล้วก็จะพัฒนาต่อไป อันไหนมีปัญหา ก็จะมีการจัดโครงการเพื่อแก้ไข ด้านครู ส่วนมากครูที่นี้ค่อนข้างมีคุณภาพ แต่จะไม่เพียงพอเพราะเปิดโครงการภาคภาษาอังกฤษ ด้วย ก็จะวางแผนโดยใช้การจ้างให้เพียงพอกับจำนวนเด็ก ส่วนด้านผู้บริหารก็คงปรับไม่ได้ แล้วก็เอาผลมาปรับวิสัยทัศน์ เอาสภาพจริง ตามความต้องการของชุมชน”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับดี 1)

“วางแผน เช่น เกี่ยวกับการเรียนรู้ ผลการประเมินได้ต่ำ เราก็ปรับ อาจไปดูที่หลักสูตร ดูที่ การวัดการประเมินว่ามันเข้มไปหรือไม่ ผลมันถึงออกมาต่ำ แล้วก็เอามาพัฒนาวิธีการที่จะทำให้ ผลการประเมินมันดีขึ้น มีการจัดกิจกรรมต่างๆ เสริมเข้าไป”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 2)

“ผู้บริหาร คณะกรรมการก็จะประชุมครูรายงานผล แล้วก็ร่วมกันดูข้อเสนอแนะ ข้อที่ควร พัฒนา ดูว่าจุดไหนเราต้องพัฒนา แล้วก็มาคิดกิจกรรม หรือปรับการดำเนินงานในปีที่ผ่านมาให้ เป็นไปตามเป้าหมายที่เราตั้งไว้ อาจจะมีการคิดโครงการ กิจกรรม หรือวิธีการประเมินใหม่ เราก็ จะเอาผลการประเมินภายนอกมาดูด้วย”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง 3)

“เอามาเขียนโครงการใหม่ มีการรายงานให้ทุกคนทราบ แล้วร่วมกันวางแผนแก้ไขข้อ บกพร่อง”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ 3)

“ก็จะนำข้อเสนอแนะมาพัฒนา เช่น เราประเมินว่าแหล่งเรียนรู้มีน้อยอยู่ ก็สร้างแหล่ง เรียนรู้ขึ้นมา แล้วก็เอามาดูว่าสิ่งที่โรงเรียนทำมีผลการประเมินเป็นอย่างไร มีจุดด้อย จุดที่ควร พัฒนาอย่างไร ก็มาวางแผนทำในปีต่อไป”

(อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้ผลการประเมินภายนอกควรปรับปรุง 1)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.10 สรุปข้อมูลเชิงคุณภาพของการใช้ผลการประเมินภายในของโรงเรียน

รูปแบบการใช้ผล การประเมินภายใน	ขนาด/ผลการประเมินภายนอกของโรงเรียน																																				
	เล็ก/ต 1	เล็ก/ต 2	เล็ก/ต 3	เล็ก/พอใช้ 1	เล็ก/พอใช้ 2	เล็ก/พอใช้ 3	เล็ก/ควรปรับปรุง 1	เล็ก/ควรปรับปรุง 2	เล็ก/ควรปรับปรุง 3	กลาง/ต 1	กลาง/ต 2	กลาง/ต 3	กลาง/พอใช้ 1	กลาง/พอใช้ 2	กลาง/พอใช้ 3	กลาง/ควรปรับปรุง 1	กลาง/ควรปรับปรุง 2	กลาง/ควรปรับปรุง 3	ใหญ่/ต 1	ใหญ่/ต 2	ใหญ่/ต 3	ใหญ่/พอใช้ 1	ใหญ่/พอใช้ 2	ใหญ่/พอใช้ 3	ใหญ่/ควรปรับปรุง 1	ใหญ่/ควรปรับปรุง 2	ใหญ่/ควรปรับปรุง 3	ใหญ่/พิเศษ/ต 1	ใหญ่/พิเศษ/ต 2	ใหญ่/พิเศษ/ต 3	ใหญ่/พิเศษ/พอใช้ 1	ใหญ่/พิเศษ/พอใช้ 2	ใหญ่/พิเศษ/พอใช้ 3	ใหญ่/พิเศษ/ควรปรับปรุง	ใหญ่/พิเศษ/ควรปรับปรุง	รวม	
การใช้ผลเชิงแนวคิด		✓		✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	19	
การใช้ผลเชิงตรวจสอบยืนยัน	✓	✓		✓	✓				✓				✓			✓	✓	✓	✓	✓					✓	✓										✓	15
การใช้ผลเชิงสัญลักษณ์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	36
การใช้ผลเชิงปฏิบัติ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	36

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประเมินภายใน การใช้ผล การประเมินภายใน และผลการประเมินภายนอกของโรงเรียนที่จัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน

ในตอนนี้ ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประเมินภายใน
ของโรงเรียนกับผลการประเมินภายนอก และการใช้ผลการประเมินภายในกับผลการประเมิน
ภายนอก โดยใช้สหสัมพันธ์ไคสแควร์ (Chi-Square) และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณ
ภาพการประเมินภายในกับการใช้ผลการประเมินภายใน โดยใช้สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson
Correlation)

4.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประเมินภายในของโรงเรียนกับ ผลการประเมินภายนอก

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประเมินภายในกับผลการประเมินภาย
นอก มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.11 และ 4.12

ตารางที่ 4.11 ความถี่คุณภาพการประเมินภายในของโรงเรียนกับผลการประเมินภายนอก

คุณภาพการประเมิน ภายใน	ผลการประเมินภายนอก						รวม	
	ดี		พอใช้		ควรปรับปรุง		จำนวน	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ดี	123	35.34	88	25.29	64	18.39	275	79.02
พอใช้	15	4.31	28	8.05	30	8.62	73	20.98
ควรปรับปรุง	0	0	0	0	0	0	0	0
รวม	138	39.66	116	33.33	94	27.01	348	100

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ร้อยละ 43.39 ของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีคุณภาพการ
ประเมินภายในจากการประเมินตนเองของโรงเรียนสอดคล้องกับผลการประเมินภายนอก โดยมี
คุณภาพการประเมินภายในและผลการประเมินภายนอกระดับดี ร้อยละ 35.34 มีคุณภาพ
การประเมินภายในและผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ ร้อยละ 8.05 ส่วนโรงเรียนที่ประเมิน
งานประเมินภายในของตนเองไม่สอดคล้องกับผลการประเมินภายนอก โดยมีคุณภาพการประเมิน
ภายในสูงกว่าผลการประเมินภายนอก คิดเป็นร้อยละ 54.30 ได้แก่ โรงเรียนที่มีผลการประเมิน
ภายนอกระดับควรปรับปรุง ซึ่งมีคุณภาพการประเมินภายในระดับดี ร้อยละ 18.39 และระดับ
พอใช้ 8.62 และโรงเรียนที่มีผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ ซึ่งมีคุณภาพการประเมินภายใน

ระดับดี ร้อยละ 25.29 และ โรงเรียนที่ประเมินงานประเมินภายในของตนเองไม่สอดคล้องกับผลการประเมินภายนอก โดยมีคุณภาพการประเมินภายในต่ำกว่าผลการประเมินภายนอก ได้แก่ โรงเรียนที่มีผลการประเมินภายนอกระดับดี ซึ่งมีคุณภาพการประเมินภายในระดับพอใช้ ร้อยละ 4.31

และในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประเมินภายในกับผลการประเมินภายนอกโดยใช้สถิติทดสอบไคสแควร์ มีข้อตกลงว่าความถี่ที่คาดหวังในแต่ละเซลล์การวิเคราะห์จะต้องมีค่าไม่น้อยกว่า 5 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงลดเซลล์ของคุณภาพการประเมินภายในระดับควรปรับปรุง ซึ่งมีความถี่เป็น 0 ออก เพื่อการวิเคราะห์ไคสแควร์ต่อไป

ตารางที่ 4.12 ความถี่คุณภาพการประเมินภายในด้านต่างๆ กับผลการประเมินภายนอก และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประเมินภายในด้านต่างๆ และผลการประเมินภายนอก โดยใช้สถิติทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square)

คุณภาพการประเมินภายใน	ผลการประเมินภายนอก						รวม	χ^2 Value	ϕ_c		
	ดี		พอใช้		ควรปรับปรุง						
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ					
คุณภาพการประเมินภายใน	ดี	123	35.34	88	25.29	64	18.39	275	79.02	15.99*	0.21*
	พอใช้	15	4.31	28	8.05	30	8.62	73	20.98		
รวม		138	39.66	116	33.33	94	27.01	348	100		
ด้านอรรถประโยชน์	ดี	118	33.91	80	22.99	56	16.09	254	72.99	20.50*	0.24*
	พอใช้	20	5.75	36	10.34	38	10.92	94	27.01		
รวม		138	39.66	116	33.33	94	27.01	348	100.00		
ความเป็นไปได้	ดี	118	33.91	85	24.43	74	21.26	277	79.60	5.87	0.13
	พอใช้	20	5.75	31	8.91	20	5.75	71	20.40		
รวม		138	39.66	116	33.33	94	27.01	348	100.00		
ด้านความเหมาะสม	ดี	125	35.92	93	26.72	67	19.25	285	81.90	14.40*	0.20*
	พอใช้	13	3.74	23	6.61	27	7.76	63	18.10		
รวม		138	39.66	116	33.33	94	27.01	348	100.00		
ด้านความถูกต้อง	ดี	107	30.75	78	22.41	52	14.94	237	68.10	12.76*	0.19*
	พอใช้	31	8.91	38	10.92	42	12.07	111	31.90		
รวม		138	39.66	116	33.33	94	27.01	348	100.00		

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ร้อยละ 44.25, 42.82, 42.53 และ 41.67 ของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีคุณภาพการประเมินภายในด้านอรรถประโยชน์, ความเป็นไปได้, ความเหมาะสม และความถูกต้อง สอดคล้องกับผลการประเมินภายนอก ตามลำดับ ส่วนโรงเรียนที่มีคุณภาพการประเมินภายในด้านอรรถประโยชน์, ความเป็นไปได้, ความเหมาะสม และความถูกต้อง ไม่สอดคล้องกับผลการประเมินภายนอก โดยมีคุณภาพการประเมินภายในด้านต่างๆ สูงกว่าผลการประเมินภายนอก คิดเป็นร้อยละ 50.00, 51.44, 53.73 และ 49.42 ตามลำดับ ส่วนโรงเรียนที่มีคุณภาพการประเมินภายในด้านอรรถประโยชน์, ความเป็นไปได้, ความเหมาะสม และความถูกต้อง ต่ำกว่าผลการประเมินภายนอก คิดเป็นร้อยละ 5.75, 5.75, 3.74 และ 8.91 ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์ไคสแควร์ พบว่า คุณภาพการประเมินภายในและผลการประเมินภายนอกมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ มีสัดส่วนของการให้ระดับคุณภาพแตกต่างกัน โดยมีค่า Pearson Chi-Square = 15.99 เมื่อพิจารณาค่าสถิติCramer'V ซึ่งบ่งบอกปริมาณความสัมพันธ์ของตัวแปร พบว่า คุณภาพการประเมินภายในและผลการประเมินภายนอกมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่า 0.21 และมีเมื่อพิจารณาคุณภาพการประเมินภายในรายด้าน พบว่า คุณภาพการประเมินภายในด้านอรรถประโยชน์, ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ มีสัดส่วนของการให้ระดับคุณภาพแตกต่างกันกับผลการประเมินภายนอกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่า Pearson Chi-Square = 20.50, 14.40 และ 12.76 ตามลำดับ และมีค่าความสัมพันธ์ 0.24, 0.20 และ 0.19 ตามลำดับ โดยคุณภาพการประเมินภายในด้านความเป็นไปได้อาจมีส่วนในการให้ระดับคุณภาพไม่แตกต่างกับผลการประเมินภายนอก มีค่า Pearson Chi-Square = 5.87

4.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ผลการประเมินภายในกับผลการประเมินภายนอก

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประเมินภายในกับผลการประเมินภายนอก มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.13 และ 4.14

ตารางที่ 4.13 ความถี่การใช้ผลการประเมินภายในของโรงเรียนกับผลการประเมินภายนอก

ระดับการใช้ผลการประเมินภายใน	ผลการประเมินภายนอก						รวม	
	ดี		พอใช้		ควรปรับปรุง		จำนวน	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
มาก	117	33.62	83	23.85	66	18.97	266	76.44
ปานกลาง	21	6.03	33	9.48	28	8.05	82	23.56
น้อย	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รวม	138	39.65	116	33.33	94	27.02	348	100

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ร้อยละ 43.10 ของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีระดับการใช้ผลการประเมินภายในสอดคล้องกับผลการประเมินภายนอก โดยมีการใช้ผลการประเมินภายในระดับมากและผลการประเมินภายนอกระดับดี ร้อยละ 33.62 มีการใช้ผลการประเมินภายในระดับปานกลางและผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ ร้อยละ 9.48 ส่วนโรงเรียนที่มีระดับการใช้ผลการประเมินภายในไม่สอดคล้องกับผลการประเมินภายนอก โดยมีระดับการใช้ผลการประเมินภายในสูงกว่าผลการประเมินภายนอก คิดเป็นร้อยละ 50.87 ได้แก่ โรงเรียนที่มีผลการประเมินภายนอกระดับควรปรับปรุง ซึ่งมีระดับการใช้ผลการประเมินภายในระดับมาก ร้อยละ 18.97 และระดับปานกลาง 8.05 และ โรงเรียนที่มีผลการประเมินภายนอกระดับพอใช้ ซึ่งมีการใช้ผลการประเมินภายในระดับมาก ร้อยละ 23.85 และ โรงเรียนที่มีระดับการใช้ผลการประเมินภายในไม่สอดคล้องกับผลการประเมินภายนอก โดยมีระดับการใช้ผลการประเมินภายในต่ำกว่าผลการประเมินภายนอก ได้แก่ โรงเรียนที่มีผลการประเมินภายนอกระดับดี ซึ่งมีการใช้ผลการประเมินภายในระดับปานกลาง ร้อยละ 6.03

และในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ผลการประเมินภายในกับผลการประเมินภายนอกโดยใช้สถิติทดสอบไคสแควร์ มีข้อตกลงว่าความถี่ที่คาดหวังในแต่ละเซลล์การวิเคราะห์จะต้องมีค่าไม่น้อยกว่า 5 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงลดเซลล์ของระดับการใช้ผลการประเมินภายในระดับน้อย ซึ่งมีความถี่เป็น 0 ออก เพื่อการวิเคราะห์ไคสแควร์ต่อไป

ตารางที่ 4.14 ความถี่การใช้ผลการประเมินภายในรูปแบบต่างๆ กับผลการประเมินภายนอก และ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ผลการประเมินภายในรูปแบบต่างๆ และ ผลการประเมินภายนอก โดยใช้สถิติทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square)

การใช้ผลการประเมิน ภายใน		ผลการประเมินภายนอก						รวม		χ^2 Value	ϕ_c
		ดี		พอใช้		ควรปรับปรุง		จำนวน	ร้อยละ		
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ				
การใช้ผลการ ประเมินภายใน	มาก	117	33.62	83	23.85	66	18.97	266	76.44	8.90*	0.16*
	ปานกลาง	21	6.03	33	9.48	28	8.05	82	23.56		
รวม		138	39.66	116	33.33	94	27.01	348	100		
เชิงแนวคิด	มาก	115	33.05	88	25.29	63	18.10	266	76.44	8.29*	0.15*
	ปานกลาง	23	6.61	28	8.05	31	8.91	82	23.56		
รวม		138	39.66	116	33.33	94	27.01	348	100.00		
เชิงตรวจสอบยืนยัน	มาก	113	32.47	81	23.28	59	16.95	253	72.70	11.02*	0.18*
	ปานกลาง	25	7.18	35	10.06	35	10.06	95	27.30		
รวม		138	39.66	116	33.33	94	27.01	348	100.00		
เชิงสัญลักษณ์	มาก	120	34.48	84	24.14	65	18.68	269	77.30	12.47*	0.19*
	ปานกลาง	18	5.17	32	9.20	29	8.33	79	22.70		
รวม		138	39.66	116	33.33	94	27.01	348	100.00		
เชิงปฏิบัติ	มาก	112	32.18	85	24.43	60	17.24	257	73.85	8.73*	0.16*
	ปานกลาง	26	7.47	31	8.91	34	9.77	91	26.15		
รวม		138	39.66	116	33.33	94	27.01	348	100.00		

จากตารางที่ 4.14 พบว่า โรงเรียนที่มีผลการประเมินภายนอกในระดับดีส่วนใหญ่จะมีการใช้ผลการประเมินในทุกรูปแบบในระดับมาก โดยจะใช้ผลการประเมินภายในเชิงสัญลักษณ์มากที่สุด (ร้อยละ 34.48) รองลงมา คือ เชิงแนวคิด, เชิงตรวจสอบยืนยัน และ เชิงปฏิบัติ ตามลำดับ (ร้อยละ 33.05, 32.47 และ 32.18 ตามลำดับ) ส่วนโรงเรียนที่มีผลการประเมินภายนอกในระดับพอใช้ส่วนใหญ่จะมีการใช้ผลการประเมินในทุกรูปแบบในระดับมาก โดยจะใช้ผลการประเมินภายในเชิงแนวคิดมากที่สุด (ร้อยละ 25.29) รองลงมา คือ เชิงปฏิบัติ, เชิงสัญลักษณ์ และ เชิงตรวจสอบยืนยัน ตามลำดับ (ร้อยละ 24.43, 24.14 และ 23.28 ตามลำดับ) และโรงเรียนที่มีผลการประเมินภายนอกควรปรับปรุง ส่วนใหญ่จะมีการใช้ผลการประเมินในทุกรูปแบบในระดับ

มาก โดยจะใช้ผลการประเมินภายในเชิงสัญลักษณ์มากที่สุด (ร้อยละ 34.48) รองลงมา คือ เชิงแนวคิด, เชิงปฏิบัติ และ เชิงตรวจสอบยืนยัน ตามลำดับ (ร้อยละ 18.10, 17.24 และ 16.95 ตามลำดับ)

จากการวิเคราะห์ไคสแควร์ พบว่า การใช้ผลการประเมินภายในและผลการประเมินภายนอกมีส่วนในการให้ระดับคุณภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่า Pearson Chi-Square = 8.90 เมื่อพิจารณาค่าสถิติ Cramer'V ซึ่งบ่งบอกปริมาณความสัมพันธ์ของตัวแปร พบว่า การใช้ผลการประเมินภายในและผลการประเมินภายนอกมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่า 0.16 และมีเมื่อพิจารณาการใช้ผลการประเมินภายในแต่ละรูปแบบ พบว่า การใช้ผลการประเมินภายในเชิงแนวคิด, เชิงตรวจสอบยืนยัน, เชิงสัญลักษณ์ และเชิงปฏิบัติ มีสัดส่วนของการให้ระดับคุณภาพแตกต่างกันกับผลการประเมินภายนอกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่า Pearson Chi-Square = 8.29, 11.02, 12.47 และ 8.73 ตามลำดับ และมีค่าความสัมพันธ์ 0.15, 0.18, 0.19 และ 0.16 ตามลำดับ

4.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประเมินภายในของโรงเรียนกับการใช้ผลการประเมินภายใน

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประเมินภายในกับการใช้ผลการประเมินภายใน มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประเมินภายในด้านต่างๆ และระดับการใช้ผลการประเมินภายในด้านต่างๆ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation)

	คุณภาพการประเมินภายใน				การใช้ผลการประเมินภายใน				คุณภาพการประเมินภายใน	การใช้ผลการประเมินภายใน	
	ด้านอรรถประโยชน์	ด้านความเป็นไปได้	ด้านความเหมาะสม	ด้านความถูกต้อง	เชิงแนวคิด	เชิงตรวจสอบยืนยัน	เชิงสัญลักษณ์	เชิงปฏิบัติ			
ด้านอรรถประโยชน์	1.000										
คุณภาพการประเมินภายใน	ด้านความเป็นไปได้	0.745**	1.000								
	ด้านความเหมาะสม	0.761**	0.749**	1.000							
	ด้านความถูกต้อง	0.764**	0.719**	0.829**	1.000						
การใช้ผลการประเมินภายใน	เชิงแนวคิด	0.691**	0.718**	0.698**	0.695**	1.000					
	เชิงตรวจสอบยืนยัน	0.704**	0.738**	0.688**	0.716**	0.811**	1.000				
	เชิงสัญลักษณ์	0.694**	0.742**	0.691**	0.725**	0.829**	0.869**	1.000			
	เชิงปฏิบัติ	0.678**	0.703**	0.678**	0.693**	0.824**	0.840**	0.892**	1.000		
คุณภาพการประเมินภายใน		0.902**	0.887**	0.917**	0.917**	0.773**	0.786**	0.788**	0.760**	1.000	
การใช้ผลการประเมินภายใน		0.736**	0.772**	0.733**	0.753**	0.921**	0.939**	0.954**	0.944**	0.827**	1.000

** p < .01

จากตารางที่ 4.15 พบว่า คุณภาพการประเมินภายในมีความสัมพันธ์กับการใช้ผลการประเมินภายในอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสหสัมพันธ์ 0.827 เมื่อพิจารณาคุณภาพการประเมินภายในในด้าน ทั้งด้านความเป็นไปได้, ความถูกต้อง, อรรถประโยชน์ และความเหมาะสม พบว่า มีความสัมพันธ์กับการใช้ผลการประเมินภายในอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุกด้าน โดยมีค่าสหสัมพันธ์ 0.772, 0.753, 0.736 และ 0.733 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาการใช้ผลการประเมินภายในในด้าน ทั้งการใช้ผลการประเมินเชิงสัญลักษณ์, เชิงตรวจสอบยืนยัน, เชิงแนวคิด และเชิงปฏิบัติ พบว่ามีความสัมพันธ์กับคุณภาพการประเมินภายในอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุกด้าน โดยมีค่าสหสัมพันธ์ 0.788, 0.786, 0.773 และ 0.760 ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประเมินภายใน รูปแบบการใช้ผลการประเมินภายใน และผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินคุณภาพของการประเมินภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรฐานการประเมินงานประเมิน 2) เพื่อศึกษาระดับการใช้ผลการประเมินภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประเมินภายในและผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 4) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ผลการประเมินภายใน และผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) มีการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จำนวน 15,245 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา และเพื่อให้การดำเนินงานประเมินภายในส่งผลต่อคุณภาพของสถานศึกษาซึ่งดูจากผลการประเมินคุณภาพภายนอก ผู้วิจัยจึงเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนที่ได้รับการประเมินภายนอกในปี พ.ศ. 2546 – 2548 จำแนกตามระดับผลการประเมินภายนอก 3 ระดับ ได้แก่ ระดับดี ระดับพอใช้ และระดับควรปรับปรุง และขนาดของโรงเรียน 4 ประเภท ได้แก่ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อประเมินคุณภาพการประเมินภายในและศึกษารูปแบบการใช้ผลการประเมินภายใน รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประเมินภายใน และรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในกับผลการประเมินภายนอก จำนวน 400 โรงเรียน

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวนทั้งหมด 1,200 คน ประกอบไปด้วย

1. กลุ่มผู้บริหาร ได้แก่ ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารของแต่ละโรงเรียน จำนวนโรงเรียนละ 1 คน รวม 400 คน
  2. กลุ่มอาจารย์ โรงเรียนละ 1 คน รวม 400 คน
  3. กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษา (ยกเว้นคณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นผู้บริหารและอาจารย์ของโรงเรียนนั้น) จำนวนโรงเรียนละ 1 คน รวม 400 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผ่านการประเมินภายนอกรอบแรก ในปี พ.ศ. 2546-2548 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกกลุ่มตัวอย่างตามระดับคุณภาพจากการประเมินภายนอก 3 ระดับ และขนาดของโรงเรียน 4 ประเภท โดยแบ่งเป็นกลุ่มละ 3 โรงเรียน ทั้งหมดจำนวน 36 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ประเภท คือ

1. แบบสอบถาม เรื่อง "คุณภาพการประเมินภายในสถานศึกษาและรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในของสถานศึกษา" โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อความเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีทั้งข้อความแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และแบบเติมคำ และ ตอนที่ 2 ข้อมูลคุณภาพการประเมินภายใน และรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายใน ซึ่งคุณภาพการประเมินภายใน ประกอบด้วยมาตรฐานการประเมิน 4 มาตรฐาน เกณฑ์การประเมิน 30 เกณฑ์ และรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายใน ประกอบด้วยรูปแบบการใช้ผลการประเมิน 4 รูปแบบ โดยเป็นข้อความแบบมาตราส่วนค่า (Rating Scale) 3 ระดับ รวมจำนวน 64 ข้อ มีค่าความเที่ยงทั้งหมด 0.97
2. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานและการใช้ผลการประเมินภายในของสถานศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยการส่งแบบสอบถาม "คุณภาพการประเมินภายในสถานศึกษาและรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในของสถานศึกษา" ทางไปรษณีย์ไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และดำเนินการสัมภาษณ์โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง และวิเคราะห์คุณภาพการประเมินภายในและรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในปัจจุบัน โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ
2. การวิเคราะห์เนื้อหา จากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายในของโรงเรียน เกี่ยวกับการดำเนินงานประเมินภายในและการใช้ผลการประเมินภายในของโรงเรียน
3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประเมินภายในและผลการประเมินภายนอกของโรงเรียน และรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในและผลการประเมินภายนอกของโรงเรียนโดยใช้สถิติทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 คุณภาพของการประเมินภายในของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรฐานการประเมินงานประเมิน ตอนที่ 2 การใช้ผลการประเมินภายในของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประเมินภายใน และผลการประเมินภายนอกของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายใน และผลการประเมินภายนอกของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 1 คุณภาพของการประเมินภายในของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตาม มาตรฐานการประเมินงานประเมิน

ผลจากการวิเคราะห์ระดับคุณภาพของการประเมินภายในของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามมาตรฐานการประเมินงานประเมิน 4 มาตรฐาน พบว่า ระดับคุณภาพการประเมินภายในตามมาตรฐานการประเมินของโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 2.51 ขึ้นไป) โดยมีโรงเรียนขนาดเล็กที่มีผลการประเมินภายในในระดับควรปรับปรุงเท่านั้น ที่มีระดับคุณภาพของการประเมินภายในในระดับพอใช้ (ค่าเฉลี่ย = 2.49)

เมื่อพิจารณามาตรฐานการประเมินในแต่ละด้าน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีระดับคุณภาพการประเมินภายในทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านอรรถประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้อง ในระดับดี ยกเว้นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีผลการประเมินภายในในระดับควรปรับปรุงเท่านั้น ที่มีระดับคุณภาพการประเมินภายในด้านอรรถประโยชน์ และด้านความถูกต้อง ในระดับพอใช้ (ค่าเฉลี่ย_{ด้านอรรถประโยชน์} = 2.41, ค่าเฉลี่ย_{ด้านความถูกต้อง} = 2.45)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน พบว่า โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติงานประเมินภายในที่สอดคล้องกันในด้านการวางแผนการประเมินภายใน ผู้ให้ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการตรวจสอบผลการประเมิน ส่วนประเด็นที่มีความแตกต่างกันได้แก่ มาตรฐานที่ใช้ในการประเมิน การแบ่งหน้าที่ของผู้รับผิดชอบในการประเมินภายใน การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดทำรายงานประเมินภายใน และการเผยแพร่ผลการประเมิน

ตอนที่ 2 การใช้ผลการประเมินภายในของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลจากการวิเคราะห์ระดับการใช้ผลการประเมินภายในของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า โรงเรียนทั้งหมดมีการใช้ผลการประเมินภายในอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 2.51 ขึ้นไป) เมื่อพิจารณารูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในแต่ละด้าน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีระดับการใช้ผลการประเมินภายในทั้ง 4 รูปแบบ คือ การใช้ผลการประเมินภายในเชิงแนวคิด (conceptual use) การใช้ผลการประเมินภายในเชิงตรวจสอบยืนยัน (legitimate use) การใช้ผลการประเมินภายในเชิงสัญลักษณ์ (symbolic use) และ การใช้ผลการประเมินภายในเชิงปฏิบัติ (instrumental use) ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 2.51 ขึ้นไป) (พิสัยของคะแนนมีค่าเท่ากับ 1-3) ยกเว้นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีผลการประเมินภายในในระดับควรปรับปรุงเท่านั้นที่มีระดับการใช้ผลการประเมินภายในเชิงตรวจสอบยืนยัน ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.48) (พิสัยของคะแนนมีค่าเท่ากับ 1-3)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการใช้ผลการประเมินภายใน ซึ่งแบ่งเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) การใช้ผลการประเมินภายในเชิงแนวคิด พบว่า โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีการนำผลการประเมินภายในมาทำความเข้าใจสภาพการดำเนินงานประเมินแต่ละรอบปี นำผลมาวิเคราะห์หาสาเหตุ และวิธีแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการประเมินภายใน 2) การใช้ผลการประเมินภายในเชิงตรวจสอบยืนยัน พบว่า โรงเรียนจะนำผลการประเมินภายในมาตรวจสอบการดำเนินกิจกรรม โครงการต่างๆ ในรอบปีการศึกษา เพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมนั้นในปีต่อไป 3) การใช้ผลการประเมินภายในเชิงสัญลักษณ์ พบว่า โรงเรียนจะนำผลการประเมินภายในมาเป็นเครื่องช่วยกำกับ ติดตาม ควบคุมและเป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรมภายในโรงเรียน และ 4) การใช้ผลการประเมินภายในเชิงปฏิบัติ พบว่า โรงเรียนมีการนำผลการประเมินมาวางแผนปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ และการดำเนินกิจกรรม โครงการของโรงเรียน

ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประเมินภายใน และผลการประเมินภายนอกของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ไคสแควร์ (Chi-Square) พบว่า คุณภาพการประเมินภายในมีสัดส่วนการให้ระดับคุณภาพแตกต่างกับผลการประเมินภายนอกของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยมีค่าความสัมพันธ์ 0.21 เมื่อพิจารณาคุณภาพการประเมินภายในตามมาตรฐานการประเมินงานประเมินทั้งด้านอรรถประโยชน์, ความเหมาะสม และความถูกต้อง พบว่า มีสัดส่วนการให้ระดับคุณภาพแตกต่างกับผลการประเมินภายนอกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าความสัมพันธ์ 0.24, 0.20 และ 0.19 ตามลำดับ ยกเว้นคุณภาพการประเมินภายในด้านความเป็นไปได้ ที่มีสัดส่วนการให้ระดับคุณภาพไม่แตกต่างกับผลการประเมินภายนอก

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายใน และผลการประเมินภายนอกของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ไคสแควร์ (Chi-Square) พบว่า การใช้ผลการประเมินภายในมีสัดส่วนการให้ระดับคุณภาพแตกต่างกับผลการประเมินภายนอกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าความสัมพันธ์ 0.16 เมื่อพิจารณาการใช้ผลการประเมินภายในแต่ละรูปแบบ พบว่า มีสัดส่วนการให้ระดับคุณภาพแตกต่างกับผลการประเมินภายนอกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้าน ทั้งในด้านการใช้ผลการประเมินภายในเชิงแนวคิด, เชิงตรวจสอบยืนยัน, เชิงสัญลักษณ์ และ เชิงปฏิบัติ โดยมีค่าความสัมพันธ์ 0.15, 0.18, 0.19 และ 0.16 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปราย 4 ประเด็น ได้แก่ 1) คุณภาพการประเมินภายในของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) รูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประเมินภายใน และผลการประเมินภายนอกของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 4) ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายใน และผลการประเมินภายนอกของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. คุณภาพการประเมินภายในของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากการวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้มาตรฐานการประเมินงานประเมิน 4 มาตรฐาน 30 เกณฑ์ ซึ่งกำหนดโดยคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการประเมินการศึกษา (Joint Committee on Standard for Educational Evaluation) ของ Stufflebeam และคณะ (1981) ประกอบไปด้วย 4 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ มาตรฐานด้านความเหมาะสม และมาตรฐานด้านความถูกต้อง พบว่าโรงเรียนโรงเรียนมีคุณภาพการประเมินภายในตามมาตรฐานการประเมินงานประเมินในระดับดี (ค่าเฉลี่ย = 2.67) (พิสัยของคะแนนมีค่าเท่ากับ 1-3) จากการศึกษาค้นคว้าเชิงคุณภาพ พบว่า โรงเรียนมีการวางแผนร่วมกันในการดำเนินงานประเมินภายในเป็นประจำต่อเนื่องทุกปี มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการประเมินภายในให้เหมาะสมตามสภาพจริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สินีนาฏ ศรีพัฒนพิพัฒน์ (2545) ซึ่งศึกษาความเหมาะสมของการประเมินภายในของโรงเรียน พบว่า การประเมินภายในของโรงเรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก โดยพบว่าสาเหตุที่โรงเรียนมีวิธีการประเมินเหมาะสมในระดับมาก คือ โรงเรียนมีการประเมินภายในภาคเรียนละ 1 ครั้ง และดำเนินการประเมินอย่างต่อเนื่อง มีการปรับรอบการประเมินและวิธีการประเมินทุกครั้ง และผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบการประเมินมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการประเมิน ประสานบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีส่วนร่วมในการทำประเมินภายในของโรงเรียน ซึ่งต่างจากงานวิจัยของ จงดี แซ่ตัน (2544) ที่พบว่า การประเมินภายในของโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นการประเมินเฉพาะกิจ ไม่เน้นการได้ข้อมูลที่น่าไปสู่การพัฒนา นักเรียน ครู และผู้บริหารได้เป็นรายบุคคล โดยเมื่อพิจารณามาตรฐานการประเมินงานประเมินแต่ละด้าน พบว่า โรงเรียนมีคุณภาพการประเมินภายในด้านความเป็นไปได้มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 2.73) รองลงมา คือ ด้านความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย = 2.69) ด้านอรรถประโยชน์ (ค่าเฉลี่ย = 2.65) และด้านความถูกต้อง (ค่าเฉลี่ย = 2.63) ตามลำดับ

โดยทั้ง 4 ด้านมีคุณภาพอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ยมากกว่า 2.51) แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานประเมินภายในอย่างมีคุณภาพ เมื่อพิจารณาผลการประเมินคุณภาพการประเมินภายในโดยจำแนกตามขนาดโรงเรียนและผลการประเมินภายนอก พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ที่ได้รับผลการประเมินภายนอกทั้ง 3 ระดับ คือ ควรปรับปรุง พอใช้ และดี และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ที่ได้รับผลการประเมินภายนอกทั้งระดับ ควรปรับปรุง และดี มีคุณภาพการประเมินภายในด้านความเป็นไปได้มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 2.57, 2.65, 2.76, 2.67, 2.73, 2.86, 2.73, 2.72, 2.71, 2.70 และ 2.82 ตามลำดับ) (พิสัยของคะแนนมีค่าเท่ากับ 1-3) ซึ่งให้เห็นว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์

มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ เป็นการประเมินความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายใน ในด้านการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน การกำหนดแผนงาน การอบการประเมิน วิธีเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ปัญหา แนวทางแก้ไข โดยภาพรวมเป็นการประเมินว่าโรงเรียนดำเนินการประเมินภายในแล้วนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง สามารถนำไปพัฒนาการดำเนินงานได้จริง จากผลการวิจัย พบว่าโรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกในระดับ ควรปรับปรุง มีคุณภาพการประเมินภายในด้านอรรถประโยชน์ในระดับพอใช้ (ค่าเฉลี่ย = 2.41) ส่วนโรงเรียนในกลุ่มอื่นมีคุณภาพการประเมินภายในด้านนี้อยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย มากกว่า 2.51) เนื่องจาก โรงเรียนขนาดเล็กมีบุคลากรน้อย ทำให้ในการวางแผน หรือการแบ่งงานในการดำเนินการประเมินภายใน เพื่อก่อให้เกิดสารสนเทศตรงกับความต้องการของผู้ใช้ผลการประเมิน ยังทำได้ไม่เต็มที่ ซึ่งสุวิมล ว่องวาณิช (2543) ได้กล่าวถึงระบบและขั้นตอนที่สำคัญของการประเมินภายในสถานศึกษาไว้ว่า ประกอบด้วย 5 ระบบ ได้แก่ 1) ระบบการวางแผนและปฏิบัติ เป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา แผนการทำงานและการปฏิบัติงานตามแผน การวางแผนการประเมินในสิ่งที่ต้องการประเมิน เกณฑ์การประเมิน การอบการประเมินและผู้รับผิดชอบ 2) ระบบข้อมูลและการประมวลผลเป็นระบบ เกี่ยวกับการจัดกระทำกับข้อมูลและการประมวลผลข้อมูล 3) ระบบการตรวจสอบการประเมินผล เป็นระบบที่เกี่ยวกับการตรวจสอบความถูกต้องนำเชื่อถือของผลการประเมิน 4) ระบบการรายงานผลการประเมิน เป็นระบบที่ประกอบด้วยกำหนดผู้ใช้ผลการประเมิน สารสนเทศและรูปแบบการรายงานผลการประเมินและการเผยแพร่ การกำหนดเวลาในการรายงานผลการประเมิน 5) ระบบการใช้ผลการประเมิน ดังนั้นการวางแผนการประเมินภายในและการพัฒนาบุคลากรจึงเป็นขั้นตอนสำคัญที่จะทำให้การประเมินภายในมีมาตรฐาน และจากการสัมภาษณ์อาจารย์ที่รับผิดชอบการประเมินภายในของโรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมิน

ภายนอกในระดับควรปรับปรุง พบว่า ปัญหาในการทำประเมินภายในส่วนใหญ่ คือ อาจารย์น้อย และมีภาระงานมาก ทำให้มีเวลาในการดำเนินงานประเมินภายในได้ไม่เต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แคทลียา ศรีแปลก (2544) ที่พบว่า สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานและการใช้ผลการประเมินภายใน คือ ภาระหน้าที่ของครูมีมาก

1.2 มาตรฐานด้านความเป็นไปได้

มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ เป็นการประเมินความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายใน ด้านของการกำหนดเครื่องมือในการประเมิน แหล่งข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ว่าเป็นไปได้ในทางปฏิบัติจริง ประหยัดและคุ้มค่า จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ ทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ มีคุณภาพ การประเมินภายในด้านความเป็นไปได้มากที่สุด เนื่องจากโรงเรียนจะมีการวางแผน และนำวิธีการ หรือเครื่องมือที่ใช้ในปีที่ผ่านมาประยุกต์ หรือบางโรงเรียนโดยเฉพาะโรงเรียนขนาดใหญ่ขึ้นไป จะเริ่มมีการโยกงานประจำให้เข้าสู่มาตรฐานที่ใช้ในการประเมิน โดยไม่ได้สร้างเครื่องมือ ในการเก็บข้อมูลขึ้นมาใหม่ ทำให้ประหยัดและการประเมินเกิดความคุ้มค่ามากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สินีนาฏ ศรีพัฒนนะพิพัฒน์ (2545) ซึ่งพบว่า โรงเรียนมีแนวโน้มที่จะปรับกรอบ การประเมินและวิธีการประเมินให้สอดคล้องกับระบบการทำงานปกติ ซึ่งจะทำให้วิธีการประเมิน ภายในของโรงเรียนมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น และจากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบ การประเมินภายในเกี่ยวกับความคุ้มค่าในการทำประเมินภายใน พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ ให้ เห็นว่าการทำประเมินภายในมีความคุ้มค่ากับเวลา และค่าใช้จ่ายที่สูญเสียไป เพราะ ทำให้เกิดความเข้าใจ และมองเห็นปัญหาหรือจุดด้อยที่โรงเรียนต้องพัฒนา โดยในการวางแผน การประเมินภายในแต่ละปีก็จะดูถึงความเป็นไปได้ที่จะดำเนินการ เช่น กิจกรรม โครงการต่างๆ ที่วางแผนไว้ในปฏิทินปฏิบัติงาน ก็จะได้ทำตามแผนที่วางไว้เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวรรณ โสดา (2547) ที่ศึกษาประโยชน์ของการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน วชิราวุธวิทยาลัย พบว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน เพื่อให้ทราบกระบวนการ พัฒนาระบบของโรงเรียน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านนักเรียน ด้านครู และการบริหารงานดีขึ้น

1.3 มาตรฐานด้านความเหมาะสม

มาตรฐานด้านความเหมาะสม เป็นการประเมินความเหมาะสมของวิธีการประเมิน ภายในในด้านของการกำหนดแหล่งข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดทำรายงานผลการประเมินภายใน การวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยของโรงเรียน ว่าในการดำเนินงานประเมินภายในของโรงเรียนจะไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน จากผลการวิจัย พบว่าโรงเรียนทุกกลุ่มมี คุณภาพการประเมินภายในด้านนี้ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย มากกว่า 2.51) โดยโรงเรียนจะมีการวางแผนปฏิทินประจำปี ว่าการดำเนินกิจกรรม หรือโครงการที่กำหนดอยู่ในช่วงใด หรือในการประเมินมาตรฐานต่างๆ ต้องดำเนินการช่วงใด เพื่อให้ครูหรือกลุ่มคนที่รับผิดชอบมาตรฐานนั้นเตรียมพร้อมในการเก็บข้อมูล บางโรงเรียน อาจมีกิจกรรมนอกเหนือจากที่กำหนดไว้แทรกเข้ามา โรงเรียนก็แก้ไขโดยการเพิ่มระยะเวลาของการประเมินในช่วงนั้นให้มากขึ้น นอกจากนี้โรงเรียนที่มีการเก็บข้อมูลกับผู้ปกครอง หรือชุมชน จะมีการรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล โดยโรงเรียนไม่ให้ติดต่อกับผู้ให้ข้อมูล และไม่มีการลงชื่อผู้ให้ข้อมูล หรือผลการให้ข้อมูลจะไม่มีผลต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สินีนาฏ ศรีพัฒนะพิพัฒน์ (2545) พบว่า ความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนในด้านความเหมาะสมว่าอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก โดยมีการดำเนินการเก็บข้อมูลในช่วงเวลาที่เหมาะสม โรงเรียนต้องมีการวางแผนร่วมกันว่าจะดำเนินการในช่วงใด เพื่อไม่ให้กระทบกระเทือนต่อการเรียนการสอนของครูและนักเรียน และไม่ให้เกิดผลเสียกับโรงเรียน

1.4 มาตรฐานด้านความถูกต้อง

มาตรฐานด้านความถูกต้อง เป็นการประเมินความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายใน ด้านการกำหนดเกณฑ์การประเมิน การกำหนดเครื่องมือ แหล่งข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การตรวจสอบวิธีการประเมินและผลการประเมิน ว่ามีความถูกต้อง ถูกหลักวิธีการประเมิน และได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายในในระดับควรปรับปรุง มีคุณภาพการประเมินภายในด้านความถูกต้องในระดับพอใช้ (ค่าเฉลี่ย = 2.45) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สินีนาฏ ศรีพัฒนะพิพัฒน์ (2545) ที่พบว่าโรงเรียนมีความเหมาะสมของการประเมินภายในด้านความถูกต้องในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย ส่วนโรงเรียนในกลุ่มอื่นมีคุณภาพการประเมินภายในด้านนี้อยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย มากกว่า 2.51) จากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ปัญหาเรื่องบุคลากรน้อย แต่ปริมาณงานเท่ากับโรงเรียนที่มีบุคลากรจำนวนมาก และบุคลากรส่วนใหญ่ไม่ได้จบหรือมีความรู้เกี่ยวกับการประเมินภายในโดยเฉพาะทำให้การทำงาน

ในด้านการประเมินภายในมีปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิมล ว่องวานิช (2543) ซึ่งพบว่า สาเหตุหนึ่งที่ทำให้การดำเนินงานประเมินภายในยังอยู่ในวงจำกัด อาจมาจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องยังขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการประเมิน

2. รูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การใช้ผลการประเมินภายใน เป็นการพิจารณาว่าโรงเรียนมีการนำผลการประเมินภายในมาใช้ในการปรับเปลี่ยน หรือทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งแนวคิด นโยบาย และการปฏิบัติงานของโรงเรียน ซึ่งประกอบไปด้วย 4 รูปแบบ ได้แก่ การใช้ผลการประเมินภายในเชิงแนวคิด การใช้ผลการประเมินภายในเชิงตรวจสอบยืนยัน การใช้ผลการประเมินภายในเชิงสัญลักษณ์ และ การใช้ผลการประเมินภายในเชิงปฏิบัติ จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า โรงเรียนมีการใช้ผลการประเมินภายในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 2.69) (พิสัยของคะแนนมีค่าเท่ากับ 1-3) ซึ่งแตกต่างจากผลการวิจัยของ สีนีนางู ศรีพัฒนะพิพัฒนา (2545) ที่พบว่า โรงเรียนมีการนำผลการประเมินภายในไปใช้ปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนได้ไม่ดีขึ้น อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันโรงเรียนมีการตระหนักและให้ความสำคัญกับการใช้ผลการประเมินภายในมากขึ้น เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น โดยโรงเรียนมีการใช้ผลการประเมินภายในเชิงสัญลักษณ์มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 2.71) เนื่องจากโรงเรียนจะมีการนำเอาผลการประเมินภายในแต่ละปีมาวางแผน หรือเป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรมภายในโรงเรียนในปีต่อไป จากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายใน พบว่า โรงเรียนยังมีการนำผลการประเมินภายในมาใช้ทำความเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดกิจกรรม และการประเมินภายในของโรงเรียน รวมถึงนำผลการประเมินภายในมาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้งด้านผู้เรียน ครูผู้สอน และผู้บริหาร จึงส่งผลให้ระดับการใช้ผลการประเมินภายในทั้งในเชิงแนวคิด เชิงตรวจสอบยืนยัน เชิงสัญลักษณ์ และเชิงปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.69, 2.67, 2.71 และ 2.69 ตามลำดับ) ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยของ Boyd (1989) ที่พบว่า การประเมินไม่เกิดผลเท่าที่ควรอันเนื่องมาจากผลการประเมินยังไม่ได้นำไปใช้ในการพัฒนาครูอาจารย์ แต่เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียนและผลการประเมินภายนอก พบว่าโรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ผลการประเมินภายนอกในระดับควรปรับปรุง จะมีการใช้ผลการประเมินภายในเชิงตรวจสอบยืนยันอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.48) เนื่องจาก โรงเรียนจะให้ความสำคัญกับการนำผลการประเมินภายในมาใช้ในการวางแผนดำเนินกิจกรรมต่อไปในอนาคต ไม่ได้นำมายืนยันหรือเป็นเหตุผลสนับสนุนการดำเนินการหรือการตัดสินใจที่กำหนดไว้ก่อนหน้านี้แล้ว ซึ่งจากผลการวิจัยของ พจนี สะเพียรชัย (2544, อ้างถึงใน ปิยะธิดา ทองอร่าม, 2545) พบว่าอุปสรรคอย่างหนึ่งของการประเมินผล คือ การขาดการวางแผน โดยมักจะใช้ประสบการณ์ส่วนตัวในการตัดสินใจมากกว่าจะใช้ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาใช้ประโยชน์

3. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประเมินภายใน และผลการประเมินภายนอกของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากผลการวิจัย พบว่า คุณภาพการประเมินภายในมีความสัมพันธ์กับผลการประเมินภายนอกของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าความสัมพันธ์ 0.21 เนื่องจากการประเมินภายในและการประเมินภายนอกของโรงเรียนเป็นกระบวนการที่ควบคู่กันในระบบประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งจะต้องมีความเชื่อมโยงและเป็นไปในแนวทางเดียวกันเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ของโรงเรียน ดังที่ ชูตินันท์ อิทธิรัตน (2546) และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2547) ได้กล่าวไว้

เมื่อพิจารณาคุณภาพการประเมินภายในตามการรับรู้ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลกับผลการประเมินภายนอก จะพบว่า คุณภาพการประเมินภายในจากการรับรู้ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจะสูงกว่าผลจากการประเมินภายนอกในหลายกลุ่มด้วยกัน ได้แก่ กลุ่มโรงเรียนที่ได้รับผลการประเมินภายนอกในระดับควรปรับปรุงจะประเมินคุณภาพการประเมินภายในของโรงเรียนอยู่ในระดับดี ยกเว้นโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งประเมินคุณภาพการประเมินภายในของโรงเรียนในระดับพอใช้ และโรงเรียนที่ได้ผลการประเมินภายนอกในระดับพอใช้จะประเมินคุณภาพการประเมินภายในของโรงเรียนอยู่ในระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับ วีระวัฒน์ ปันนิตามัย (2540) ที่กล่าวถึงการประเมินตนเอง (Self-Assessment) โดยเมื่อเปรียบเทียบกับประเมินจากแหล่งอื่น จะพบว่า การประเมินตนเองจะได้คะแนนเกินความเป็นจริง (Inflate) เนื่องจากการเข้าข้างตนเอง ซึ่งโดยธรรมชาติแล้วคนเราจะประเมินตนเองสูงกว่าคนอื่น และเนื่องจากความไม่ชัด (Blind spot) ซึ่งถ้าคนเรารู้อะไรไม่ลึกซึ้งพอ ก็มีแนวโน้มที่จะเดาและให้คะแนนสูงไว้ก่อน และจากงานวิจัยของ Steve Wilson (2002) ซึ่งเปรียบเทียบการประเมินตนเอง การประเมินโดยเพื่อน และการประเมินโดยครูผู้สอนในหลักสูตรการศึกษาครูในมหาวิทยาลัย พบว่า การประเมินตนเองจะให้คะแนนสูงกว่าการประเมินแบบอื่นๆ

เมื่อพิจารณาคุณภาพการประเมินภายในรายมาตรฐาน พบว่า มาตรฐานด้าน อรรถประโยชน์ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้องมีความสัมพันธ์กับผลการประเมินภายนอกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นมาตรฐานด้านความเป็นไปได้ซึ่งมีความสัมพันธ์กับผลการประเมินภายนอกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็นสาเหตุทำให้คุณภาพการประเมินภายในและผลการประเมินภายนอกมีความสัมพันธ์กันค่อนข้างต่ำ (ขนาดความสัมพันธ์ = 0.21)

4. ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในและผลการประเมินภายนอก ของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในมีความสัมพันธ์กับผลการประเมินภายนอกของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าความสัมพันธ์ 0.16 พบว่า การใช้ผลการประเมินเชิงสัญลักษณ์มีความสัมพันธ์กับผลการประเมินภายนอกมากที่สุด เนื่องจากโรงเรียนจะมีการนำผลการประเมินภายในของโรงเรียนและผลการประเมินการจัดกิจกรรม โครงการต่างๆ ในรอบปี มาสรุปผล วิเคราะห์หาจุดเด่น จุดด้อย และปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานแต่ละอย่างเพื่อนำมาตรวจสอบ และพิจารณาการจัดกิจกรรม โครงการนั้นๆ ว่าเป็นไปตามที่วางแผนไว้หรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สินีนาฏ ศรีพัฒนะพิพัฒน์ (2545) ที่พบว่า โรงเรียนจะมีการนำข้อมูลที่วิเคราะห์ได้จากการประเมินภายในมาวิเคราะห์เพื่อ ทำให้ทราบถึงการดำเนินงานว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดหรือไม่ และทำให้ทราบจุดแข็งจุดอ่อนของโรงเรียน และงานวิจัยของ Carol Tomlinson และ Lori Bland (1994) ที่กล่าวว่า การปฏิบัติและการใช้ผลการประเมินที่ดี ประกอบด้วย การดำเนินการประเมินให้เป็นส่วนหนึ่งของแผนงาน การปรับปรุงพัฒนาจุดมุ่งหมายของการดำเนินงานให้ชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. โรงเรียนสามารถนำข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานประเมินภายในของโรงเรียน เพื่อให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับการประเมินภายนอกมากยิ่งขึ้น
2. ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า คุณภาพการประเมินภายในมีความสัมพันธ์กับผลการประเมินภายนอกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น โรงเรียนควรมีการวางแผนการประเมินภายในแต่ละปีให้มีคุณภาพ เพื่อส่งผลให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อผลการประเมินภายนอก
3. จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนทุกขนาดที่ได้รับผลการประเมินภายนอกในระดับดี จะมีการนำผลการประเมินภายในไปใช้ทั้ง 4 รูปแบบ คือ การใช้ผลการประเมินเชิงแนวคิด เชิงตรวจสอบยืนยัน เชิงสัญลักษณ์ และเชิงปฏิบัติ ดังนั้นโรงเรียนควรจะทำให้ความสำคัญในการนำผลการประเมินภายในไปใช้ เพื่อพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ และรองรับการประเมินภายนอกในรอบต่อไป ให้ได้ผลการประเมินในระดับดี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า มาตรฐานที่โรงเรียนใช้ในการประเมินภายในมีความแตกต่างกันตามสังกัดของโรงเรียน ซึ่งอาจส่งผลให้คุณภาพการประเมินภายในแตกต่างกัน ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรจะมีการเปรียบเทียบคุณภาพการประเมินภายใน โดยจำแนกโรงเรียนตามสังกัดด้วย

2. ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาคุณภาพการประเมินภายในจากการประเมินตนเองของผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม ดังนั้นในการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพการประเมินภายใน หรือผลการประเมินภายในครั้งต่อไปจึงอาจจะศึกษาจากรายงานการประเมินตนเองของโรงเรียนในปีที่ได้รับการประเมินภายนอกมาหาความสัมพันธ์กับผลการประเมินภายนอก เพื่อความสอดคล้องกับสภาพที่แท้จริงมากยิ่งขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- ก้องเกียรติ มุกดาเจริญ. 2539. การศึกษาการดำเนินโครงการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนเอกชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กาญจนา วัฒนสุนทร. 2537. เทคนิคการประเมินโครงการและการปฏิบัติงานในโครงการ. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาการบริหารและการจัดการการวัดและการประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2543. แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา: เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2543. ชุดส่งเสริมประสบการณ์การพัฒนา ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เล่ม 5 การพัฒนาระบบการประเมินตนเอง. กรุงเทพมหานคร: เจ.เอ็น.ที.
- คณะกรรมการการศึกษาเอกชน, สำนักงาน. 2542. การประเมินตนเองและรายงาน เล่ม 6. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- แคลเลีย ศรีแปลก. 2544. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา กรณีศึกษาโรงเรียนคันทนาเยาว กรุงเทพมหานคร วิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จงดี แซ่ตัน. 2544. การวิเคราะห์ความเหมาะสมของวิธีการประเมินตัวบ่งชี้มาตรฐานการศึกษาในการประเมินผลภายในของโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จินตนา หัวใจเพชร. 2542. การศึกษาแนวโน้มการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชุตินันท์ อธิรัตน์. 2546. รูปแบบการจัดการการประเมินคุณภาพภายนอกสถาบันอุดมศึกษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นงเยาว์ อุทุมพร. 2547. การพัฒนากระบวนการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ภาคศึกษาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เนติ เฉลยวาเรศ. 2541. การประเมินอภิมานการใช้แบบจำลองซิปในการประเมินโครงการการศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาคศึกษาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเรียง ขจศิริป. 2547. การวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูลในการวิจัย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows Version 10-12. กรุงเทพมหานคร: เอส. พี. เอ็น. การพิมพ์.
- ปิยะธิดา ทองอร่าม. 2545. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของสถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา: การวิเคราะห์พหุระดับด้วยโมเดลเชิงเส้นตรงระดับลดหลั่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาคศึกษาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรพันธุ์ บุญยรัตนพันธุ์ และบุญเลิศ เลี้ยวประไพ. 2531. คู่มือการสร้างและการวัดสถานภาพอนามัยในชุมชนสำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล. สถาบันวิจัยประชากรสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ไพบุลย์ แจ่มพงษ์. 2541. การประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. วารสารการศึกษาเอกชน. 77(มิถุนายน 2541)ซ 27-40.
- มนัสวีร์ โนนห้าวรอ. 2545. การประเมินตัวบ่งชี้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: การประยุกต์ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงกระบวนการลำดับลดหลั่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาคศึกษาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มธุรส พะวินรัมย์. 2539. การศึกษาการดำเนินโครงการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลลิตา จันท์แก้ง. 2543. การพัฒนาตัวบ่งชี้ระบบประกันคุณภาพของคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ตามแนวทบวงมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาคศึกษาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรภัทร์ ภูเจริญ. 2544. แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.
- วราภรณ์ บุญเจียม. 2546. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายนอกเพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาคศึกษาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วัชรีย์ เทพพุทธานุกร. 2544. การศึกษาการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันชัย ศิริชนะ. 2537. การประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. (อัดสำเนา).
- วิรุฬห์ แสงงาม. 2543. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการประกันคุณภาพภายในโดยใช้ระบบบริหาร ISO 9000 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วีระวัฒน์ บันนิตมัย. 2540. การประเมินการปฏิบัติงานบุคคลแบบ 360 องศา. วารสารข้าราชการ ฉบับที่ 4 ปีที่ 42 เดือนกรกฎาคม – สิงหาคม พ.ศ. 2540.
- วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ และดิเรก วรรณเศียร. 2544. มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา. เอกสารวิชาการประกอบการประชุมสัมมนาทางวิชาการ"การปฏิรูปการเรียนรู้ยุคศาสตร์ การพัฒนาคุณภาพนักเรียน" (ม.ป.ท.). (อัดสำเนา).
- ศิริชัย กาญจนวาสี. 2541. ทฤษฎีการวัดและการประเมินผล. เอกสารประกอบการสอน กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. 2547. ทฤษฎีการประเมิน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริวัฒน์ วรรณาม. 2540. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินในการตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. 2532. เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2532. (ม.ป.ท.)
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2539. วิธีวิทยาการประเมินทางการศึกษา. ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2541. วิธีวิทยาการทางการประเมิน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2544. วิธีวิทยาการประเมินทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สามัญศึกษา, กรม. 2544. เอกสารชุดการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเล่ม 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.

- สินีนานู ศรีพัฒนะพิพัฒน์. 2545. การพัฒนาแบบตรวจสอบรายการประเมินหลักเพื่อประเมินความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายในของโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพัตรา ทรัพย์เสถียร. 2546. การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของประสิทธิผลในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน: การประยุกต์ใช้โมเดลสมการโครงสร้างกลุ่มพหุ. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. 2543. รายงานการวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิมพ์ดีดจำกัด.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). 2547. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). 2548. รวมบทความ สมศ. ปี 2544 – 2546. กรุงเทพมหานคร: บริษัทจุดทองจำกัด.
- หน่วยศึกษานิเทศก์, สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2543. การประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- อมรรัตน์ พันธุ์งาม. 2543. การพัฒนากระบวนการประเมินเพิ่มผลงานและการใช้ประโยชน์จากผลการประเมินเพิ่มผลงาน: การประยุกต์ใช้การประเมินอภิมาน. วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุทุมพร จามรมาน. 2541. การประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามเกณฑ์ของทบวงมหาวิทยาลัย. เอกสารประกอบการสัมมนา. กรุงเทพมหานคร.
- อำรุง จันวานิช และคณะ. 2535. รายงานผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่องการพัฒนาการจัดเก็บระบบข้อมูลพื้นฐาน เพื่อการวางแผนและพัฒนาการศึกษา. สาระสำคัญของการอภิปรายทั่วไป. กรุงเทพมหานคร.

ภาษาอังกฤษ

- Boyd, R.T.C. (1989). Improving teacher evaluations. Practical Assessment, Research & Evaluation(online). Available from: <http://www.ericae.net/pare/getvn.asp?v=1&n=7.html>.
- Bustelo, M. Metaevaluation as a Tool for The Improvement and Development of The Evaluation Function in Public Administrations (online). Available from: <http://www.Europeanevaluation.org/docs/BusteloSevillaEES.pdf>.
- Castetter, William B. (1992). The Personnel Function in Education Administration. New York: Macmillan Publishing.
- Cooksy, L. J., Caracelli, V. J. (2005). Issues in Achieving the Goals of Metaevaluation. American Journal of Evaluation. Vol. 26. No.1.
- Cuttance, P. (1994). Quality assurance in education systems. Studies in Educational Evaluation.
- Field, A. (2002). MANOVA using SPSS (online). Available from: <http://www.sussex.ac.uk/users/andyf/teaching/pg/manovaquestions.pdf>.
- Friedman, E. (2001). Educational Indicators for School Evaluation: Perceptions of Principles and Teachers (online). Available from: <http://www.tau.ac.il/education/toar3/etakzir2001-10.doc>.
- Harvey, L. (2004). Analytic Quality Glossary (online). Available from: <http://www.quality-research international.com/glossary/>.
- Patton, M. Q. (1982). Utilization-Focused Evaluation. The New Century Text. 3rd. ed. Thousand Oaks, Sage.
- Preskill, H., Caracelli, V. (2003). Current and developing conceptions of use evaluation use TIG survey result (online). Available from: <http://webl.epnet.com>.
- Stufflebeam, D. L. (1999). Program evaluations metaevaluation checklist (online). Available from: www.wmich.edu/evalctr/checklists/program_metaeval_10point.htm.
- Tomlinson, C., Bland, L. (1994). Evaluation utilization studies. The National Research Center on the Gifted and Talented.

Wilson, S. (2002). Comparing Peer, Self and Tutor Assessment in a Course for University Teaching Staff (online). Available from: www.leeds.ac.uk/educol/documents/00002232.htm.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก.
หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ศธ.0512.6(2755)/21

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

6 มกราคม 2549

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชญาพิมพ์ อูสาโท

สิ่งที่แนบมาด้วย 1. โครงร่างวิทยานิพนธ์

2. แบบตรวจสอบความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบสอบถาม
3. แบบตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

ด้วย นางสาวตติกร ชันตียนันท์ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง " การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประเมินภายใน การใช้ผลการประเมินภายใน และผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษา" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฐสุภรณ์ หลาวทอง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นในการขอความอนุเคราะห์ให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ)

หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

นางสาวตติกร ชันตียนันท์

โทร. 0-7979-9790

ที่ ศธ 0512.6(2701)/1848

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

27 มกราคม 2549

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวดิกร ชันติยานันท์ นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา สาขาวิชาการศึกษาและประเมินผลการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประเมินภายใน รูปแบบการใช้ผลการประเมินภายใน และผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรฐกรณ์ หลาวทอง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม กับอาจารย์ผู้รับผิดชอบการประเมินภายในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา และขอรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวดิกร ชันติยานันท์ ได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ขอบคมมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุทนต์ สุทนต์)

รองคณบดี

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยหลักสูตรและการสอนระดับบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2218-2425

ที่ ศธ 04014/0636

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1
อาคาร 4 พญาไท ถนนศรีอยุธยา เขตราชเทวี 10400

6 กุมภาพันธ์ 2549

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์

ด้วย นางสาวตติกร ชันตียนันท์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประเมินภายใน รูปแบบการใช้ผลการประเมินภายใน และผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐกรณ์ หลาวทอง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งนิสิตมีความจำเป็นในการสัมภาษณ์อาจารย์ที่รับผิดชอบการประเมินคุณภาพภายใน ของสถานศึกษาโรงเรียนท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปประกอบการทำวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกต่อไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 พิจารณาแล้วเห็นว่าการวิจัยดังกล่าว เป็นประโยชน์ต่อทางวิชาการ สมควรให้การสนับสนุน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายเดชา พวงงาม)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1
ปฏิบัติราชการแทน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต ๓

กลุ่มอำนาจการ

โทร. 0 2354 5252

โทรสาร 0 2354 5252

www.edbkk1.com

ที่ ศธ ๐๔๐๑๕/ ๐๖๘๑

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๒
ถนนลาดพร้าว เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๑๐

ณ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้รับใบอนุญาต โรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

จำนวน ๓ ฉบับ

ด้วย นางสาวติกร ชันคิยานันท์ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาชีพและจิตวิทยาการศึกษา สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อยู่ระหว่างการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประเมินภายใน รูปแบบการใช้ผลการประเมินภายใน และผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” จึงมีความจำเป็นต้องให้สถานศึกษาตอบแบบสอบถาม ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๒ พิจารณาแล้วเห็นว่าผลการวิจัยจะเป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ จึงขอความร่วมมือสถานศึกษาตอบแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิจิตร วิทยาราทองศ์)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปฏิบัติราชการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๒

กลุ่มอำนาจการ

โทร. ๐ ๒๕๓๐ ๔๔๕๑-๒ ต่อ ๑๐๗

โทรสาร ๐ ๒๕๓๕ ๘๑๖๖

Website <http://www.edubkk2.org>

E-mail : edubkk2 @ edubkk2.org

ที่ ศธ ๐๔๐๑๖/

522

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๓
๓๕/๑ หมู่ ๖ ซอยเพชรเกษม ๔๘ ถนนเพชรเกษม
แขวงบางแวก เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ๑๐๑๖๐

7 กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ด้วย นางสาวติกร ชันดียานันท์ นิสิตปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อยู่ระหว่างการดำเนินการวิจัย วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประเมินภายใน รูปแบบการใช้ผลการประเมิน ภายใน และผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” ในกรณี นิสิตมีความจำเป็นต้องสัมภาษณ์ และเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับอาจารย์ที่รับผิดชอบการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนในเขตพื้นที่ การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๓

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุญาตให้ นางสาวติกร ชันดียานันท์ ดำเนินการ เก็บข้อมูลตามโครงการดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายศักดิ์พิพัฒน์ สุขกัตต์)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปฏิบัติราชการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3

กลุ่มอำนาจการ

โทร ๐ ๒๕๑๐ ๒๐๔๔ ต่อ ๑๐๕ - ๑๑๒ (พินิจนันท์ อรัญญถาวร)

โทรสาร ๐ ๒๕๑๐ ๒๖๕๐ <http://www.bangkok3.net>

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : area_bangkok3@yahoo.com

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักการศึกษา (กองวิชาการ โทร 0 2437 2047 หรือ โทร 3419 โทรสาร 0 2437 2047)

ที่ กท 0806/ 11๒๖ วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ 2549

เรื่อง ขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการเขต

ด้วย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้มีหนังสือที่ ศษ 0512.6 (2755) /61 ลงวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2549 ขออนุญาตให้ นางสาวติกร ชันดียานันท์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาการวัดและประเมินผล การศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพ การประเมินภายใน รูปแบบการใช้ผลการประเมินภายใน และผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ จากครูผู้สอนที่รับผิดชอบการประเมินคุณภาพภายใน ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 218 โรงเรียน 44 สำนักงานเขต ตามรายชื่อโรงเรียนที่แนบ ซึ่งรายละเอียดผู้วิจัยจะประสานกับทางโรงเรียนโดยตรงต่อไป

สำนักการศึกษาพิจารณาแล้วเห็นว่า การวิจัยนี้จะทำให้ได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา รูปแบบการนำผลการประเมินภายในและภายนอก มาใช้เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนใน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สมควรอนุญาต

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุญาต และแจ้งผู้บริหาร โรงเรียนดังกล่าวให้ความร่วมมือต่อไปด้วย จักขอบคุณยิ่ง

(นางสาวประนอม เอี่ยมประชูร)

รองผู้อำนวยการสำนักการศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนผู้อำนวยการสำนักการศึกษา

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข.
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช	สุชีวะ	หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยา การศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล	ไตรวิจิตรคุณ	อาจารย์ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยา การศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาพิมพ์	อุสาโห	อาจารย์คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชัยศักดิ์	ซึ้งใจ	ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม
5. ดร.เพชร	พิพัฒน์สันติกุล	รองผู้อำนวยการสำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค.
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถาม

เรื่อง “คุณภาพการประเมินภายในสถานศึกษาและรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษา”

เรียน ผู้ตอบแบบสอบถาม

ด้วยดิฉัน นางสาวรัตกร ชันติยานันท์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประเมินภายใน รูปแบบการใช้ผลการประเมินภายใน และผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” เพื่อประกอบการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท ภาควิชาวิจัยครั้งนี้จำเป็นต้องขอความร่วมมือจากท่านในการ **ตอบแบบสอบถามตามสภาพจริง** ข้อมูลของท่านจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการให้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

นางสาว รัตกร ชันติยานันท์

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ หรือ เติมข้อความลงในช่องว่าง

1. เพศ 1. ชาย 2. หญิง

2. อายุราชการ ..... ปี

3. ระดับการศึกษา 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี 2. ปริญญาตรี 3. สูงกว่าปริญญาตรี

4. จำนวนมาตรฐานด้านผู้เรียนที่ได้รับการประเมินภายนอกในรอบแรก ในระดับดี ..... มาตรฐาน (จาก 7 มาตรฐาน)

จำนวนมาตรฐานด้านผู้สอนที่ได้รับการประเมินภายนอกในรอบแรก ในระดับดี ..... มาตรฐาน (จาก 2 มาตรฐาน)

จำนวนมาตรฐานด้านผู้บริหารที่ได้รับการประเมินภายนอกในรอบแรก ในระดับดี ..... มาตรฐาน (จาก 5 มาตรฐาน)

ตอนที่ 2 ข้อมูลคุณภาพการประเมินภายใน และรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายใน

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ทับตัวเลขที่ตรงกับระดับการปฏิบัติของสถานศึกษาของท่านมากที่สุด โดยมีเกณฑ์การตัดสินดังนี้

3 หมายถึง สถานศึกษาของท่านดำเนินการตามข้อรายการดังกล่าวในระดับ **ดีที่สุด/ มากที่สุด/ เป็นประจำ**2 หมายถึง สถานศึกษาของท่านดำเนินการตามข้อรายการดังกล่าวในระดับ **ปานกลาง/ พอใช้/ ไม่แน่ใจ**1 หมายถึง สถานศึกษาของท่านดำเนินการตามข้อรายการดังกล่าวในระดับ **ควรปรับปรุง หรือ ไม่ได้ดำเนินการ**

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น			ความเห็นเพิ่มเติม
		3	2	1	
	คุณภาพการประเมินภายในตามมาตรฐานการประเมินงานประเมิน				
1	มีการระบุครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินภายในสถานศึกษาอย่างครบถ้วน	3	2	1	
2	ผู้บริหารใช้สารสนเทศจากการประเมินภายในในการตัดสินใจ	3	2	1	
3	ผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ ใช้สารสนเทศจากการประเมินภายในให้เกิดคุณภาพในการทำงาน	3	2	1	
4	ผู้ทำหน้าที่ประเมินภายในมีความรู้ความเข้าใจในการประเมินภายในสถานศึกษา	3	2	1	
5	ผู้ทำหน้าที่ประเมินภายในได้รับการอบรม/ ชี้แจงเกี่ยวกับการประเมินภายในสถานศึกษา	3	2	1	
6	มีการรวบรวมข้อมูลอย่างเพียงพอต่อความต้องการของผู้ประเมินภายในและผู้เกี่ยวข้อง	3	2	1	
7	มีการรวบรวมข้อมูลที่ตรงกับความต้องการของผู้ประเมินภายในและผู้เกี่ยวข้อง	3	2	1	
8	มีการแปลความหมายผลการประเมินภายในอย่างชัดเจน จนสามารถตัดสินใจได้ว่าบรรลุเป้าหมาย/ มาตรฐานของการประเมินภายใน	3	2	1	
9	รายงานการประเมินตนเองแสดงให้เห็นถึงกระบวนการประเมินภายในครบทุกขั้นตอน	3	2	1	
10	มีการรายงานผลการประเมินภายในให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบอย่างทั่วถึง	3	2	1	

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น			ความเห็นเพิ่มเติม
11	ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายตระหนักในความสำคัญของการประเมินภายใน เป็นผลให้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง	3	2	1	
12	การประเมินภายในก่อให้เกิดการกระตุ้นให้ดำเนินการต่อไปอย่างต่อเนื่อง	3	2	1	
13	การประเมินภายในมีการดำเนินงานสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา	3	2	1	
14	กระบวนการประเมินภายในสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	3	2	1	
15	การประเมินภายในเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินทุกฝ่าย	3	2	1	
16	ผลที่ได้จากการประเมินภายในมีความคุ้มค่า	3	2	1	
17	ผลการประเมินภายในมีประโยชน์ สามารถนำไปปรับปรุงการทำงานของสถานศึกษา	3	2	1	
18	สถานศึกษามีการกำหนดข้อตกลงของการประเมินภายในร่วมกันอย่างเป็นทางการก่อนการประเมิน	3	2	1	
19	สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะดำเนินงานด้านการประเมินคุณภาพภายใน	3	2	1	
20	ผู้เกี่ยวข้องให้ความสนใจในการแก้ปัญหาเมื่อเกิดความขัดแย้งอันเนื่องมาจากการประเมินภายใน	3	2	1	
21	การรายงานผลการประเมินภายในดำเนินการอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมา	3	2	1	
22	การรายงานผลการประเมินภายในนำเสนออย่างครบถ้วนสมบูรณ์ทุกกระบวนการ	3	2	1	
23	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีสิทธิรับทราบผลการประเมินภายใน	3	2	1	
24	รายงานการประเมินภายในสถานศึกษามีการเผยแพร่ต่อสาธารณชน	3	2	1	
25	มีการรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล	3	2	1	
26	ผู้ประเมินภายในเคารพสิทธิของผู้เกี่ยวข้องในระหว่างการเก็บข้อมูล	3	2	1	
27	รายงานผลการประเมินภายในได้นำเสนอทั้งจุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนาตามสภาพจริง	3	2	1	
28	ผู้ประเมินภายในมีความรับผิดชอบและมีจรรยาบรรณในการประเมิน	3	2	1	
29	รายงานประเมินภายในมีการระบุและอธิบายรายละเอียดของการประเมินอย่างชัดเจน	3	2	1	
30	รายงานการประเมินภายในมีการวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษา	3	2	1	
31	รายงานการประเมินภายในมีการระบุจุดประสงค์และอธิบายกระบวนการของการประเมินอย่างชัดเจน	3	2	1	
32	รายงานการประเมินภายในอธิบายถึงเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลอย่างชัดเจน	3	2	1	
33	ผลการประเมินภายในมีความถูกต้องตรงตามความเป็นจริง	3	2	1	
34	ผลการประเมินภายในมีความเที่ยงและมีความสอดคล้องระหว่างแหล่งข้อมูลต่างๆ	3	2	1	
35	การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์และรายงานผลการประเมินภายในมีการดำเนินการวางแผนอย่างเป็นระบบ	3	2	1	
36	ข้อมูลเชิงปริมาณได้รับการวิเคราะห์อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ	3	2	1	
37	ข้อมูลเชิงคุณภาพได้รับการวิเคราะห์อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ	3	2	1	
38	มีการสรุปผลการประเมินภายในได้อย่างมีเหตุผล	3	2	1	
39	รายงานผลการประเมินภายในมีความชัดเจน เป็นที่เข้าใจตรงกันของทุกฝ่าย	3	2	1	
40	สถานศึกษามีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของผลการประเมินภายใน	3	2	1	
	รูปแบบการใช้ผลการประเมินภายใน				
41	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินภายในมาอภิปรายร่วมกัน	3	2	1	
42	สถานศึกษามีการใช้ผลการประเมินภายในในการทำความเข้าใจปัญหาด้านผู้เรียน	3	2	1	

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น			ความเห็นเพิ่มเติม
43	สถานศึกษามีการใช้ผลการประเมินภายในในการทำความเข้าใจปัญหาด้านครูผู้สอน	3	2	1	
44	สถานศึกษามีการใช้ผลการประเมินภายในในการทำความเข้าใจปัญหาด้านผู้บริหาร	3	2	1	
45	ผลการประเมินช่วยให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพผู้เรียน	3	2	1	
46	ผลการประเมินช่วยให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพครูผู้สอน	3	2	1	
47	ผลการประเมินช่วยให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพผู้บริหาร	3	2	1	
48	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินภายในมาเปรียบเทียบและพิจารณาความเหมาะสมของการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ภายในสถานศึกษา	3	2	1	
49	สถานศึกษาใช้ผลการประเมินภายในเพื่อเป็นเหตุผลยืนยันการตัดสินใจดำเนินกิจกรรมการประเมินในสถานศึกษา	3	2	1	
50	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินภายในมาเปรียบเทียบและสนับสนุนความเหมาะสมของการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	3	2	1	
51	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินภายในมาเปรียบเทียบและสนับสนุนความเหมาะสมของการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพครูผู้สอน	3	2	1	
52	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินภายในมาเปรียบเทียบและสนับสนุนความเหมาะสมของการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพผู้บริหาร	3	2	1	
53	สถานศึกษากำหนดเป็นนโยบายในการนำผลการประเมินภายในมาเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินกิจกรรมการประเมินภายในของสถานศึกษา	3	2	1	
54	สถานศึกษามีการใช้ผลการประเมินภายใน ในการติดตาม กำกับ หรือควบคุม การดำเนินการประเมินภายใน	3	2	1	
55	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินภายในมาจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา	3	2	1	
56	สถานศึกษากำหนดเป็นนโยบายในการนำผลการประเมินภายในมาเป็นกรอบแนวทาง/แผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	3	2	1	
57	สถานศึกษากำหนดเป็นนโยบายในการนำผลการประเมินภายในมาเป็นกรอบแนวทาง/แผนพัฒนาคุณภาพครูผู้สอน	3	2	1	
58	สถานศึกษากำหนดเป็นนโยบายในการนำผลการประเมินภายในมาเป็นกรอบแนวทาง/แผนพัฒนาคุณภาพผู้บริหาร	3	2	1	
59	สถานศึกษานำผลการประเมินภายในมาวางแผนในการบริหารจัดการสถานศึกษา	3	2	1	
60	สถานศึกษานำผลการประเมินภายในมาพัฒนาการดำเนินกิจกรรมให้เหมาะสมขึ้น	3	2	1	
61	สถานศึกษามีการยกเลิก หรือปรับเปลี่ยนการดำเนินกิจกรรมเมื่อพบว่าผลการประเมินภายในในเรื่องดังกล่าวไม่เหมาะสม	3	2	1	
62	สถานศึกษานำผลการประเมินภายในมาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาด้านผู้เรียน	3	2	1	
63	สถานศึกษานำผลการประเมินภายในมาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาด้านครูผู้สอน	3	2	1	
64	สถานศึกษานำผลการประเมินภายในมาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาด้านผู้บริหาร	3	2	1	

..... ขอขอบคุณเป็นอย่างสูง .....

แบบสอบถาม

เรื่อง “คุณภาพการประเมินภายในสถานศึกษาและรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษา”

เรียน ผู้ตอบแบบสอบถาม

ด้วยดิฉัน นางสาวรัตกร ชันติยานันท์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประเมินภายใน รูปแบบการใช้ผลการประเมินภายใน และผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” เพื่อประกอบการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท ภาควิชาวิจัยครั้งนี้จำเป็นต้องขอความร่วมมือจากท่านในการ **ตอบแบบสอบถามตามสภาพจริง** ข้อมูลของท่านจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการให้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

นางสาว รัตกร ชันติยานันท์

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ หรือ เติมข้อความลงในช่องว่าง

1. เพศ 1. ชาย 2. หญิง
2. อายุราชการ ..... ปี
3. ระดับการศึกษา 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี 2. ปริญญาตรี 3. สูงกว่าปริญญาตรี
4. จำนวนมาตรฐานด้านผู้เรียนที่ได้รับการประเมินภายในในรอบแรก ในระดับดี ..... มาตรฐาน (จาก 7 มาตรฐาน)
จำนวนมาตรฐานด้านผู้เรียนที่ได้รับการประเมินภายในในรอบแรก ในระดับดี ..... มาตรฐาน (จาก 2 มาตรฐาน)
จำนวนมาตรฐานด้านผู้บริหารที่ได้รับการประเมินภายในในรอบแรก ในระดับดี ..... มาตรฐาน (จาก 5 มาตรฐาน)

ตอนที่ 2 ข้อมูลคุณภาพการประเมินภายใน และรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายใน

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ทับตัวเลขที่ตรงกับระดับการปฏิบัติของสถานศึกษาของท่านมากที่สุด โดยมีเกณฑ์การตัดสินดังนี้

3 หมายถึง สถานศึกษาของท่านดำเนินการตามข้อรายการดังกล่าวในระดับ **ดีที่สุด/ มากที่สุด/ เป็นประจำ**2 หมายถึง สถานศึกษาของท่านดำเนินการตามข้อรายการดังกล่าวในระดับ **ปานกลาง/ พอใช้/ ไม่แน่ใจ**1 หมายถึง สถานศึกษาของท่านดำเนินการตามข้อรายการดังกล่าวในระดับ **ควรปรับปรุง หรือ ไม่ได้ดำเนินการ**

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น			ความเห็นเพิ่มเติม
	คุณภาพการประเมินภายในตามมาตรฐานการประเมินงานประเมิน				
1	มีการระบุนักเรียน ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินภายในสถานศึกษาอย่างครบถ้วน	3	2	1	
2	ผู้บริหารใช้สารสนเทศจากการประเมินภายในในการตัดสินใจ	3	2	1	
3	ผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ ใช้สารสนเทศจากการประเมินภายในให้เกิดคุณภาพในการทำงาน	3	2	1	
4	ผู้ทำหน้าที่ประเมินภายในมีความรู้ความเข้าใจในการประเมินภายในสถานศึกษา	3	2	1	
5	ผู้ทำหน้าที่ประเมินภายในได้รับการอบรม/ ชี้แจงเกี่ยวกับการประเมินภายในสถานศึกษา	3	2	1	
6	มีการรวบรวมข้อมูลอย่างเพียงพอต่อความต้องการของผู้ประเมินภายในและผู้เกี่ยวข้อง	3	2	1	
7	มีการรวบรวมข้อมูลที่ตรงกับความต้องการของผู้ประเมินภายในและผู้เกี่ยวข้อง	3	2	1	
8	มีการแปลความหมายผลการประเมินภายในอย่างชัดเจน จนสามารถตัดสินใจได้ว่าบรรลุเป้าหมาย/ มาตรฐานของการประเมินภายใน	3	2	1	
9	รายงานการประเมินตนเองแสดงให้เห็นถึงกระบวนการประเมินภายในครบทุกขั้นตอน	3	2	1	
10	มีการรายงานผลการประเมินภายในให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบอย่างทั่วถึง	3	2	1	

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น			ความเห็นเพิ่มเติม
		3	2	1	
11	ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายตระหนักในความสำคัญของการประเมินภายใน เป็นผลให้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง	3	2	1	
12	การประเมินภายในก่อให้เกิดการกระตุ้นให้ดำเนินการต่อไปอย่างต่อเนื่อง	3	2	1	
13	การประเมินภายในมีการดำเนินงานสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา	3	2	1	
14	กระบวนการประเมินภายในสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	3	2	1	
15	การประเมินภายในเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินทุกฝ่าย	3	2	1	
16	ผลที่ได้จากการประเมินภายในมีความคุ้มค่า	3	2	1	
17	ผลการประเมินภายในมีประโยชน์ สามารถนำไปปรับปรุงการทำงานของสถานศึกษา	3	2	1	
18	สถานศึกษามีการกำหนดข้อตกลงของการประเมินภายในร่วมกันอย่างเป็นทางการก่อนการประเมิน	3	2	1	
19	สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะดำเนินงานด้านการประเมินคุณภาพภายใน	3	2	1	
20	ผู้เกี่ยวข้องให้ความสนใจในการแก้ปัญหาเมื่อเกิดความขัดแย้งอันเนื่องมาจากการประเมินภายใน	3	2	1	
21	การรายงานผลการประเมินภายในดำเนินการอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมา	3	2	1	
22	การรายงานผลการประเมินภายในนำเสนออย่างครบถ้วนสมบูรณ์ทุกกระบวนการ	3	2	1	
23	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีสิทธิรับทราบผลการประเมินภายใน	3	2	1	
24	รายงานการประเมินภายในสถานศึกษามีการเผยแพร่ต่อสาธารณชน	3	2	1	
25	มีการรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล	3	2	1	
26	ผู้ประเมินภายในเคารพสิทธิของผู้เกี่ยวข้องในระหว่างการเก็บข้อมูล	3	2	1	
27	รายงานผลการประเมินภายในได้นำเสนอทั้งจุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนาตามสภาพจริง	3	2	1	
28	ผู้ประเมินภายในมีความรับผิดชอบและมีจรรยาบรรณในการประเมิน	3	2	1	
29	รายงานประเมินภายในมีการระบุและอธิบายรายละเอียดของการประเมินอย่างชัดเจน	3	2	1	
30	รายงานการประเมินภายในมีการวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษา	3	2	1	
31	รายงานการประเมินภายในมีการระบุจุดประสงค์และอธิบายกระบวนการของการประเมินอย่างชัดเจน	3	2	1	
32	รายงานการประเมินภายในอธิบายถึงเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลอย่างชัดเจน	3	2	1	
33	ผลการประเมินภายในมีความถูกต้องตรงตามความเป็นจริง	3	2	1	
34	ผลการประเมินภายในมีความเที่ยงและมีความสอดคล้องระหว่างแหล่งข้อมูลต่างๆ	3	2	1	
35	การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์และรายงานผลการประเมินภายในมีการดำเนินการวางแผนอย่างเป็นระบบ	3	2	1	
36	ข้อมูลเชิงปริมาณได้รับการวิเคราะห์อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ	3	2	1	
37	ข้อมูลเชิงคุณภาพได้รับการวิเคราะห์อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ	3	2	1	
38	มีการสรุปผลการประเมินภายในได้อย่างมีเหตุผล	3	2	1	
39	รายงานผลการประเมินภายในมีความชัดเจน เป็นที่เข้าใจตรงกันของทุกฝ่าย	3	2	1	
40	สถานศึกษามีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของผลการประเมินภายใน	3	2	1	
	รูปแบบการใช้ผลการประเมินภายใน				
41	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินภายในมาอภิปรายร่วมกัน	3	2	1	
42	สถานศึกษามีการใช้ผลการประเมินภายในในการทำความเข้าใจปัญหาด้านผู้เรียน	3	2	1	

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น			ความเห็นเพิ่มเติม
43	สถานศึกษามีการใช้ผลการประเมินภายในในการทำความเข้าใจปัญหาด้านครูผู้สอน	3	2	1	
44	สถานศึกษามีการใช้ผลการประเมินภายในในการทำความเข้าใจปัญหาด้านผู้บริหาร	3	2	1	
45	ผลการประเมินช่วยให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพผู้เรียน	3	2	1	
46	ผลการประเมินช่วยให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพครูผู้สอน	3	2	1	
47	ผลการประเมินช่วยให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพผู้บริหาร	3	2	1	
48	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินภายในมาเปรียบเทียบและพิจารณาความเหมาะสมของการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ภายในสถานศึกษา	3	2	1	
49	สถานศึกษาใช้ผลการประเมินภายในเพื่อเป็นเหตุผลยืนยันการตัดสินใจดำเนินกิจกรรมการประเมินในสถานศึกษา	3	2	1	
50	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินภายในมาเปรียบเทียบและสนับสนุนความเหมาะสมของการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	3	2	1	
51	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินภายในมาเปรียบเทียบและสนับสนุนความเหมาะสมของการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพครูผู้สอน	3	2	1	
52	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินภายในมาเปรียบเทียบและสนับสนุนความเหมาะสมของการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพผู้บริหาร	3	2	1	
53	สถานศึกษากำหนดเป็นนโยบายในการนำผลการประเมินภายในมาเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินกิจกรรมการประเมินภายในของสถานศึกษา	3	2	1	
54	สถานศึกษามีการใช้ผลการประเมินภายใน ในการติดตาม กำกับ หรือควบคุม การดำเนินการประเมินภายใน	3	2	1	
55	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินภายในมาจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา	3	2	1	
56	สถานศึกษากำหนดเป็นนโยบายในการนำผลการประเมินภายในมาเป็นกรอบแนวทาง/แผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	3	2	1	
57	สถานศึกษากำหนดเป็นนโยบายในการนำผลการประเมินภายในมาเป็นกรอบแนวทาง/แผนพัฒนาคุณภาพครูผู้สอน	3	2	1	
58	สถานศึกษากำหนดเป็นนโยบายในการนำผลการประเมินภายในมาเป็นกรอบแนวทาง/แผนพัฒนาคุณภาพผู้บริหาร	3	2	1	
59	สถานศึกษานำผลการประเมินภายในมาวางแผนในการบริหารจัดการสถานศึกษา	3	2	1	
60	สถานศึกษานำผลการประเมินภายในมาพัฒนาการดำเนินกิจกรรมให้เหมาะสมขึ้น	3	2	1	
61	สถานศึกษามีการยกเลิก หรือปรับเปลี่ยนการดำเนินกิจกรรมเมื่อพบว่าผลการประเมินภายในในเรื่องดังกล่าวไม่เหมาะสม	3	2	1	
62	สถานศึกษานำผลการประเมินภายในมาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาด้านผู้เรียน	3	2	1	
63	สถานศึกษานำผลการประเมินภายในมาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาด้านครูผู้สอน	3	2	1	
64	สถานศึกษานำผลการประเมินภายในมาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาด้านผู้บริหาร	3	2	1	

..... ขอขอบคุณเป็นอย่างสูง .....

แบบสอบถาม

เรื่อง “คุณภาพการประเมินภายในสถานศึกษาและรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษา”

เรียน ผู้ตอบแบบสอบถาม

ด้วยดิฉัน นางสาวรติกร ชันทยานันท์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังทำวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการประเมินภายใน รูปแบบการใช้ผลการประเมินภายใน และผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” เพื่อประกอบการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท ภาควิชาวิจัยครั้งนี้จำเป็นต้องขอความร่วมมือจากท่านในการ **ตอบแบบสอบถามตามสภาพจริง** ข้อมูลของท่านจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการให้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ
 นางสาว รติกร ชันทยานันท์
 ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ หรือ เติมข้อความลงในช่องว่าง

1. เพศ 1. ชาย 2. หญิง
2. อายุราชการ ..... ปี
3. ระดับการศึกษา 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี 2. ปริญญาตรี 3. สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 ข้อมูลคุณภาพการประเมินภายใน และรูปแบบการใช้ผลการประเมินภายใน

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ทับตัวเลขที่ตรงกับระดับการปฏิบัติของสถานศึกษาของท่านมากที่สุด โดยมีเกณฑ์การตัดสินดังนี้

- 3 หมายถึง สถานศึกษาของท่านดำเนินการตามข้อรายการดังกล่าวในระดับ **ดีที่สุด/มากที่สุด/ เป็นประจำ**
- 2 หมายถึง สถานศึกษาของท่านดำเนินการตามข้อรายการดังกล่าวในระดับ **ปานกลาง/ พอใช้/ ไม่น่าใจ**
- 1 หมายถึง สถานศึกษาของท่านดำเนินการตามข้อรายการดังกล่าวในระดับ **ควรปรับปรุง หรือ ไม่ได้ดำเนินการ**

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น			ความเห็นเพิ่มเติม
		3	2	1	
	คุณภาพการประเมินภายในตามมาตรฐานการประเมินงานประเมิน				
1	มีการระบุครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินภายในสถานศึกษาอย่างครบถ้วน	3	2	1	
2	ผู้บริหารใช้สารสนเทศจากการประเมินภายในในการตัดสินใจ	3	2	1	
3	ผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ ใช้สารสนเทศจากการประเมินภายในให้เกิดคุณภาพในการทำงาน	3	2	1	
4	ผู้ทำหน้าที่ประเมินภายในมีความรู้ความเข้าใจในการประเมินภายในสถานศึกษา	3	2	1	
5	ผู้ทำหน้าที่ประเมินภายในได้รับการอบรม/ชี้แจงเกี่ยวกับการประเมินภายในสถานศึกษา	3	2	1	
6	มีการรวบรวมข้อมูลอย่างเพียงพอต่อความต้องการของผู้ประเมินภายในและผู้เกี่ยวข้อง	3	2	1	
7	มีการรวบรวมข้อมูลที่ตรงกับความต้องการของผู้ประเมินภายในและผู้เกี่ยวข้อง	3	2	1	
8	มีการแปลความหมายผลการประเมินภายในอย่างชัดเจน จนสามารถตัดสินใจได้ว่าบรรลุเป้าหมาย/ มาตรฐานของการประเมินภายใน	3	2	1	
9	รายงานการประเมินตนเองแสดงให้เห็นถึงกระบวนการประเมินภายในครบทุกขั้นตอน	3	2	1	
10	มีการรายงานผลการประเมินภายในให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบอย่างทั่วถึง	3	2	1	

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น			ความเห็นเพิ่มเติม
		3	2	1	
11	ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายตระหนักในความสำคัญของการประเมินภายใน เป็นผลให้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง	3	2	1	
12	การประเมินภายในก่อให้เกิดการกระตุ้นให้ดำเนินการต่อไปอย่างต่อเนื่อง	3	2	1	
13	การประเมินภายในมีการดำเนินงานสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา	3	2	1	
14	กระบวนการประเมินภายในสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	3	2	1	
15	การประเมินภายในเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินทุกฝ่าย	3	2	1	
16	ผลที่ได้จากการประเมินภายในมีความคุ้มค่า	3	2	1	
17	ผลการประเมินภายในมีประโยชน์ สามารถนำไปปรับปรุงการทำงานของสถานศึกษา	3	2	1	
18	สถานศึกษามีการกำหนดข้อตกลงของการประเมินภายในร่วมกันอย่างเป็นทางการก่อนการประเมิน	3	2	1	
19	สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะดำเนินงานด้านการประเมินคุณภาพภายใน	3	2	1	
20	ผู้เกี่ยวข้องให้ความสนใจในการแก้ปัญหาเมื่อเกิดความขัดแย้งอันเนื่องมาจากการประเมินภายใน	3	2	1	
21	การรายงานผลการประเมินภายในดำเนินการอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมา	3	2	1	
22	การรายงานผลการประเมินภายในนำเสนออย่างครบถ้วนสมบูรณ์ทุกกระบวนการ	3	2	1	
23	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีสิทธิรับทราบผลการประเมินภายใน	3	2	1	
24	รายงานการประเมินภายในสถานศึกษามีการเผยแพร่ต่อสาธารณชน	3	2	1	
25	มีการรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล	3	2	1	
26	ผู้ประเมินภายในเคารพสิทธิของผู้เกี่ยวข้องในระหว่างการเก็บข้อมูล	3	2	1	
27	รายงานผลการประเมินภายในได้นำเสนอทั้งจุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนาตามสภาพจริง	3	2	1	
28	ผู้ประเมินภายในมีความรับผิดชอบและมีจรรยาบรรณในการประเมิน	3	2	1	
29	รายงานประเมินภายในมีการระบุและอธิบายรายละเอียดของการประเมินอย่างชัดเจน	3	2	1	
30	รายงานการประเมินภายในมีการวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษา	3	2	1	
31	รายงานการประเมินภายในมีการระบุจุดประสงค์และอธิบายกระบวนการของการประเมินอย่างชัดเจน	3	2	1	
32	รายงานการประเมินภายในอธิบายถึงเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลอย่างชัดเจน	3	2	1	
33	ผลการประเมินภายในมีความถูกต้องตรงตามความเป็นจริง	3	2	1	
34	ผลการประเมินภายในมีความเที่ยงและมีความสอดคล้องระหว่างแหล่งข้อมูลต่างๆ	3	2	1	
35	การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์และรายงานผลการประเมินภายในมีการดำเนินการวางแผนอย่างเป็นระบบ	3	2	1	
36	ข้อมูลเชิงปริมาณได้รับการวิเคราะห์อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ	3	2	1	
37	ข้อมูลเชิงคุณภาพได้รับการวิเคราะห์อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ	3	2	1	
38	มีการสรุปผลการประเมินภายในได้อย่างมีเหตุผล	3	2	1	
39	รายงานผลการประเมินภายในมีความชัดเจน เป็นที่เข้าใจตรงกันของทุกฝ่าย	3	2	1	
40	สถานศึกษามีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของผลการประเมินภายใน	3	2	1	
	รูปแบบการใช้ผลการประเมินภายใน				
41	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินภายในมาอภิปรายร่วมกัน	3	2	1	
42	สถานศึกษามีการใช้ผลการประเมินภายในในการทำความเข้าใจปัญหาด้านผู้เรียน	3	2	1	

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น			ความเห็นเพิ่มเติม
43	สถานศึกษามีการใช้ผลการประเมินภายในในการทำความเข้าใจปัญหาด้านครูผู้สอน	3	2	1	
44	สถานศึกษามีการใช้ผลการประเมินภายในในการทำความเข้าใจปัญหาด้านผู้บริหาร	3	2	1	
45	ผลการประเมินช่วยให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพผู้เรียน	3	2	1	
46	ผลการประเมินช่วยให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพครูผู้สอน	3	2	1	
47	ผลการประเมินช่วยให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพผู้บริหาร	3	2	1	
48	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินภายในมาเปรียบเทียบและพิจารณาความเหมาะสมของการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ภายในสถานศึกษา	3	2	1	
49	สถานศึกษาใช้ผลการประเมินภายในเพื่อเป็นเหตุผลยืนยันการตัดสินใจดำเนินกิจกรรมการประเมินในสถานศึกษา	3	2	1	
50	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินภายในมาเปรียบเทียบและสนับสนุนความเหมาะสมของการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	3	2	1	
51	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินภายในมาเปรียบเทียบและสนับสนุนความเหมาะสมของการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพครูผู้สอน	3	2	1	
52	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินภายในมาเปรียบเทียบและสนับสนุนความเหมาะสมของการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพผู้บริหาร	3	2	1	
53	สถานศึกษากำหนดเป็นนโยบายในการนำผลการประเมินภายในมาเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินกิจกรรมการประเมินภายในของสถานศึกษา	3	2	1	
54	สถานศึกษามีการใช้ผลการประเมินภายใน ในการติดตาม กำกับ หรือควบคุม การดำเนินการประเมินภายใน	3	2	1	
55	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินภายในมาจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา	3	2	1	
56	สถานศึกษากำหนดเป็นนโยบายในการนำผลการประเมินภายในมาเป็นกรอบแนวทาง/แผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	3	2	1	
57	สถานศึกษากำหนดเป็นนโยบายในการนำผลการประเมินภายในมาเป็นกรอบแนวทาง/แผนพัฒนาคุณภาพครูผู้สอน	3	2	1	
58	สถานศึกษากำหนดเป็นนโยบายในการนำผลการประเมินภายในมาเป็นกรอบแนวทาง/แผนพัฒนาคุณภาพผู้บริหาร	3	2	1	
59	สถานศึกษานำผลการประเมินภายในมาวางแผนในการบริหารจัดการสถานศึกษา	3	2	1	
60	สถานศึกษานำผลการประเมินภายในมาพัฒนาการดำเนินกิจกรรมให้เหมาะสมขึ้น	3	2	1	
61	สถานศึกษามีการยกเลิก หรือปรับเปลี่ยนการดำเนินกิจกรรมเมื่อพบว่าผลการประเมินภายในในเรื่องดังกล่าวไม่เหมาะสม	3	2	1	
62	สถานศึกษานำผลการประเมินภายในมาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาด้านผู้เรียน	3	2	1	
63	สถานศึกษานำผลการประเมินภายในมาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาด้านครูผู้สอน	3	2	1	
64	สถานศึกษานำผลการประเมินภายในมาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาด้านผู้บริหาร	3	2	1	

..... ขอขอบคุณเป็นอย่างสูง .....

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวรติกร ชันตียนันท์ เกิดวันที่ 15 สิงหาคม 2525 ที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 27 ซอยสุภัทญญกิจ ถนนประชาราษฎร์ 2 แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญาครุศาสตรบัณฑิต แผนกมัธยมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิชาเอก ฟิสิกส์ – วิทยาศาสตร์ทั่วไป จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2546 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผล การศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2547

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย